

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Pratchett Terry\Pratchett Terry - Nomové 2 -
Velký boj.PDB

PDB Name: Pratchett_Terry-Nomove_2-Velky_
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 6.8.2004
Modification Date: 6.8.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

VYPRÁVĚNÍ O NOMECH

VELKÝ BOJ

TERRY PRATCHETT

Na počátku...

... bří Arnoldové (zal. 1905) stvořil Obchodák.

Alespoň taková byla víra tisíců nomů, kteří po mnohé generace* žili pod podlahami jednotlivých pater staré a vážené obchodní firmy bří Arnoldové (zal. 1905).

Obchodák se stal jejich světem. Světem se střechem a stěnami.

Vítr a Déšť znali jen z legend dávnověku. Stejně tak Den a Noc. Teď měli hasicí systémy a klimatizaci a jejich krátké a pestré životy tikaly od Otevírací hodiny k Zavírací době. Jejich ročními obdobími se staly Lednové výprodeje, Na jaře v novém, Letní slevy a Vánoční trh. Pod vedením Opata a kléru Papírníků - zdvořilým, nevtravým způsobem, aby ho to nezervózovalo - uctívali bří Arnoldové (zal. 1905), o němž věřili, že stvořil obchodní dům a všechno uvnitř.

Některé rodiny nomů zbohatly, získaly moc a přijaly nová jména, většinou podle oddělení obchodního domu, pod nimiž žily... Del Ikatesové, Kovomati, Galanteři.

A do tohoto obchodního domu přijeli na korbě nákladního auta poslední z nomů, co žili Venku. Dobře věděli, co je vítr a déšť. A proto se jim snažili uniknout.

Mezi nimi byli lovec krys Masklin, bábi Morkie a Grimma, ačkoliv, to byly ženské a ty se nepočítají. A, samozřejmě, Věc. Věci nikdo úplně nerozuměl. Masklinův kmen si ji předával po staletí, byla velmi důležitá, to bylo všechno, co věděli. Když se v obchodním domě dostala do blízkosti elektřiny, začala mluvit. Řekla, že je myslící stroj z kosmické lodi, která před tisíci lety přivezla nomy ze vzdáleného Obchodáku nebo možná z jiné hvězdy. Sdělila jim, že slyší elektřinu mluvit, a z jejího odposlechu vyplynulo, že obchodní dům bude do tří týdnů stržen.

Byl to Masklin, kdo navrhl, aby nomové opustili Obchodák na nákladním autě. Pochopil, že přijít na to jak řídit obrovské nákladní auto je kupodivu vlastně to nejsnazší. Nejobtížnější bylo dodat nomům víru, že to svedou.

On nebyl vůdce. Vůdcem by byl rád. Vůdce může vysunovat bradu a konat hrdinské činy. Masklin se však musel hádat a přemlouvat a, někdy, i maličko lhát. Odhalil, že je často snazší lidi k něčemu přimět, jestliže je necháte při tom, že ten nápad je jejich.

Nápady! To byla zapeklitá věc, to ano. A oni potřebovali spoustu nápadů. Potřebovali se naučit spolupracovat. Potřebovali se naučit číst. Potřebovali se naučit pokládat nomy ženského pohlaví za, no, skoro tak inteligentní, jako jsou nomové pohlaví mužského (ačkoliv každý ví, že je to směšné, a že se ženám přehřívá mozek, když se jim dovolí moc myslet).

Nicméně, všechno se dařilo. Nákladní auto skutečně opustilo obchodní dům těsně před tím, než tajemně lehl popelem, a aniž co těžce poškodilo, vydalo se ven do kraje.

Nomové našli opuštěný lom schovaný ve stráni a nastěhovali se do rozpadlých budov. A potom, to věděli, bude všechno Úplně v Pořádku. Nadejde jim, jak slýchali, Zářivý Nový Úsvit.

Samozřejmě, většina nomů nikdy úsvit neviděla, ani zářivý ani jiný, a pokud ano, věděli by, že se zářivými úsvity je jedna potíž - po nich následují oblačné dny. S občasnými přeháňkami.

Uplynulo šest měsíců...

Toto je příběh o Zimě.

Toto je příběh o Velkém Boji.

Toto je příběh o probuzení Jekuba, Draka Horského, s očima jako veleoči, hlasem jako velehlas a zuby jako velezuby.

Ale tím ten příběh nekončí.

Ani nezačíná.

Oblohou cloumala vichřice. Obloha dula zuřivostí. Vítr se proměnil ve stěnu sunoucí se po krajině, v obra dusajícího po zemi. Malé stromky se ohýbaly, velké stromy se lámaly. Poslední podzimní listí vířilo vzduchem jako zbloudilé kulky. Hromada odpadků vedle šterkovny zůstala opuštěná. Rackové, kteří ji hlídali, si našli útulek jinde, protože byla stále v pohybu.

Vítr se do té hromady opřel, jako by měl něco zvláště proti starým krabicím od saponátů a zahozeným botám. Ve vyjetých kolejkách od pneumatik se kutálely plechovky a nešťastně chřestily, zatímco lehčí odpadky se vznosily a zapojily se do orgií na obloze.

Vítr v té hromadě neustále vířil. Papíry chvilku šustily, potom je vítr zachytil a odnesl do povětří.

Nakonec se jeden kus, co sebou celé hodiny plácal, uvolnil a letěl v burácejícím větru. Vypadal jako veliký bílý pták s protáhlými křídly.

Dívejte se, jaká dělá salta...

Spočine na plotě, ale velmi krátce. Polovina se ho odtrhne a teď, o tolik lehčí, se vznáší přes brázdy polí v dálí...

Právě nabírá rychlost, když se vynoří žlutý plot a chňapne po něm do vzduchu jako po mouše.

I

I. A v tom čase se děly Podivnosti: Vzduch sebou trhavě pohyboval, Teplo oblohy bylo slabší a slabší a některá rána byl povrch kaluží tvrdý a studený II. I pravili nomové jeden druhému, Co je toto zač?

Z Knihy Nom, Kamenolomy, kap. 1, verš I – II

"Zima," prohlásil Masklin s jistotou. "Říká se tomu zima."

Opat Gurder se na něj zamračil.

"Nikdy jsi neřikal, že bude takováhle. Je takové chladno."

"Tomu říkáš chladno?" křikla bábi Morkie. "Chladno? Tohle nejní žádný chladno. Ty myslíš, že tohle je chladno? Jen počkej, až bude vopravdu chladno!" Ona si v tom libuje, povšiml si Masklin; bábi Morkie si vždycky libovala v pohromách, to ji udržovalo ve formě. "To teprve bude dovopravdu chladno, až přijde. To zažiješ vopravdový mrazy a z nebe padá voda ve zmrzlých kouscích!" Vítězoslavně se opřela. "Co ty na to, no? Ě?"

"Nemusíš s námi mluvit jako s dětmi," povzdychl Gurder. "My umíme číst, víš. Víme, co je sníh."

"Ano," přidal se Dorcas. "V Obchoďáku měli takové karty s obrázky. Pokaždé, když nastal Vánoční trh. Sníh známe. Jiskří."

"Nezapomeň na drozdy," přitakal Gurder.

"Vlastně je to ještě něco jiného," začal Masklin.

Dorcas ho umlčel mávnutím. "Já myslím, že si nemusíme dělat starosti. Jsme dobře zanorovaní, zásoby potravin vypadají uspokojivě, a víme, kam jít pro další, když bude potřeba. Nemá-li ještě někdo něco, proč tu schůzi neuzavřeme?"

Všechno šlo dobře. Nebo přinejmenším ne tak špatně.

I když, mezi rozličnými familiemi bylo pořád množství hašteření a hádek, ale to už je ta nomská povaha. Proto si ustavili Radu, která předstírala jakousi činnost.

Nomové se hádali rádi. Rada řidičů alespoň měla smysl; mohli se hádat bez toho, že by jeden druhého uhodil.

Stejně to bylo k smíchu. Tam v obchodním domě řídily běh věcí velké familie z oddělení. Ale teď se všechny familie promíchaly, a v lomu stejně žádná oddělení nebyla. Jenže nomové téměř instinktivně milovali hierarchii. Svět byl vždy spořádaně rozdělen na ty, kteří říkají, co se má dělat, a na ty, kteří to provádějí. A tak se zvláštním způsobem vynořila nová skupina vůdců.

Řidiči.

Záleželo na tom, kde jste se nacházeli během Velké Jízdy. Pokud jste byli mezi těmi v kabině nákladního auta, pak jste byli Řidiči. Všichni ostatní byli jenom Pasažéři. Příliš se o tom nemluvalo. Nebylo to oficiální nebo tak nějak. Nicméně převážná část nomského plemene cítila, že každý, kdo dopravil Nákladák až sem, je osoba, která ví, co dělá.

Být Řidičem nemusela být nutně ohromná legrace.

Loni, než našli Obchoďák, musel Masklin lovit celé dny. Teď lovil, jen když se mu chtělo; mladší nomové z Obchoďáku lov milovali a viditelně nebylo správné, aby se toho zúčastňoval nějaký Řidič. Vykopávali brambory a blízké pole jim dalo bohatou sklizeň zrna i poté, co ho sklídily stroje. Masklin by byl raději, kdyby si pěstovali potraviny sami, ale nomové zřejmě neměli fortel na pěstování obilí na kamenité půdě lomu. Ale měli co jíst, a to bylo hlavní.

Cítil, jak kolem něj pulzuje život tisíců nomů. Jak zakládají rodiny. Jak se usazují.

Loudal se zpátky do svého doupěte pod zchátralou kůlnou. Po chvíli dospěl k rozhodnutí a vytáhl Věc z díry ve zdi.

Žádné světýlko na ní nesvítlo. Věc se nerozsvítí, dokud nebude někde u elektrického vedení, pak se rozhoří a bude moci promluvit. Někaké vedení v lomu bylo a Dorcas už ho uvedl do provozu. Ale Masklin tam Věc nevzal. Tvrdá černá krychlička říkala takové věci, že to Masklina vždycky vyvedlo z rovnováhy.

Ale věděl naprosto jistě, že ho slyší.

"Starý Torrit umřel minulý týden," promluvil k ní po chvilce. "Byli jsme trochu smutní, ale koneckonců byl moc starý a prostě umřel. Chci říct, nic ho předtím nesežralo, ani nepřejelo nebo tak."

Masklinův malý kmen kdysi žil v náspu dálnice uprostřed zvlněné krajiny, plné bytostí žádostivých čerstvého noma.

Myšlenka, že byste mohli zemřít prostě tím, že přestanete žít, byla pro ně nová.

"Pochovali jsme ho nahoře na kraji brambořiště, hlouběji než dosáhne pluh. Nomové z Obchoďáku asi ještě pohřeb nechápu. Myslí si, že Torrit vyraší nebo co. Myslím, že si to pletou s tím, co se děje se semeny. Samozřejmě, nevědí

nic o pěstování obilí. Protože žili v obchodním domě, víš. Je to pro ně všechno nové. Pořád remcají na jídlo, že pochází ze země; mají zato, že to není přirozené. A myslí si, že déšť je hasicí systém. Zřejmě se domnívají, že celý svět je jenom větší obchodní dům. Ehm.”

Chvilí civěl na nereagující krabičku a usilovně přemýšlel, co by dalšího řekl.

”Takže to znamená, že bábi Morkie je nejstarší nom,” řekl nakonec. ”A to znamená, že má nárok na členství v Radě, i když je žena. Opat Gurder na to upozornil, ale my jsme řekli, tak fajn, řekni si jí to sám, a on mlčel, takže je v Radě. Ehm.” Prohlížel si nehty na rukou. Věc naslouchala odstrašujícím způsobem.

”Všichni mají strach ze zimy. Ehm. Ale nanosili jsme si moře brambor a tady dole je celkem teplo. Ale mají někdy směšné nápady. V Obchodáku, povídali, když bylo období Vánočního trhu, objevoval se kalous Santa. Já jenom doufám, že se nevypraví sem za námi. Ehm.”

Poškrábal se za uchem.

”Celkem vzato, jde všechno dobře. Ehm.”

Naklonil se blíž.

”Víš ty, co to znamená? Když si myslíš, že všechno jde dobře, zhatí se něco, o čem jsi jakživa neslyšela. Já to říkám pořád.. Ehm.”

Černá kostka nasadila soucitný výraz.

”Každý říká, že si dělám moc starosti. Myslím, že není možné dělat si až moc starostí. Ehm.”

Přemýšlel dál.

”Ehm. Myslím, že tohle jsou prozatím asi všechny novinky.” Zvedl Věc a vrátil ji do díry.

Byl na rozpacích, má-li jí říct o rozepři s Grimmou, ale to byla, no, osobní záležitost.

To je všechno tím čtením, tak je to. Neměl jí dovolit, aby se učila číst a cpala si do hlavy věci, které nepotřebuje znát.

Gurder měl pravdu, ženám se doopravdy přehřívá mozek. Grimmě se patrně v těchto dnech celý čas vaří klokotem.

Šel a řekl jí, podívej, teď už se všechno usadilo, je čas se vzít, jako to dělají nomové z Obchodáku, Opat při tom něco mumlá a podobně.

Ale ona odpovíděla, že to neví jistě.

Masklin na to, takhle se to dělá, řeknu si o tebe, a vdáš se, tak je to.

Odpověděla, že už dávno ne.

Postěžoval si bábi Morkie. Čekali byste, pomyslel si, trochu pochopení. Potrpěla si na tradice, ta naše bábi. Řekl, bábi, Grimma nedělá, co jí říkáš.

A ona na to řekla, má recht. Kéž by mne napadlo nedělat, co se mi řeklo, když jsem byla mladá holka.

Tak se svěřil Gurderovi, který s ním souhlasil: ano, to je velmi špatné, dívky by měly dělat to, co se jim řekne. A

Masklin ho prosil, tak jo, řekni jí to. A Gurder řekl, no, é, ona je skutečná osobnost, možná bude lepší chvilku to nechat a teď se koneckonců časy mění...

Časy se mění. No, to byla celkem pravda. Většinu těch změn způsobil Masklin. Musel nomy donutit myslet trochu jinak, aby opustili obchodní dům. Změny byly nutné. Změny byly správné. Byl pro změny všemi deseti.

Co naprosto nesnášel, byly věci, které zůstávaly stejné.

V koutě se opíralo jeho kopí. Teď... působilo tak dojemně. Pouhý kousek pazourku připevněný k ratišti kroucenou šňůrkou. Z Obchodáku si přinesli pily a jiné věci. Dnes dovedli používat kov.

Chvilí upřeně zíral na kopí. Pak ho vzal a dal se do dlouhého, důkladného přemýšlení o svém postavení a o všem ostatním. Nebo, jak by to nazvali jiní, s chutí si zatrucoval.

Starý kamenolom se rozprostíral asi v půli stráně. Nad ním se tyčil strmý travnatý svah, který střídavě hýřil ostružinami a hlohovými křovisky. Dál se táhla jen pole.

Pod lomem se mezi neupravenými živými ploty vinula cesta a spojovala se s hlavní silnicí. Za ní vedla železniční trať, jiné jméno pro dvě dlouhé kovové linie na velkých dřevěných hranolech. Někdy po ní jezdilo cosi jako velmi dlouhé nákladáky, zapražené do sebe.

Nomové ještě železnici plně nepochopili. Ale byla zřejmě nebezpečná, protože viděli, že kříží cestu, a kdykoli se přiblížila ta železniční pohyblivá věc, cestu uzavřely dvě branky.

Nomové věděli, k čemu jsou brány. Viděli jste je v polích, jak udržují věci uvnitř. Bylo tedy logické, že ty branky mají zabránit železnici uniknout z kolejí a vtrhnout na silnice.

Potom byla další pole, několik šterkových prohlubní - pro nomy, co rádi ryby, pěkné místo pro rybolov - a pak bylo letiště.

V létě Masklin trávil hodiny pozorováním letadel. Všiml si, že pojíždějí po zemi, a potom se příkře vznesou, jako pták, a jsou menší a menší, až zmizí úplně.

To byla velká starost. Masklin seděl na svém oblíbeném kameni, v dešti, který se právě spustil, a začal si lámat hlavu. Tyto dny ho trápilo tolik věcí, s nimiž se musel vyrovnat, ale nad všemi byla tato jedna veliká.

Měli by zamířit tam, kam letí letadla. To mu řekla Věc, když s ním ještě mluvila. Nomové přišli z nebe. Vlastně zpoza nebe, čemuž bylo těžké porozumět, protože jediné, co určitě leželo za oblohou, byla další obloha. A měli se tam vrátit.

Byl to jejich... něco, co začíná na s... sob, ne na l. Los. Jejich los. Kdysi jim patřily světy. A nějak uvízli tady. Ale - to bylo to znepokojivé - ta loď, to letadlo, co létá opravdu vysokou oblohou, mezi hvězdami, byla pořád tam někde nahoře. První nomové ji opustili, když sem přiletěli v jedné menší lodi, ta se rozbila a oni už se nemohli vrátit.

A on je jediný, kdo to ví.

Starý Opat, ten před Gurderem, to taky věděl. Grimma, Dorcas a Gurder něco z toho tušili, ale měli neklidnou mysl a byli praktičtí a tou dobou toho měli moc na práci.

To proto, že se všichni usazují. Chceme si to tady proměnit ve svůj malý svět, stejně jako v Obchodáku, uvědomil si Masklin. Oni si kdysi mysleli, že střecha je oblohou, a my si myslíme, že obloha je střechou. Jednoduše zůstaneme a...
Po cestě k lomu se blížilo nákladní auto. Byl to tak neobvyklý pohled, že si Masklin uvědomil, že se na něj už chvíli dívá, aniž ho vůbec vnímá.

"Nikdo nehlídal! Proč nebyl nikdo na hlídce? Řekl jsem, že vždycky musí být někdo na stráž!"

Půl tuctu nomů cupitalo vadnoucím kapradím k bráně do lomu.

"Řada byla na Saccovi," bručel Angalo.

"Ne, nebyla!" hájil se Sacco. "Jen si vzpomeň, včera jsi mi řekl, že se prohodíme, protože -"

"Je mi jedno, kdo byl na řadě!" křičel Masklin. "Nebyl tam nikdo! A měl tam být! Je to tak?"

"Promiň, Maskline."

"Jo. Promiň, Maskline."

Vyškrábali se na násep a přitiskli se k zemi za trsem suché trávy.

Nákladní auto bylo malé, jak jen nákladní auta můžou být. Člověk už vystoupil a kutil něco na bráně.

"To je landrover," pronesl Angalo důležitě. Před Velkou Jízdou, ještě v Obchodáku, strávil hodně času čtením o automobilech, četl všechno, co se dalo. Miloval je. "Není to opravdový nákladák, spíš vozí lidi po -"

"Ten člověk přiděluje něco na bránu," řekl Masklin.

"Na naši bránu," zdůraznil Sacco nesouhlasně.

"Trochu divné," řekl Angalo. Muž se potácel, po lidsku pomalu a těžkopádně, zpátky k autu. To nakonec couvlo a odehřmělo.

"Jede až sem, jenom aby připevnil kus papíru na vrata," divil se Angalo, když se nomové zvedli. "To jsou celí lidi."

Masklin se zamračil. Lidé jsou velcí a hloupí, to je pravda, ale je na nich něco nezadržitelného, a zdá se, že je řídí kousky papíru. Tam v Obchodáku říkal kousek papíru, že se bude Obchodák bourat, a každopádně ho zbourali. S těmi papírkami se lidem nemůže věřit.

Ukázal na rezavou drátěnou síť, po níž se šikovní nom snadno vyšplhal.

"Sacco, radši to sundej."

Na míle vzdálen se na živém plotě zmítal jiný kus papíru. Na sluncem vybledlá slova pleskaly dešťové kapky, prosakovaly papírem, až byl těžký a mokrá a... utrl se
Osvobozen padal na trávu. Šustil ve vánku.

2

III. Avšak objevil se Nápis, i řekli, Co že to má znamenat? IV. A nebylo to nic dobrého.

Z Knihy Nom, Nápis, kap. 1, verš III – IV

Gurder lezl po čtyřech po papíru, který sundali z brány.

"Samozřejmě, že to dovedu přečíst. Poznám, co každické slovo znamená."

"No, tak co?" zeptal se ho Masklin.

Gurder se zatvářil rozpačitě. "Mám jenom potíž s tím, co znamená jedna každá věta," řekl. "Tady se praví... kde to bylo... ano, tady se říká, že lom se bude znovu otvírat. Co to znamená? Už je otevřený, to ví každý trouba. Je to vidět zdaleka."

Ostatní nomové se tlačili kolem. Rozhodně to zdaleka vidět bylo. To bylo na tom to strašné. Ze tří stran obklopovaly lom poctivě vysoké strmé stěny, ale čtvrtá strana... no, zvykli jste si nedívat se tím směrem. Kde nic, tu nic, z čehož jste se cítili ještě menší a bezbrannější, než jste byli.

I když ten papír nedával jasný smysl, rozhodně to vypadalo nepříjemně.

"Lom je díra v zemi," rozumoval Dorcas. "Nemůžete otvírat díru, když není ucpaná. To dá rozum."

"Kamenolom je místo, kde se těží kámen," vysvětlovala Grimmer. "Lidi to tak dělají. Vyhrabou díru a ten kámen užívají, no, na stavbu cest a tak."

"Počítám, že tohle sis přečetla, že jo?" poznamenal Gurder kysele. Podezíral Grimmer z nedostatku úcty k autoritám. Také mu bylo dost proti mysli, že navzdory všem zřejmým nedostatkům svého pohlaví byla ve čtení lepší než on.

"Přečetla, opravdu," odpověděla mu Grimmer a pohodila hlavou.

"Vidíš ale," řekl Masklin trpělivě, "že tady už žádný kámen není, Grimmer. Proto je tady díra."

"Správná poznámka," přidal se Gurder zostra.

"Tak tu díru zvětší!" odsekla Grimmer. "Podívejte se na ty útesy nahoře -" poslušně se podívali "- jsou z kamene!

Podívejte se -" všechny hlavy se otočily směrem dolů, kde její noha netrpělivě ťukala do papíru "- říká se tu, že je to kvůli rozšíření dálnice! To je cesta! Ten lom se bude rozšiřovat! Náš lom! Říká se tu, že se to stane!"

Rozhostilo se dlouhé ticho. Potom řekl Dorcas:

"Kdo to tvrdí?"

"Rozhodnutí! Napsal sem svoje jméno," ukázala Grimmer.

"Má pravdu, víš," řekl Masklin. "Podívejte se. Píše se tu: 'Bude znovu otevřen podle Rozhodnutí!'"

Nomové přešlapovali z nohy na nohu. Rozhodnutí. To neslibovalo nic dobrého. Kdo se jmenuje Rozhodnutí, ten bude pravděpodobně schopen všeho.

Gurder vstal a setřepal ze sebe prach.

"Je to jenom kus papíru, když se to vezme kolem a kolem," zabručel rozmrzele.

"Ale přijel sem ten člověk," naléhal znepokojeně Masklin. "Nikdy předtím sem ještě nepřieli."

"To nevím," řekl Dorcas. "Jářku, co všechna ta stavení? Ty staré dílny. Dveře a tak dál. Povídám vám, jsou pro lidi.

Vždycky mi to dělalo starost, no jo. Lidé mají sklon vracet se tam, kde už jednou byli. Jsou to pěkní neřadí."

Nastalo další hromadné ticho, takové, co působí zástup, který přemítá o nešťastných věcech.

"Ty myslíš," zeptal se pomalu jeden nom, "že jsme se doplahočili až sem, že jsme se tolik nadřeli, abychom si upravili bydlení, a teď že nám to vezmou?"

"Nemyslím, že bychom se tím zrovna teď měli příliš znepokojovat -" začal Gurder.

"Máme tady rodiny," ozval se jiný nom. Masklin si uvědomil, že je to Angalo. Na jaře se oženil s jednou mladou dámou z famílie Del Ikatesů, a teď už měli hezký párek dětíček, jsou jim dva měsíce a už mluví.

"A přijde další období sázení," poznamenal další nom. "Trvalo nám tak dlouho, než jsme vyčistili ten plácek za velkým skladištěm. Však víš."

Gurder pozvedl prosebně ruku.

"Nic nevíme," uklidňoval je. "Nesmíme začít zmatkovat, dokud nepřijdeme na to, co se děje."

"A potom můžeme zmatkovat?" namítl další nom kysele. Masklin poznal Nisodema, Papírníka a Gurderova asistenta.

Toho mladíka Masklin neměl nikdy moc rád, a pokud věděl, ten mladík sám nepřilnul k nikomu.

"Já jsem, ém, neměl z toho místa šťastný pocit, ém, já věděl, že bude malér -" lamentoval Nisodemus.

"No tak, no tak, Nisodeme," uklidňoval ho Gurder. "Není důvod k takovémuhle řečem. Rada bude znovu zasedat," dodal. "Tak to uděláme."

Zmuchlaný papír ležel vedle silnice. Tu a tam ho vánek nazdařbůh poponesl po okraji, zatímco pár centimetrů odtud hřměl provoz.

Silnější závan jím smýkl ve chvíli, kdy kolem projelo zvlášť velké nákladní auto a za ním se točil vzdušný vír. Papír vzlétl přes silnici, roztáhl se jako plachta a stoupal ve větru.

Rada lomu zasedala v prostoru pod podlahou staré kanceláře.

Zaplňovali ho další nomové a zbytek kmene se henžil venku.

"Podívejte se," začal Angalo, "na kopci stojí velká stará stodola, za brambořištěm. Nezaškodí nanosit tam nějaké zásoby. Přichystat ji, víte. Pro všechny případy. Když pak k něčemu dojde, budeme mít kam jít."

"Stavení v lomu nemají podpodlažní prostory, až na kantýnu a kancelář," pronesl Dorcas chmurně. "Není to jako v Obchodáku. Není tu moc schovávaček. My potřebujeme úkryt. Jestli sem lidé přijdou, budeme muset odejít."

"Takže ta stodola je dobrý nápad, ne?" opakoval Angalo.

"Občas tam zajíždí člověk na traktor," připomněl Masklin.

"Tomu se můžeme vyhnout. A možná," řekl Angalo a rozhlédl se po řadách obličejů, "že lidé zase odejdou. Třeba si jenom vezmou ten svůj kámen a půjdou. A my se budeme moci vrátit. Můžeme každý den někoho posílat na výzvědy."

"Připadá mi, že na tu stodolu už nějaký čas myslíš," řekl Dorcas.

"Mluvili jsme o ní s Masklinem, když jsme tam jednou byli lovit," řekl Angalo. "Vid', Maskline?"

"Hmm?" divil se Masklin, který zíral do prázdna.

"Pamatuješ, šli jsme tam nahoru a já jsem říkal, že by se mohla hodit, pokud bude potřeba, a ty jsi souhlasil."

"Hmm," přikývl Masklin.

"Ano, ale přichází tahleta - Zima," řekl jeden nom. "Však víte. Chladno. Všechno se třpytí."

"Drozdi," napověděl mu další.

"Ano," řekl ten první nejistě. "Ti taky. To není čas na cestování, s drozdy ve vzduchu."

"Co je na drozdech špatného," divila se bábi Morkie, která si chvíličku zdřímala. "Můj tatík říkával, že drozdi jsou pochutnáníčko, když se vám nějakýho podaří chytit." S pýchou se na všechny zářivě usmála.

Tato poznámka měla na rychlovlak jejich myšlenek účinek jako cihlová zeď přes koleje. Nakonec to Gurder uzavřel:

"Stejně říkám, že bychom se tím zrovna v tuto chvíli neměli příliš vzrušovat. Měli bychom vyčkat a světit se do ochrany bří Arnoldové (zal. 1905)."

Další mlčení. Angalo ho tiše přerušil: "To nám ohromně pomůže."

Zase se rozhostilo ticho. Ale tentokrát to bylo husté, těžké mlčení, a houstlo, těžklo, až nahánělo hrůzu jako bouřkový mrak rostoucí nad horami, než první zablýsknutí přinese úlevu.

A přineslo.

"Co jsi říkal?" zeptal se zvolna Gurder.

"Jenom to, co si myslí každý," odpověděl klidně Angalo. Mnoho nomů si začalo prohlížet svoje nohy.

"A co tím myslíš?" zasyčel Gurder.

"Kdepak je ten bří Arnoldové (zal. 1905), no?" zvýšil hlas Angalo. "Jápak nám pomáhal utéct z Obchodáku? Jak přesně, povídám. Nepomáhal, to se ví." Angalovi se trochu třásl hlas, jakoby se sám děsil toho, že se slyší říkat takové věci. "My jsme si pomohli... Tím, že jsme se všemu naučili. To všechno my sami. Naučili jsme se číst knihy, ty tvoje knihy, a mnohému jsme porozuměli a poradili jsme si sami..."

Gurder, bledý zlostí, vyskočil. Nisodemus vedle něho si přitiskl ruku na ústa a vypadal, že ohromením nemůže promluvit.

"Bří Arnoldové (zal. 1905) je všude tam, kam vstoupí nomové!" křičel Gurder.

Angalo se stáhl. Jeho otec býval v Obchodáku jedním z nejtvrdšíjších nomů, a on se teď taky jen tak nedal.

"To sis vymyslel!" vykřikl pohrdavě. "Já neříkám, že v Obchodáku nebylo, no, něco, ale to bylo v Obchodáku, a teď jsme tady a všechno, co máme, jsme my! Potíž je, že vy Papírníci jste měli v Obchodáku velkou moc, a teď prostě

nedokážete unést, že se jí musíte vzdát!”

To už vstal i Masklin.

"Tak moment, vy dva -" začal.

"Tak takhle je to, co?" hřímal Gurder a nevšímal si ho. "Tady máte Galanterii! Vy jste zase byli vždycky moc namyšlení! A náramně nafoukaní! Řídíme nákladák kousek cesty a myslíme si, že všechno víme, co? Možná máme, co nám patří, é."

"- ted' není čas ani místo na takovouhle -" zkusil to Masklin.

"To je jenom hloupé vyhrožování! Proč to nedokážeš uznat, ty blázne stará? Bří Arnoldové neexistuje. Uživej mozek, co ti bří Arnoldové dal, proč to neděláš?"

"Jestli oba ihned nesklapnete, otluču vám hlavy o sebe!"

To zabralo.

"Dobro," řekl Masklin už klidnějším hlasem. "Tak, myslím, že by nebyl špatný nápad, kdyby si každý šel po svém - at' je to cokoli. Protože takhle se složitá rozhodnutí nedělají. Všichni se potřebujeme trochu zamyslet."

Nomové se vytratili, ulevilo se jim, že je po všem. Masklin slyšel, jak se Gurder a Angalo venku dál hádají.

"Nechte toho vy dva," varoval je.

"Tak podívej -" začal Gurder.

"Ne, vy se podívejte, oba dva!" rozkřikl se Masklin. "Tak prosím, možná se rysuje velký problém, a vy se začnete hádat. Kdo jiný než vy byste měli věci lépe chápat! Copak nevidíte, že lidi znervózňujete?"

"No, je to důležité," zamumlal Angalo.

"Co bychom ted' měli udělat," řekl Masklin zostra, "je podívat se ještě jednou na tu stodolu. Nemohu říct, že mě ta myšlenka naplňuje štěstím, ale nebylo by na škodu mít nějaké útočiště. Tak či tak to nomy zaměstná a přestanou si dělat starosti. Je to tak?"

"Asi ano," souhlasil Gurder neochotně. "Ale -"

"Žádné ale," přerušil ho Masklin. "Chováte se jako idioti. Nomové k vám vzhlížejí, takže vy půjdete příkladem, slyšíte?" Zamračili se na sebe, ale oba přikývli.

"Tak dobrá," uklidnil se Masklin. "Ted' spolu vyjdeme ven, lidé uvidí, že jsme se na něčem dohodli, a přestanou se užírat. Potom můžeme začít plánovat."

"Ale bří Arnoldové (zal. 1905) je důležitý," trval na svém Gurder.

"Nejspíš ano," řekl Masklin, když vyšli na denní světlo. Vitr zase ustával a zanechal oblohu studeně temné modrou.

"Na to není žádné, nejspíš ano," rozčilil se zase Gurder.

"Poslouchej," řekl Masklin, "já nevím, jestli bří Arnoldové existuje, ani jestli byl v Obchodáku, nebo jenom žije v našich hlavách. Co vím jistě je, že z nebe jen tak nespadne."

Při těch slovech se všichni tři podívali vzhůru. Nomy z obchodního domu trošku obcházela hrůza. Vzhlédnout k nekonečné obloze pořád ještě vyžadovalo dost odvahy, když jste bývali zvyklí na milé, přátelské parkety, ale tradicí bylo podívat se nahoru, když se zmiňujete o bří Arnoldové. V obchodním domě bylo nahoře tam, kde bývaly Ředitelna a Úvěry.

"Psina, že to říkáš. Nahoře něco je," řekl Angalo.

Něco bílého a ne zcela pravouhlého lehce plulo vzduchem a stále se to zvětšovalo.

"To je jenom kus papíru," řekl Gurder. "Vitr ho odnesl ze skládky."

Ted' to bylo rozhodně o moc větší, lehce se to obracelo ve vzduchu a snášelo se do lomu.

"Myslím," řekl pomalu Masklin, když se stín té věci řítil po zemi k němu, "že bychom měli kousek uhnout -"

Dopadlo to na něj.

Samozřejmě, že to byl jenom papír. Ale nomové jsou maličcí a papír dopadl z výšky, a to Masklina stačilo povalit.

Co bylo ještě překvapivější, byla slova, která zahlédl, když se kácel na záda.

Ta slova zněla: ... bří Arnoldové...

3

I. I pátrali po nějakém lepším Znamení od bří Arnoldové (zal. 1905), a Znamení jim bylo dáno; II. A někteří pravili, No jo, ale tohle není nic než náhoda; III. Ale jiní pravili, I náhoda může být znamení. Z Knihy Nom, Nápis, kap. 2, verš I - III

Masklin si vždycky zachoval chladnou hlavu, pokud šlo o bří Arnoldové (zal. 1905). Když o tom přemýšlíte, obchodní dům byl díky pohyblivým schodištím a dalšímu vybavení vcelku impozantní, a pokud jej nestvořil bří Arnoldové (zal. 1905), tak kdo tedy? Nakonec zbývali jenom lidé. Ne že by pokládal lidi za tak hloupé, jak si to o nich myslela většina nomů. At' si jsou velcí a pomalí, ale mají v sobě jakousi tupou nezadržitelnost. Rozhodně by se dali vycvičit k jednoduchým úkonům.

Na druhou stranu, svět se táhl na míle daleko a byl plný složitostí. To mu připadalo moc na to, aby to všechno stvořil bří Arnoldové (zal. 1905).

Takže Masklin se rozhodl neřešit nic, co se týkalo bří Arnoldové (zal. 1905), v naději, že bří Arnoldové (zal. 1905), jestliže nějaký je, a doví se o Masklinovi, nebude mít vůči němu moc námitk.

Potíž s jasnou hlavou je samozřejmě v tom, že nomové od vás vyžadují, abyste přispěchali a snažili se do ní cpát všechno možné.

Zažloutlé noviny z nebes opatrně narovnali na podlaze jedné staré kůlny.

Pokrývala je slova. Většinu z nich rozuměl i Masklin, ale i Grimma musela přiznat, že nedokáže vyluštit jejich smysl, když je čte všechny najednou. AKADEMIE ROZCUPOVALA HLASOVÁNÍ O DŮVĚŘE - například to byla trochu záhada. Taktéž ROZHOŘČENÍ NAD DÁVKOU Z NEMOVITOSTÍ. Dále HRAJTE SUPER BINGO O CENY VE VAŠEM VEČERNÍKU. Ale to byly záhady, které mohly počkat.

To, nač hleděly oči všech, byla celkem malá plocha slov, tak asi velikosti noma, pod titulkem SPOLEČNOST.

"To znamená lidé," řekla Grimma.

"Opravdu?" zeptal se nevěřicně Masklin.

"A písmenka pod tím říkají: Rozmařilý světoběžník, milionářský playboy Richard Arnold odlétá tryskáčem příští týden za floridským sluncem, aby byl svědkem vypuštění Arnsatu I, první tele -" zaváhala, "- komunikační druž. . . ice, postavené Arnco Inter - na. . . tional Group. Tento skok do budoucnosti přichází pouze několik měsíců poté, co oheň zni. . . čil -"

Nomové, kteří mlčky četli s ní, se zachvěli.

"- zdejší obchodní dům Bří Arnoldové, který byl prvním z řady Arnoldových podniků a základem multimilionového ob. . . chodního sdružení. Založil jej v roce 1905 Alderman Frank W. Arnold a jeho bratr Artur. Vnu. . . k Richard, 39, který -" Přешla do šepotu.

"Vnuk Richard, 39," opakoval Gurder a obličej mu vítězoslavně zářil. "Tak co říkáte na tohle, co?"

"Co znamená světoběžník?" ptal se Masklin.

"No, svět je jako koule a běžet znamená utíkat," řekla Grimma. "Takže utíká na kouli. Světoběžník."

"Toto je poselství od bří Arnoldové," prohlásil Gurder slavnostně. "Seslal nám je. Poselství."

"Poselství miněné, ém, pro nás!" řekl Nisodemus, který stál těsně za Gurderem. Zvedl ruce. "Ano, až z -"

"Ano, ano, Nisodeme," řekl Gurder. "Uklidni se, buď tak hodný." Vrhel na Masklina rozpačitý pohled.

"To se mi nezdá, utíkat na kouli. Chci říct, že bys spadla. To říkám já, pokud jde o kouli," ozval se Masklin.

Zadívali se znovu na obrázek. Byl složený z droboučkových puntíků. Dohromady dávaly usmívající se obličej. Měl zuby a plnovous.

"To dá rozum," řekl Gurder zasvěceněji. "Bří Arnoldové (zal. 1905) seslal Vnuka, 39, aby - aby -"

"A ta dvě jména, co založila Obchodák," poznamenal Masklin. "Tomu nerozumím. Myslel jsem, že Obchodák stvořil bří Arnoldové (zal. 1905)."

"Tak ho založili tihle dva," řekl Gurder. "To dává smysl. Byl to velký obchodní dům. Snadno se dal najít, i když jsi ho nehledal." Tvářil se trochu nejistě. "Naložený a založený," řekl napůl pro sebe. "To dává smysl. Jo."

"Ó-kej," ozval se Dorcas. "Tak se podívejme, kde jsme přestali. Poselství zní, že ano, že Vnuk, 39, je na Floridě, ať je to kde chce-"

"Bude na Floridě," řekla Grimma.

"To je druh barevné šťávy," oznámil jeden nom. "Vím to, poněvadž když jsme jednou šli na skládku, byla tam stará krabice a na ní stálo ,Pomerančová šťáva Florida.' Přečetl jsem si to," dodal hrdě.

"Poplave v pomerančové šťávě, tomu mám věřit," řekl Dorcas pochybovačně, "poklusávat na kouli a lítat a já nevím co ještě. A zjevně se mu to líbí."

Nomové zmlkli a přemýšleli o tom.

"Výrokům světců je začasť těžko porozumět," pronesl Gurder vážně.

"Tohle musí být mocný světec," řekl Dorcas.

"Já si myslím, že je to jenom shoda náhod," prohlásil Angalo povzneseně. "Je to jenom vyprávění o nějaké lidské bytosti, jako v těch knihách, co jsme četli."

"A kolik tak asi lidských bytostí může stát na kouli a dokonce na ní poklusávat?" naléhal Gurder.

"No dobrá," řekl Angalo, "co ale uděláme, no?"

Gurder několikrát otevřel a zavřel ústa. "No to je jasné," řekl nejistě.

"Tak povídej, no," vyčkával nasupeně Angalo.

"No, é. To je, é, jasné. Musíme, é, jít tam, co je ta pomerančová šťáva -"

"Ano?" řekl Angalo.

"A, é, a najít Vnuka, 39, což by mělo být snadné, víš, poněvadž máme tenhle obrázek -"

"Ano?" ozval se Angalo.

Gurder na něj zvsoka pohlédl. "Vzpomeň si na příkázání, které bří Arnoldové (zal. 1905) vyvěsil v Obchodáku. Neříkal snad ,Nevidíte-li, co je vašim přáním, prosím, informujte se'?"

Nomové pokývali hlavami. Mnozí z nich příkázání viděli. A další: ,Všechno musí pryč' a u pohyblivého schodiště ,Psy a invalidní vozíky je nutné přenést'. To byla slova bří Arnoldové (zal. 1905). S nimi se opravdu nemůžete přít. . . , ale na druhou stranu, inu, to bylo v Obchodáku, a teď jsou tady.

"Ano?" řekl Angalo.

Gurder se začal potit. "No, é, a potom ho požádáme, aby nám nechal tenhle lom."

Nastalo trapné ticho.

"To zni nanejvýš nedomyšleně -" ozval se zase Angalo.

"A co je to tryskáč?" zeptala se Grimma. "Má to co dělat s tryskem?"

"Tryskáč je druh letadla," řekl dopravní expert Angalo.

"Takže to znamená tryskat. Nebo cestovat letadlem?"

Ohlédl se na Masklina, o jehož okouzlení letištěm všichni dobře věděli.

Už tam nebyl.

Masklin vytáhl Věc z výklenku ve zdi a šlapal si to zpátky ven. Věc nebylo třeba připojovat k drátům. Stačilo postavit ji do jejich blízkosti.

Ve staré kanceláři bylo elektrické vedení. Utíkal pustými uličkami mezi polorozbořenými budovami a protáhl se do ředitelny prasklinou v prověšených dveřích.

Pak položil krychličku doprostřed podlahy a čekal.

Věci vždycky nějakou chvíli trvalo, než se probudila. Blikala nazdařbůh světýlky a vydávala zvláštní pípavé zvuky.

Masklin se domníval, že to je stejné jako ranní vstávání nomů.

Konečně řekla: "Kdo je tu?"

"Já. Masklin. Podívej se, potřebuji vědět, co znamenají slova 'telekomunikační družice'. Už jsem tě slyšel mluvit o 'družici'. Říkala jsi, že jedna taková družice je Měsíc, že ano?"

"Ano. Ale telekomunikační družice jsou umělé měsíce. Užívá se jich ke komunikaci. Komunikace znamená přenos informací. V tomto případě rozhlasem a televizí."

"Co je televize?" zeptal se Masklin.

"Její prostřednictvím se přenášejí obrazy vzduchem."

"To se stává často?"

"Stále."

Masklin si v duchu poznamenal, že se má poohlédnout po nějakém obraze ve vzduchu.

"Aha," zalhal. "Takže ty družice - kde přesně jsou?"

"Na nebi."

"Myslím, že jsem nikdy žádnou neviděl," řekl Masklin pochybovačně. V hlavě se mu formoval nápad. Ještě neměl úplně jasno. Kousky a kousičky toho, co kdy četl a slyšel, se skládaly dohromady. Důležité bylo dopřát jim času a nezaplašit je.

"Jsou na oběžné dráze, mnoho mil vysoko. Nad touto planetou je jich mnoho a mnoho," řekla Věc.

"Jak to víš?"

"Umím je odposlechnout."

"Ó."

Masklin zíral na blikající světýlka.

"Když jsou umělé, znamená to, že nejsou opravdové?" řekl.

"Jsou to stroje. Obvykle je na této planetě vyrobí a pak je vypouštějí do vesmíru."

Nápad už byl skoro tady. Stoupal jako bublina...

"Vesmír je tam, kde je naše loď, říkála jsi."

"Správně."

Masklin měl pocit, že ten nápad tiše vyletěl do povětří jako hlavička dozrálé pampelišky. "Kdybychom věděli, kde se jedna z těch věcí bude vypouštět do vesmíru," mumlal rychle, aby mu slova neměla čas uniknout, "a kdybychom se jí nějak mohli zavěsit na bok nebo tak, nebo ji třeba řídit jako Nákladák, a kdybychom tě vzali s sebou, to bychom pak mohli seskočit, až se tam dostaneme a jít si najít tu naši loď, ne?"

Světýlka se na Věci divně pohybovala, v obrazcích, jaké Masklin ještě neviděl. Trvalo hodnou chvíli, než zase promluvila. A když promluvila, znělo to skoro smutně.

"Víš, jak je vesmír veliký?" zeptala se.

"Ne," řekl Masklin zdvořile. "Je asi pořádně velký, že?"

"Ano. Avšak bylo by možné vypátrat tu loď a spojit se s ní, kdybych se dostala nad atmosféru. Ale víš ty, co znamenají slova 'kyslíkový přístroj'?"

"Ne."

"Skafandr?"

"Ne."

"Ve vesmíru je hrozná zima."

"No, nemohli bychom se trochu zahřát hopsáním?" zkoušel to Masklin zoufale.

"Myslím, že si neuvědomuješ, co ve vesmíru je."

"Co tam tedy je?"

"Nic. Není tam nic. A je tam všechno. Ale toho všeho je moc málo a toho ničeho mnohem víc, než si dokážeš představit."

"Ale přece jen to stojí za pokus, nebo ne?"

"Co navrhuješ, je mimořádně nemoudrý podnik," řekla Věc.

"Ano, ale, víš," řekl Masklin pevně. "Když se o to nepokusím, bude všechno pořád při starém. Pořád máme utíkat a hledat si něco nového, a zrovna když to všechno začneme zvládat, musíme zase jít. Dřív nebo později si musíme najít někde něco, o čem můžeme věřit, že nám opravdu patří. Dorcas má pravdu.

Lidé se dostanou všude.

A stejně, to ty jsi mi řekla, že náš domov je... tam někde nahoře.

"Tohle není ta pravá chvíle. Jsi špatně připraven."

Masklin zaťal pěsti. "Já nebudu nikdy pořádně připraven! Narodil jsem se v díře, Věci, v díře plné bahna! Jak můžu být někdy na něco dobře připraven? O tomhle je život, Věci! Znamená to být vždycky špatně připraven! Protože máš jenom jednu možnost, Věci! Dostaneš jenom jedinou šanci a potom umřeš a není ti dovoleno se zase vrátit, až se všechno naučíš! Chápeš to, Věci? Takže se o to pokusíme hned! Nařizuji ti, abys nám pomohla! Jsi stroj a musíš dělat, co se ti řekne!"

Světýlka se složila do spirály.
"Učíš se rychle," zabroukala Věc.

4

III. I pravil k Věci Masklin Veliký hlasem hromovým, Nyní nadešel čas vrátit se domů na Nebesa; IV. Jinak budeme na věky utíkat z Místa na Místo. V. Avšak nikdo nesmí vědět, co zamýšlím, nebo řeknou, Komické, k čemu chodit na Nebesa, když máme problémy už tady? VI. Protože takoví nomové jsou.
Z knihy Nom, Kamenolomy, kap. 2, Verš III - VI

Když se Masklin vrátil, Gurder a Angalo se zuřivě hádali.

Nepokoušel se je přerušit. Jenom položil Věc na podlahu, sedl si vedle ní a pozoroval je.

Je směšné, jak se nomové potřebují hádat. Celé tajemství spočívalo v tom neposlouchat, co říká druhá osoba, povšiml si Masklin.

Tohle už Gurder a Angalo opravdu pochopili. Potíž byla s tím, že si ani jeden z nich nebyl zcela jist, zda má pravdu, a komické je, že ti, co si nejsou naprosto jisti, že mají pravdu, se vždycky hádají mnohem hlasitěji než ostatní, jako by hlavní osoba, kterou se snaží přesvědčit, byli oni sami. Gurder nevěděl jistě, naprosto jistě, že bří Arnoldové (zal. 1905) opravdu existuje, a Angalo nevěděl naprosto jistě, že neexistuje.

Konečně Angalo zpozoroval Masklina.

"Řekni mu to, Maskline! On chce jít hledat Vnuka, 39!"

"Ano? A kde myslíš, že bychom měli začít?" zeptal se Masklin Gurdera.

"Na letišti," odpověděl Gurder. "Vsak víš. Bude tryskat. V tryskáči. To se přece chystá udělat."

"Ale letiště známe!" řekl Angalo. "Kolikrát už jsem byl až u plotu! Lidé celý den chodí dovnitř a ven! Vnuk, 39, vypadá úplně jako oni! Mohl už odestovat! Teď už může být v té šťávě. Nemůžeš věřit slovům, co jen tak spadnou z nebe!"

Obrátil se zase k Masklinovi. "Masklin je správný chlap, on ti to poví. Řekni mu to, Maskline, a ty ho poslouchej, Gurdere. On o věcech přemýšlí. V takové chvíli -"

"Vyrázíme na letiště," rozhodl se Masklin.

"Tak," řekl Angalo, "vždyť jsem ti to říkal, Masklin není ledajaký nom - co?"

"Pojďme hlídat na letiště."

Angalo mlčky otevřel a zavřel ústa.

"Ale... ale..." vykoktal ze sebe.

"Určitě to stojí za pokus," přesvědčoval ho Masklin.

"Ale to všechno je jenom náhoda!" namítl Angalo.

Masklin pokrčil rameny. "Tak se vrátíme. Nakonec, nemusíme jít všichni. Jen několik z nás."

"Ale co když se něco stane, co budeme pryč?"

"To se stane stejně. Jsou nás tisíce. Dostat je všechny do té staré stodoly nebude těžké, když to bude třeba. To není jako Velká Jízda."

Angalo váhal.

"Tak já půjdu," řekl nakonec. "Jenom abych vám dokázal, jak, jak jste pověřiví."

"Dobro," řekl spokojeně Masklin.

"Ovšem jen za předpokladu, že Gurder půjde také," dodal Angalo.

"Co?" zeptal se Gurder.

"No, jsi přece Opat," řekl Angalo ironicky. "Máme-li oslovit Vnuka, 39, pak bude nejlepší, když to budeš ty. Chci říct, že patrně nebude chtít vyslechnout nikoho jiného."

"Aha!" zvolal Gurder. "Ty myslíš, že nepůjdu! Stálo by za to vidět tvůj obličej -"

"Tak tedy ujednáno," přerušil ho Masklin klidně. "A teď myslím, že bychom radši měli zařadit, aby se hlídalo na cestě. A pár skupin by mělo jít k té staré stodole. A bylo by dobré zjistit, co mohou nomové odnést. Pro všechny případy, víte."

Grimma na něj čekala venku. Netvářila se nijak šťastně.

"Já tě znám," zkoumala ho pohledem. "Znám ten tvůj výraz, když nutíš lidi dělat, co nechtějí. Co plánuješ?"

Šli pomalu do stínu rezavého plátu vlnitého plechu. Masklin tu a tam zašilhal vzhůru. Dnes ráno si myslel, že obloha je jenom to modré s obláčky. Teď to bylo cosi plné slov, neviditelných obrazů a svištících strojů. Proč je to tak, že čím víc se dozvídáte, tím méně doopravdy víte?

Nakonec řekl: "To ti nemůžu říct. Nejsem si tím úplně jistý."

"Má to co dělat s Věcí, víd?"

"Ano. Podívej se, jestli budu pryč, é, trochu déle než -"

Dala si ruce vbok. "Já nejsem hloupá, víš," rozčílila se. "Pomerančová šťáva, to akorát. Přčetla jsem skoro všechny knihy, co jsme si přivezli z Obchodáku. Florida je, je místo. Stejně jako kamenolom. Pravděpodobně je i větší. A je to strašně daleko. Musíte překročit spoustu vody, abyste se tam dostali."

"Myslím, že to možná bude dál, než jsme urazili během Velké Jízdy," řekl Masklin klidně. "To vím, protože když jsme jednou pozorovali letiště, viděl jsem na druhé straně podél silnice vodu. Vypadalo to, že nemá konce."

"Vždyť jsem ti to povídala," řekla Grimma blazeovaně. "To byl patrně oceán."

"Byl u něj nápis," řekl Masklin. "Nemohu si na všechno vzpomenout, neumím číst tak dobře jako ty. Jedno z těch slov

tuším bylo ná... drž."

"Tak vidíš."

"Ale určitě to stojí za pokus." Masklin se zamračil. "Je jenom jedno místo, kde můžeme být v bezpečí, a to je to, kam patříme. Jinak budeme muset pořád utíkat," řekl rozhodně.

"No, moc se mi to nelíbí," vzdychla si Grimmera.

"Ale sama jsi říkala, že nerada utíkáš," přesvědčoval ji Masklin. "Není jiná možnost, je to tak? Nech mě jenom něco zkusit. Když to nepůjde, tak se vrátíme."

"Ale co když to dopadne špatně? Co když se nevrátíte? Já..." Grimmera se zakoktala.

"Ano?" řekl Masklin s nadějí v hlase.

"Dá mi hroznou práci to lidem vysvětlit," řekla pevně. "Je to hloupý nápad. Nechci s tím mít nic společného."

"Ach jo!" Masklin se tvářil zklamaně, ale vzdorovitě. "No, já to stejně zkusím. Promiň."

5

V. I řekl, Co je to za žáby, o kterých mluvíš? VI. I řekla, To bys nepochopil VII. I řekl, Pravdu díš.

Z knihy Nom, Cizozemské žáby, kap. 1, verš V- VII

Noc byla rušná...

Ke stodole to bude několikahodinové putování. Skupinky nomů vyznačovaly trasu a nahrubo upravovaly cestu, kromě toho si dávaly pozor na lišky. Ne že by je poslední dobou vídali častěji; taková liška mohla s úspěchem zaútočit na osamocené noma, ale třicet dobře vyzbrojených a morálkou prodchnutých lovců už byla jiná věc, a byla by to věru velmi hloupá liška, kdyby projevila byť jen náznak zájmu. Těch několik, co žilo poblíž lomu, zamířilo chvatně opačným směrem, kdykoli zavětrily noma. Naučily se, že nomové znamenají potíže.

Pro některé to byla tvrdá lekce. Nedlouho po tom, co se nomové nastěhovali do lomu, jedna liška s překvapením a potěšením padla na párek neopatrných nomů, co si vyšel na jahody, a pochutnala si na nich. Večer byla ještě překvapenější, když ji dvě stovky rozzuřených nomů vystopovaly k noře, zapálily u vchodu oheň, a ubodaly ji k smrti, když s usazenými a oslepenými očima vyrazila ven.

Spousty zvířat by si pochutnaly na nomovi, říkal Masklin. Mělo by se jim dát na srozuměnou: buď my, nebo vy. A mělo by se jim dát na srozuměnou hned teď, jak se jim povede. Žádné zvíře už nedostane chuť na noma. Už nikdy. Kočky byly mnohem bystřejší. Ty se k lomu ani nepřiblížily.

"To by nám samozřejmě nemuselo dělat starosti," řekl nervózně Angalo za svítání. "Možná jsme to nemuseli vůbec dělat."

"Zrovna když jsme se začali usazovat," bručel Dorcas. "Přesto si myslím, že můžeme být všichni na nohou v pěti minutách, když budeme pořádně hlídat. A ráno tam nahoru začneme stěhovat nějaké zásoby. To nezaškodí. Budou tam, kdybychom je potřebovali."

Někdy nomové zamířili až k letišti. Cesta vedla kolem skládky odpadků, která byla hlavním zdrojem různých hadříků a kousků drátu, a zaplavená šterkoviště opodál zase využívali ti, co měli trpělivost rybařit. Byl to vcelku příjemný celodenní výlet, většinou vedl jezevčími pěšinkami. Museli překročit hlavní silnici nebo spíš ji podlézt; z nějakého důvodu byly pod silnicí pečlivě položeny roury právě tam, kde křižovala trasu. Podle všeho to udělali jezevci. Rozhodně rour hojně využívali.

Masklin vyhledal Grimmeru ve školní noře pod jednou ze starých kůlen, jak dohlíží při hodině psaní. Vytřeštila na něj oči, řekla dětem, aby psaly dál - a chtěl by Nicco Galanter říct celé třídě, co ho tak rozveselilo? Ne? Tak může stejně zvesela pokračovat v psaní - a vyšla na chodbu.

"Přišel jsem ti jenom říct, že odcházíme," špitl Masklin a rozpačité v prstech otáčel kloboukem. "Spousty nomů jdou ke skládce, takže budeme mít kousek cesty společností. É."

"Elektřina," poznamenala Grimmera bezvýrazně.

"Cože?"

"V té staré stodole není elektřina," řekla Grimmera. "Vzpomínáš si, co to znamenalo? Když nesvítíl v noci měsíc, nedalo se dělat nic, než zůstat v noře. K tomu se nechci vrátit."

"No, možná proto jsme byli lepší nomové," zamumlal Masklin. "Neměli jsme všechno, co máme dnes, ale byli jsme -"

"Zmrzlí, ustrašení, nevědomí a hladoví!" odsekla Grimmera. "Však víš. Zkus něco říct bábi Morkie o starých dobrých časech a uvidíš, co ti na to poví."

"Měli jsme jeden druhého," namítl Masklin.

Grimmeru si prohlížela ruce.

"Jenom jsme byli stejně staří a žili jsme v jedné díře," řekla bezvýrazně. Vzhledla. "Ale teď je všechno jinak! A... no, pak ty žáby, to zaprvé."

Masklin se zatvářil zaraženě. Grimmera tentokrát vypadala nejistě.

"Četla jsem o nich v jedné knize. Existuje jedno místo, víš. Jmenuje se Jihoamerika. A jsou tam takové hory, kde je horko a pořád prší, a v dešťovém pralese jsou takové hrozně vysoké stromy a právě v nejvyšších větvích těch stromů rostou takové ohromně velké květy, kterým se říká broméliovitě a do těch květů se dostane voda, ta udělá malé jezírko a jeden druh žáby naklade do těch jezírek vajíčka a z nich se vyhlídnou pulci, kteří vyrostou v nové žáby, a tyhle žabičky žijí celý život v těch květech na vrcholcích stromů a ani nevědí, že je země, a svět je plný takovýchto věcí a já už teď o nich vím, a jakživa je nemohu spatřit, a vtom přijdeš ty," zalapala po dechu, "a chceš po mně, abych s tebou šla žít do nějaké díry a prala ti ponožky!"

Masklin si nechal větu znovu projít hlavou, pro případ, že by dávala nějaký smysl.

"Ale já ponožky nenosím," podotkl.

To zjevně nebylo to pravé, co měl říct. Grimm ho dloublá do žaludku.

"Maskline, ty jsi hodný nom a svým způsobem docela chytrý, ale nahoře na nebi žádné odpovědi nejsou. Musíš mít nohy na zemi a ne hlavu v oblacích!"

Odplula a zavřela za sebou dveře.

Masklin cítil, jak mu hoří uši.

"Já dokážu obojí!" zavolal za ní. "A najednou!"

Zamyslel se nad tím a dodal: "To dovede každý!"

Dupal tunelem zpátky. Svým způsobem docela chytrý! Gurder měl pravdu, všeobecné vzdělání není vůbec dobrý nápad. Ženám nikdy neporozumím, pomyslel si. Ani kdybych se dožil desítky.

Gurder přenechal vedení Papírnictví Nisodemovi. Masklin z toho neměl prázdnou radost. Ne proto, že by byl Nisodemus hloupý. Právě naopak. Byl chytrý jistým nesolidním, postranním způsobem, kterému Masklin nedůvěřoval; vždycky se zdálo, že v sobě duší nadšení nad čímkoliv, a když promluvil, chrлил ze sebe proud vět, mezi něž vkládal "ěm", takže dokázal nabrat dech a nedat nikomu šanci ho přerušit. Masklinovi z něj bylo trapně. Zmínil se o tom Gurderovi.

"Nisodemus je možná trochu moc zapálený," řekl Gurder, "ale má srdce na pravém místě."

"A co hlavu?"

"Poslyš," řekl Gurder. "Známe jeden druhého dost dobře, vid'. Jeden druhému rozumíme, co říkáš?"

"Ano. Proč?"

"Nechám tě tedy rozhodovat o tom, co ovlivňuje všechno tělesné," cedil skrz zuby Gurder a jeho hlas měl pouhý krůček k výhrůžce, "a ty necháš mě rozhodovat o tom, co ovlivňuje duše všech nomů. Jasný?"

A tak vyrazili.

Slova loučení, poslední vzkazy, organizace a, protože to byli nomové, stovky drobných šarvátek, co nejsou důležité. Vyrazili.

Život v lomu se začal vracet k čemusi, co se podobalo normálu. K bráně už žádné nákladní auto nepřijelo. Dorcas poslal pár svých bystřejších mladých asistentů, aby pro všechny případy nacpali do rezavého visacího zámku bláto. Také nařídil skupině nomů obtočit vrata kolem dokola drátem.

"Ne že by je to na dlouho zadrželo," řekl. "To jistě ne, když jsou pevně rozhodnutí."

Rada, nebo to, co z ní teď zbývalo, moudře přikyvovavala, ačkoliv upřímně řečeno, nikdo z nich nechápal a ani se příliš nezajímal o technické záležitosti.

Téhož dne odpoledne se nákladní auto vrátilo. Dva nomové, kteří hlídali cestu, chvátali zpátky do lomu, aby to ohlásili.

Řidič si chvíli hrál se zámkem, škubal za dráty a potom odjel.

"A něco říkal," řekl Sacco.

"Ano, něco říkal. Sacco to slyšel," přitakala jeho kolegyně Nooty Šatička. Byla to buclatá mladá nomka, která nosila kalhoty. Rozuměla technice a dobrovolně se hlásila na hlídky, místo toho, aby trčela doma a učila se vařit; časy se opravdu měnily.

"Slyšel jsem, že něco říká," brebentil Sacco ochotně, pro případ, že by se ta záležitost nevryla do paměti.

"Správně," přidala se Nooty. "Oba jsme to slyšeli, vid', Sacco?"

"A co to bylo?" ptal se Dorcas povzbudivě. Tohle si vážně nezasloužím, pomyslel si. Ve svém věku. Radši bych byl v dílně a vynalézal rádio.

"Řekl -, " Sacco se zhluboka nadechl, až mu oči lezly z důlků, a napodobil bučení lodní sirény, což měl být lidský hlas:

"Zzatrraaaacenýýsssmrraaddddiii!"

Dorcas se rozhlédl po ostatních.

"Má někdo nějaký nápad?" naléhal. "Skoro to vypadá, že to něco znamená, že jo? Povídám, kdybychom jim tak rozuměli..."

"Musel to být někdo z těch hloupých," rozumovala Nooty. "Snažil se dostat dovnitř!"

"Tak to se vrátí," povzdychl si Dorcas chmurně. Zavrtěl hlavou.

"Tak fajn, vy dva. Dobrá práce. Vraťte se na hlídku. Díky."

Díval se, jak odcházejí ruku v ruce, a potom se loudal lomem směrem ke staré ředitelně.

Vánoční trhy jsem už viděl šestkrát přijít a odejít, pomyslel si. Šest jaksetomuríká - let. A skoro ještě jeden, myslím, ačkoliv tady venku si tím těžko můžu být jist. Nikdo nikam nedá žádný nápis, co se děje, a přestává se topit. Sedm let.

Akorát čas, aby si nom dal pohov. A já jsem tady venku, kde svět nedělí žádné stěny a občas ráno je voda studená a tvrdá jako sklo, a větrání a topení se vymykají kontrole naprosto šokujícím způsobem. Samozřejmě - trochu se vzpamatoval - jakožto vědec shledávám tyto jevy nadmíru zajímavými. Jenom by bylo příjemnější shledávat je nadmíru zajímavými odněkud z příjemného a bezpečného Vnitřku.

Ach, Vnitřek. To bylo místo snů. Většina starších nomů trpěla strachem z Venku, ale žádný o něm moc rád nemluvil. V lomu, s jeho velkými stěnami z kamene, to nebylo zrovna nejhorší. Když jste se moc nekoukali nahoru a vyhnuli se čtvrté straně a jejím hrozivým obrovským výhledům po krajině, mohli jste téměř uvěřit tomu, že jste zpátky v Obchodáku. Přesto se většina starších nomů raději zdržovala v kůlnách nebo v útulném šeru pod podlahou. Tak jste se zbavili toho hrozného pocitu obnažení, toho strašlivého pocitu, že vás obloha pozoruje.

Dětem, jak se zdálo, se však Venek celkem líbil. Vlastně si nenavykly na nic jiného. Na Obchodák si sotva vzpomínaly, ale mnoho pro ně neznamenal. Náležely Venku. Privykly mu. A ti mladí muži, co chodí lovit a sbírat plody... nu, mladí

muži rádi ukazují, jak jsou smělí, ne? Zvláště před jinými mladými muži. A mladými ženami. Samozřejmě, pomyslel si Dorcas, jakožto vědec a racionálně uvažující nom vím, že ve skutečnosti jsme nebyli předurčení k životu pod podlahou. To jenom, jakožto nom, jemuž je asi sedm a cítí se trochu rozvrzaný, musím připustit, že bych shledal poněkud uklidňujícím mít tu kolem pár starých dobrých nápisů. Báječná sleva, možná, nebo takový maličký nápis, co praví Od zítřka kolosální výprodej. Nebylo by to na škodu a dozajista bych se cítil šťastnější. Což je, samozřejmě, naprosto směšné, když se nad tím rozumně zamyslíte.

To je jako s bři Arnoldové (zal. 1905), uvažoval smutně. Jsem do jisté míry přesvědčený, že neexistuje takovým způsobem, jakým mne to učili, když jsem byl malý. Ale když jste na stěně uviděli něco takového jako Nevidíte-li, co je vaším přáním, prosím, informujte se, měli jste pocit, že je všechno tak nějak v pořádku.

Uvědomil si, že jsou to na racionálně uvažujícího noma velmi nevhodné myšlenky.

Vedle dveří do ředitelny se ozvalo zapraskání dřeva. Dorcas vklouzl do povědomého šera pod podlahu a tlapal k vypínači.

Na tento nápad byl docela pyšný. Na stěně kanceláře byl velký červený zvonek, podle všeho aby lidé slyšeli zvonit telefon, když byl v lomu hluk. Dorcas vyměnil vedení, takže zvonek zvonil, kdy se mu zalíbilo.

Stiskl vypínač.

Nomové se sbíhali ze všech koutů lomu. Dorcas počkal, až se podpodlažní prostor zaplnil, potom si přitáhl prázdnou krabičku od zápalek a vylezl si na ni.

"Člověk se vrátil," ohlásil. "Nedostal se dovnitř, ale zkusí to znovu."

"A co ten tvůj drát?" zeptal se jeden nom.

"Obávám se, že existuje něco jako nůžky na drát."

"Tady máš tu svoji teorii, ém, že lidé jsou inteligentní. Inteligentního člověka by napadlo, že nemá chodit, ém, tam, kde není vítán," pronesl Nisodemus kysele.

Dorcas rád viděl u mladého noma horlivost, ale Nisodemus se zachvíval zvláštní hladovou horlivostí, na kterou je nepříjemný pohled. Podíval se na něj tak zostra, jak to jenom dokázal.

"Lidé tady venku se možná odlišují od těch v Obchodáku," skočil mu do řeči. "Nicméně -"

"Jistě byl seslán," vzal mu zase slovo Nisodemus. "To máme, ém, za vyučenou."

"Nic takového. Je to jenom člověk," nedal se Dorcas. Nisodemus zuřivě přihlížel, jak pokračuje "Tak, měli bychom opravdu poslat některé ženy a děti do -"

Zvenku zaslechli běžící nohy a stráž od brány se hrabala škvírou dovnitř.

"Vrátil se! Vrátil se!" funěl Sacco. "Ten člověk se vrátil!"

"Dobře, dobře," uklidňoval ho Dorcas. "Tím si nelam hlavu, nemůže -"

"Ne! Ne! Ne!" křičel Sacco a poskakoval. "Má takové to na střihání! Přestříhl drát a řetěz, co drží vrata zavřená a-!"

Zbytek už neslyšeli.

Nebylo třeba.

Zvuk blížícího se motoru řekl vše.

Zesílil natolik, že se kůlna otřásala, potom náhle ustal a rozhostilo se jakési nechutné ticho, které bylo horší než onen hluk. Slyšeli, jak praskly kovové dveře. Potom lomoz a vrzání dveří do kůlny.

Potom kroky. Prkna nad hlavou se prohýbala a propouštěla obláčky prachu, jak rázné dusající kroky bloudily kanceláři.

Nomové stáli v absolutním tichu. Nehýbalo se nic než jejich oči, ale ty se pohybovaly dokonale načasovány podle kroků, zaznamenávaly jejich polohu, poletovaly vpřed i vzad, jak člověk přecházel po místnosti nad nimi. Nějaké dítě začalo kňourat.

Ozvalo se neznámé cvakání a potom tlumený zvuk lidského hlasu, který vydával své obvyklé nepochopitelné projevy. To nějakou chvíli trvalo.

Potom kroky zase kancelář opustily. Nomové slyšeli, jak venku křupou kolem, a potom se přidaly další zvuky. Ohavné kovové cvakání.

Maličký nom řekl: "Mami, já chci čurat, mami -"

"Pššš!"

"Doopravdy, mami!"

"Tak budeš zticha?"

Všichni nomové stáli jako sochy, když ten zvuk proudil kolem nich. Tedy, skoro všichni. Jeden maličký nom přešlapoval z nohy na nohu a strašně rudnul v obličeji.

Konečně zvuky ustaly. Bouchly dveře u auta, motor zarachotil a potom zvuky odumřely v dálce.

Dorcas řekl velmi tiše: "Myslím, že teď snad můžeme nabrat dech."

Stovky nomů si oddechly úlevou.

"Mami!"

"Ano, dobře, tak běž."

A po ulehčeném vzdechu propuklo reptání. Jeden hlas se zvedl nad všechny.

"V Obchodáku se něco takového nikdy nestalo!" křikl Nisodemus a vyšplhal se na úlomek cihly. "Ptám se vás, soukmenovci, je tohle to, co jsme, ém, očekávali?"

Chór mumlal "ne" a "ano" a Nisodemus pokračoval: "Před rokem jsme byli v bezpečí v Obchodáku. Vzpomínáte si, jaké to bylo o Vánočním trhu? Vzpomínáte si, jaké to bylo v Tržnici? Kdopak si vzpomíná, ém, na biftek a krůtu?"

Tu a tam se ozvalo rozpačité provolávání slávy. Nisodemus se tvářil vítězně. "A teď jsme tady ve stejném ročním období - tedy, to oni nám namlouvají, že je to stejné období," ironicky se ušklíbl, " - a my máme jíst ty bouloviny, co ve skutečnosti vyrostly na hnojí! Ém. A maso, to vůbec není pořádné maso, jsou to rozporcované mrtvolky zvířat!"

Skutečné zvířecí mrtvoly, skutečně rozporcované! Tohle má být to, čemu chcete, ém, aby přivykaly vaše děti? Vykopávat si jídlo? A teď nám řeknou, že možná budeme muset jít dokonce do nějaké stodoly, která nemá ani pořádnou podlahu, pod kterou bychom žili, jak zamýšlel bří Arnoldové (zal. 1905). Kam to bude příště, tážeme se? Někam ven do polí? Ém. A víte, co je na tom všem to nejhorší? Já vám to povím." Ukázal na Dorcase. "Ti, co nám všem teď, zdá se, velí, jsou ti samí, kdo, ém, nás především dostali do těchto potíží!"

"Tak počkat -" začal Dorcas.

"Všichni víte, že mám pravdu!" křičel Nisodemus. "Přemýšlejte o tom, nomové! Proč jsme, ve jménu bří Arnoldové (zal. 1905), museli z Obchodáku odejít?"

Ozvalo se pár dalších neurčitých výkřiků a mezi posluchači propukaly sem tam hádky.

"Neblbněte," překřikoval je Dorcas. "Obchodák se měl bourat!"

"To se neví!" ječel Nisodemus.

"Samozřejmě, že to víme!" řval Dorcas. "Masklin a Gurder viděli -"

"A kdepak jsou teď, co?"

"Šli - no, šli -" koktal Dorcas. Tohle moc neumí, to věděl. Proč to musí být právě on? Radši se přehraboval v drátech a šroubcích a takových věcech. Šroubky se na vás v jednom kuse nerozkřikují.

"Ano, odešli!" Nisodemus ztišil hlas až k jakémusi zlostnému sykotu. "Přemýšlejte o tom, nomové! Používejte svůj, ém, mozek! V Obchodáku jsme věděli, kde jsme, všechno fungovalo, všechno bylo přesně tak, jak ustanovil bří Arnoldové (zal. 1905). A najednou jsme tady Venku. Vzpomínáte si, jak jste Venkovními opovrhovali? Tak, Venkovní jsme teď my! Ém. A všechno je teď jeden zmatek, a tak to bude vždycky - dokud se nepolepšíme a bří Arnoldové (zal. 1905) nám neodpustí a nedovolí nám vrátit se do Obchodáku jako lepší a moudřejší nomové!"

"Tohle si musíme vyjasnit," křikl jeden nom. "Ty říkáš, že nám Opat lhal?"

"Nic takového neříkám," bránil se Nisodemus a potáhl nosem. "Já vám jenom předkládám fakta. Ém. To je vše, co dělám."

"Ale, ale, ale Opat odešel pro pomoc," řekla nejspíše jedna nomka. "A, a, koneckonců, já vím jistě, že Obchodák zbourali. Chci říct, jinak bychom se do těchto všech potíží nedostali, ne? Ehm." Tvářila se zoufale.

"To já vím, ale stejně," ozval se nom vedle ní. "Říkejte si, co chcete, ale tahle stará stodola, co o ní všichni vykládají, se mi nezamlouvá. Ani tam není elektřina."

"Ano, a je uprostřed -" začal jiný nom a potom ztišil hlas, " - však víte uprostřed všeho možného. Víte, o čem mluvím."

"Jo," řekl postarší nom. "Všeho možného. Já to viděl. Můj kluk mě tak před měsícem nebo dvouma vzal na borůvky, nahoru nad lom, a já to viděl."

"Mně nevádí to vidět na dálku," řekla ta ustaraná nomka. "Ale pomyšlení, že jsem uprostřed toho všeho, mne celou roztřese."

Oni dokonce neradi říkají otevřený prostor, pomyslel si Dorcas. Ví, jak se cítí.

"Tady je docela útulně, za to vám ručím," řekl ten první, "ale to všechno, co máte venku, jak se tomu říká, začíná to na P -"

"Příroda?" zeptal se Dorcas chabě. Nisodemus se usmíval jako šílenec a oči mu jiskřily.

"Správně," řekl ten nom. "Tedy, ta není přirozená. A je na ni strašná podívaná. Vůbec se nepodobá řádnému světu.

Stačí se na to jenom podívat. Podlaha je celá hrbatá, a měla by být plochá. Zdi tu nejsou skoro žádné. A ta malá hvězdičková světýlka, co večer vycházejí, ta, nejsou moc k potřebě, no ne? A teď si tihle lidé chodí, kam se jim zachce, a nejsou tu žádné pořádné Regule, jako byly v Obchodáku."

"A proto bří Arnoldové založil Obchodák v roce 1905," řekl Nisodemus. "Jako spořádané místo, ém, kde žijí nomové."

Dorcas jemně zatahal Sacca za ucho a přitáhl si mladého noma k sobě.

"Nevíš, kde je Grimma?" zašeptal.

"Ona tady není?"

"Určitě tu není," šeptal Dorcas. "To už by musela říct něco pěkně ostrého, kdyby tady byla. Možná zůstala ve školní noře s dětmi, když se zvonilo. To je taky docela možné."

Nisodemus má něco za lubem, pomyslel si. Nevím jistě, co to je, ale pěkně mi to smrdí.

A jak se den vlekl, bylo ještě hůř, zejména proto, že začalo pršet. Hnusný, mrznoucí déšť. Slota, podle bábi Morkie. Těžký déšť, ne docela voda, ale ještě ne led. Pichlavý déšť.

Vypadalo to, že si nachází cestu do míst, kam obyčejný déšť nedokáže proniknout. Dorcas zorganizoval mladší nomy na kopání stružek a nainstaloval několik velkých žárovek, aby se ohřáli. Starší nomové se hrbili kolem nich, kýchali a nadávali. Bábi Morkie se překonávala, aby je povzbudila. Dorcas si začínal doopravdy přát, aby toho ta babka nechala.

"Tohle nic není," hudovala. "Já pamatuju Velkou povodeň. Vymlela nám celou noru, celý dny jsme mrzli úplně promočený!" Chichotala se a kývala se vpřed a vzad. "Mokrý jako myši, no jo! Ani nitka suchá, víte, a celý týden žádný oheň. K popukání."

Nomové z obchodního domu na ni vyvalovali oči a třásli se. "A nechce se vám otravovat se s chozením přes pole," pokračovala konverzačním tónem. "Devětkrát z deseti vám to nevyjde."

"Ach jéje," vzdychla jedna nomka tichounce.

"No jo, já byla venku v polích stokrát. Je to hračka, když se držíte těsně u křoví a máte voči v otevřený. Sotva pak musíte moc utíkat," rozumovala bábi.

Nikomu nezvedlo náladu, když zjistili, že landrover parkuje zrovna na záhonku, kde chtěli něco pěstovat. Během léta strávili nomové celou věčnost překopáváním tvrdé země na něco, co připomínalo půdu. Už měli dokonce zaseto, ale osení ještě nevzešlo. Teď měli v záhonu dvě velké vyjeté koleje a na vratech nový visací zámek a řetěz.

Pliskanice už zalévala vyjeté stopy od pneumatik. Prosákl do nich benzín a na povrchu vody vytvořil duhový lesk.

A celou tu dobu připomínal Nisodemus lidem, jak to bylo o mnoho lepší v obchodním domě. Nebylo je třeba ani moc přemlouvat. Koneckonců to bylo lepší. Mnohem lepší.

Myslím, přemýšlel Dorcas, že se dokážeme udržet v teple a máme spousty jídla, i když způsoby, jak vařit králíka a brambory jsou co do počtu omezené. Smůla je, že Masklin předpokládal, že jakmile se dostaneme ven z Obchodáku, budeme všichni kopat a stavět a lovit a statečně čelit budoucnosti se zářivým úsměvem. Někteří z těch mladých si vedou docela dobře, za to ručím. Ale my staříci přilípíme na starých zvycích. Pokud jde o mne, rád se vrtám ve věcech, mohu být užitečný, ale ostatní, no... všechno, čím se mohou zaměstnávat, je remcání, a v tom opravdu dělají velké pokroky.

Leží mi v hlavě, co to Nisodemus hraje. Je moc horlivý, chcete-li co vědět.

Přál bych si, aby se Masklin vrátil.

Ani mladý Gurder nebyl nejhorší.

Už jsou to tři dny.

Věděl, že v takové chvíli se bude cítit lépe, když se půjde podívat na Jekuba.

6

I. Neboť na Výšině byl Drak, ode dnů stvoření světa. II. Avšak byl stár a polámaný a umíral. III. A Znak Draků měl na sobě. IV. A Znak ten byl Jekub
Z Knihy Nom, Jekub, kap. 1, verš. I - IV

Jekub.

Jekub byl jeho. Jeho malé tajemství. Ve skutečnosti však jeho velké tajemství. O Jekubovi nikdo další nevěděl, dokonce ani Dorcasovi asistenti.

Jednoho dne, ještě v létě, okouněl v těch velkých starých polorozbořených kůlnách na druhé straně lomu. Vlastně neměl žádný cíl, snad jen to, že tam mohl najít užitečný kus drátu nebo něco takového.

Jak si tak kramářil ve stínu, napřímil se a pohlédl nad sebe a tam byl Jekub.

S rozevřenou tlamou.

Trvalo několik hrůzných okamžiků, než se Dorcasovy oči přizpůsobily vzdálenosti.

Potom s Jekubem trávil hodně času, šmejdil kolem a zkoumal to. Zkoumal ho. Jekub byl rozhodně tvor. Možná strašný tvor, starý a zraněný, jako drak, který se sem uchýlil k poslednímu odpočinku. Nebo možná jako jedno z těch velikých zvířat, která mu jednou Grimma ukázala v jedné knize. Dýňosejr.

Ale Jekub si nestěžoval a nevyptával se Dorcase v jednom kuse, proč se ještě nedostal k tomu, aby vynalezl rádio.

Dorcas strávil množství poklidných hodin seznamováním se s Jekubem. S ním se to hovořilo. Byl k tomu vlastně ten nejlepší protějšek, protože jste nemuseli poslouchat jeho odpovědi.

Dorcas zavrtěl hlavou. Teď na takovéhle věci nebyl čas. Všechno se jim nějak bortí pod rukama.

Místo toho šel hledat Grimma. Připadalo mu, že má hlavu na správném místě, i když je to holka.

Školní nora byla pod podlahou staré boudy s nápisem "Kantýna" na dveřích. Tady byl Grimmin svět. Došla k závěru, že když je čtení a psaní vcelku obtížné, je nejlepší vypořádat se s tím v raném věku. A tak vynalezla školu pro děti.

A založila tam knihovnu.

V oněch posledních hektických hodinách se nomům podařilo zachránit z obchodního domu nějakých třicet knih.

Některé byly velice užitečné - Rok zahrádkáře byl pořádně ušmudlaný, a Dorcas uměl Základní příručku pro technika amatéra skorém z paměti - ale některé, no, prostě byly na čtení obtížné a nijak často se neotevíraly.

Grimma stála právě před jednou z nich, když se přiloudal dovnitř. Okusovala si palec, což dělala vždycky, když se soustřeďovala.

Obdivoval ji, jak uměla číst. Nejenže Grimma byla mezi všemi nomy ve čtení nejlepší, ona také měla udivující schopnost porozumět tomu, co čte.

"S Nisodemem budou trable," suše oznámil a usadil se na lavici.

"Já vím," odpověděla Grimma bezmyšlenkovitě. "Už jsem slyšela." Popadla okraj stránky oběma rukama a obrátila ji, hekajíc námahou.

"Nevím, oč mu jde," pokračoval Dorcas.

"O moc," řekla Grimma. "Máme tu mocenské vakuum, víš."

"To myslím, že nemáme," namítl Dorcas nejistě. "Já tu nic takového jakživ neviděl. V Obchodáku, tam ho bylo plno.

Vakuované balíčky šunky, taky káva s ventilem kvality," dodal, rozpomínaje se s povzdechem na povědomé nápisy.

"Ne, to není nic takového," vysvětlovala Grimma. "To je něco, co nastane, když nikdo lidi nevede. Četla jsem o tom."

"Já je vedu, ne?" kňoural Dorcas žalostně.

"Ne," řekla Grimma, "protože tě nikdo doopravdy neposlouchá."

"No, tisícere díky."

"Ty za to nemůžeš. Nomové jako Masklin a Angalo a Gurder nás dokáží donutit, abysme jim naslouchali, ale nepřipadá mi, že ty bys upoutal jejich pozornost."

"Ach."

"Ale ty zase dokážeš přinutit, aby tě poslouchaly šroubky a matičky. To každý nesvede."

Dorcas se nad tím zamyslel. Na to by sám nikdy nepřišel. Je to poklona? Usoudil, že pravděpodobně ano.

"Když musíme čelit mnoha obtížím a nevíme co dělat, vždycky je někdo připraven pronést něco, aby získal moc,"

vysvětlovala mu Grimma.

"Nevadí. Až se ostatní vrátí, určitě se s tím vypořádají," řekl Dorcas mnohem optimističtěji, než se cítil.

"Ano, oni -" začala Grimma a pak se zarazila. Dorcas si po chvílce uvědomil, že se jí chvějí ramena.

"Něco se děje?" polekal se.

"Už jsou to víc než tři celé dny!" vzlykla Grimma. "Nikdo ještě nebyl tak dlouho pryč! Muselo se jim něco stát!"

"É," řekl Dorcas, "no, šli přece hledat Vnuka, 39, a my nemůžeme vědět -"

"A já jsem na něj byla hrubá, než odešel! Říkala jsem mu o těch žábách, a všechno, co ho napadlo, byly ponožky!"

Dorcas nemohl zcela pochopit, jak se do toho zamotaly žáby. Když seděl a rozmlouval s Jekubem, žáby nikdy na přetřes nepřišly.

"É?" vypravil ze sebe nechápavě.

Grimma mu mezi vzlyky řekla o těch žábách.

"A já vím jistě, že vůbec nepochopil, co jsem měla na mysli," zamumlala. "A ty taky ne."

"No, to nevím," přiznal Dorcas. "Ty chceš říct, že svět býval kdysi tak jednoduchý a najednou je plný úžasně zajímavých věcí, že se jich vůbec nedobereš konce, co budeš žít. Jako biologie. Nebo klimatologie. Chci říct, než jste přišli vy Venkovní, jenom jsem si s věcmi tak hrál a doopravdy jsem o světě nevěděl nic."

Zadíval se na svoje nohy. "Pořád jsem velmi nevzdělaný, přinejmenším jsem nevzdělaný v opravdu důležitých věcech. Jako co je to slunce a proč prší. To je to, o čem mluvíš."

Popotáhla a maličko, opravdu jen maličko se usmála, protože existuje ještě něco horšího než někdo, kdo vám nerozumí, a to je někdo, kdo vám dokonale porozumí dřív, než máte možnost hezky si zatrucovat, že vás nikdo nechápe.

"Jde o to, že on si pořád myslí, že jsem ta, kterou znával, když jsme všichni bydleli v té staré díře v mezi. Víš, ta, co pořád někoho obskakuje. Kuchti. Obvazuje lidi, když se pora - pora - pora -"

"No tak, no tak," utěšoval ji Dorcas. Vždycky ztrácel jistotu, když se někdo takhle choval. Když začaly vyvádět stroje, jenom jste je promazali nebo jste do nich strčili nebo, když nic nezabíralo, praštili jste do nich kladivem. Nomové na takové zacházení nereagovali kladně.

"Co když se nikdy nevrátí?" vzlykala a utírala si oči.

"To se ví, že se vrátí," ubezpečoval ji Dorcas. "Co by se mu koneckonců mohlo stát?"

"Něco ho mohlo sežrat nebo přejet nebo zašlápnout nebo ho odfoukl vítr nebo spadl do nějaké díry nebo se chytil do pastí," vypočítávala Grimma.

"É, to ano," souhlasil Dorcas. "Myslel jsem kromě toho všeho."

"Ale já se dám dohromady," řekla Grimma a vysunula bradičku. "Až se doopravdy vrátí, nebude moct říct: „No, jak vidím, je tu všechno vzhůru nohama, co jsem byl pryč.“"

"Tak to má být," oddechl si Dorcas. "To je odvaha. Jen se pořád něčím zaobírat, to já říkám pořád. Jak se jmenuje ta kniha?"

"To je Pokladnice mudrosloví," řekla Grimma.

"Je tam něco užitečného?"

"No," řekla Grimma chladně, "přijde na to."

"A co znamená mudrosloví?"

"To nevím jistě. Něco z toho nedává smysl. Víš, že lidé věří, že svět stvořila nějaká velká bytost?"

"Ale jdi."

"Trvalo to týden."

"To jí ale musel někdo pomáhat," řekl Dorcas. "Víš. S těžkými věcmi." Dorcas pomyslel na Jekuba. Za týden toho můžete udělat spoustu, s Jekubovou pomocí.

"Ne. Zjevně na to byla úplně sama."

"Hmm." Dorcas to zvažoval. Některé části světa jsou rozhodně těžké a věci jako tráva vypadají docela jednoduše. Ale podle toho, co slyšel, každý rok všechno přijde zničit a musí se na jaře znovu začít a - "Já nevím," řekl. "Něčemu takovému mohou věřit jenom lidé. To je práce na pěkných pár měsíců, jestli to dovedu posoudit."

Grimma obrátila stránku. "Masklin věřil - chci říct, Masklin věří - že lidé jsou mnohem bystřejší, než si myslíme."

Zatvářila se zamyšleně. "Opravdu bych si přála, abychom je mohli řádně prostudovat. Víím jistě, že bychom se mohli dovědět -"

Již podruhé se nad lomem rozezněl poplašný zvonek.

Tentokrát patřila ruka na vypínači Nisodemovi.

7

II. I pravil Nisodemus, Jsi zrazen, Lide z Obchodáku; III. Falší zaveden jsi byl do tohoto Venku z Deště a Chladu a Sloty a Lidí a Rozhodnutí, a bude ještě huř; IV. Ježto v kraji zavládne Plískanice a Sníh a Hlad; V. A přijdou drozdi; VI. Ém. VII. Avšak ti, kdo tě sem zavedli, kdeže jsou teď? VIII. Pravili, Jdeme hledat Vnuka, 39, avšak soužení se valí ze všech stran a pomoc nepřichází. Vydán jsi do rukou Zimy. IX. Nastal čas skoncovat s Venkem...

Z Knihy Nom, Nářky, verš II - IX

"Ano. Dobrá. To půjde asi těžko, že ano?" řekl nejistě jeden nom. "Chci říct, že jsme Venku."

"Ale já mám plán," řekl Nisodemus.

"Ách," vzdychli nomové jednohlasně. Tak plány tedy. Plány jsou to, co potřebují. Díky plánu víte, kde jste.

Grimma a Dorcas, téměř poslední příchozí, si razili cestu davem. Starý vynálezce se chtěl protlačit do přední řady, ale Grimma mu v tom zabránila.

"Podívej na ty nahoře," zašeptala.

Za Nisodemem stál početný hlouček nomů. V mnohých z nich poznali Papírníky, ale bylo tam i dost jiných z některých velkých familií. Nedívali se na Nisodema, když mluvil, ale na zástup pod ním. Oči jim tékaly ze strany na stranu, jako by po něčem pátrali.

"Tahle podívaná se mi nelíbí," řekla tiše Grimma. "Velké familie nikdy moc dobře s Papírníky nevycházely, tak proč jsou teď tady?"

"Nízké pohnutky, u některých," špitl Dorcas.

Některé Papírníky hlavně rozčilovalo, že se prostí nomové učí číst. Říkali, že je díky tomu napadají věci, usoudil Dorcas, které nejsou těmi správnými idejemi. A některé velké familie nebyly moc nadšené z toho, že nomové mohou chodit, kam se jim zlíbí, aniž by žádali o dovolení.

Tam nahoře jsou všichni, pomyslel si. Ti nomové, co se jim od Jízdy moc nedařilo. Všichni pozbyli část své moci.

Nisodemus vysvětloval svůj plán.

Jak ho tak poslouchal, otevíral Dorcas zvolna pusku dokořán.

Svým způsobem byl ten plán skvělý. Byl jako stroj, jehož každý jednotlivý dílek je dokonale opracován, ale který potmě smontoval jednoruký nom. Byl přímo přecpaný dobrými nápady, s nimiž jste nemohli rozumně polemizovat, ale byly postavené na hlavu. Potíž byla v tom, že jste s nimi opravdu nemohli rozumně polemizovat, protože základní myšlenka byla ve své podstatě dobrá.

Nisodemus chtěl znovu postavit obchodní dům.

Nomové tam stáli v hrůzyplném obdivu, když jim Papírníci vysvětlovali, že ano. Opat Gurder měl pravdu: když odcházeli z Obchodáku, odnesli si bří Arnoldové (zal. 1905) v myšlenkách. A pakliže mu dokáží, že jim na Obchodáku opravdu záleží, znovu se zjeví a učiní přítrž všem těmto problémům a nomové obnoví svůj Obchodák tady, v této zelené nepřijemné krajině.

To všechno dorazilo do Dorcasovy hlavičky. Už dávno si ověřil, že utrácíte-li čas posloucháním toho, co nomové skutečně říkají, nebudete mít nikdy čas rozpoznat, co zamýšlejí.

Ale to neznamena postavit celý Obchodák, řečnil Nisodemus, a oči mu svítily jako dvě lesklé černé skleněny. Mohou předělat kamenolom. Vrátit se k životu v řádných odděleních namísto těch starých. Vyvěsit nové nápisy. Vrátit se k Starým Dobrým Obyčejům. Aby se bří Arnoldové (zal. 1905) cítil jako doma. Vystavět si Obchodák v duchu.

Nomy často šílenství nepostihuje. Dorcas si matně vybavoval postaršího noma, který se kdysi rozhodl, že je čajník, ale za pár dní si to rozmyslel.

Ale Nisodemus se rozhodné musel nadýchat přespríliš čerstvého vzduchu.

Zřejmě totéž si myslelo pár dalších nomů.

"Nechápu docela," nechal se slyšet jeden z nich, "jak chce bří Arnoldové (zal. 1905) zastavit ty lidi. Bez urážky."

"Vadili nám lidé, když jsme byli v Obchodáku?" naléhal Nisodemus.

"Ne, to ne, protože -"

"Tedy důvěřuj v bří Arnoldové (zal. 1905)!"

"Ale to nezabránilo zničení Obchodáku, že ne?" namítl jiný hlas. "Když k tomu došlo, všichni jste věřili Masklinovi a Gurderovi a Nákladáku. A sobě samým! Nisodemus vám pořád říká, jak jste chytří. Zkuste tedy být chytří!"

Dorcas si uvědomil, že to je Grimma. Jaktěživ neviděl někoho tak rozezleného.

Tlačila se uličkou mezi bázlivými nomy, až mu stála tvář v tvář, nebo aspoň, jelikož Nisodemus na čemsi stál a ona nikoliv, tvář v hrud'. On patřil k lidem, co rádi na něčem stojí.

"Co se tedy potom opravdu stane?" křičela. "Až postavíte Obchodák, co se stane? Do Obchodáku přišli lidé, jak víte!"

Nisodemus chvilku otevíral a zavíral ústa. Pak ze sebe vychrlil: "Ale poslouchali Regule! Ano! Ém! Tak to dělali! A všechno bylo lepší!"

Zuřivě si ho měřila.

"Snad si vážně nemyslíš, že na tohle nomové přistoupí, prosím tě," řekla rozčileně.

Nastalo ticho.

"Musíte připustit," řekl rozvázně jeden starší nom, "že všechno bylo tenkrát lepší."

Nomové pošupovali nohama.

To bylo všechno, co jste mohli slyšet.

Jenom nomy, jak šoupají nohama.

"Oni na to přistoupili!" vztekala se Grimma. "Jakoby nie! S Radou se nikdo neobtěžuje! Dělají jenom to, co jim řekne on!"

Byla teď v Dorcasově dílně pod lavicí ve staré garáži. Moje malá svatyně tomu vždycky říkal. Můj koutek. Kousky drátů a plechu se válely všude kolem. Stěny pokrývaly náčrtky tužkou. Dorcas seděl a bezcílně točil v prstech kouskem drátu.

"Ty jsi na nomy přísná," řekl tiše. "Neměla bys na ně takhle ječet. Hodně si vytrpěli. Všichni jsou popletení, když na ně křičíš. Rada byla užitečná, za lepších časů -" Pokrčil rameny. "A bez Masklina a Gurdera a Angala, no, přijde mi k ničemu."

"Ale nakonec se stane tohle!" Máchala pažemi. "Jednat tak pitomě, jenom proto, že jim nabídl -"

"Trošku pohodli," dodal Dorcas. Zavrtěl hlavou. Takovéhle věci lidem jako Grimma nedokážete vysvětlit. Hodná holka, hlavička bystrá, ale pořád si myslí, že každý si všechno bere tak k srdci jako ona. Všichni nomové si ve skutečnosti

přejí, uvažoval Dorcas, aby už měli klid. Svět už je tak dost složitý i bez těch, co si nedají pokoj a pokoušejí se ho pořád vylepšovat.

Tohle Masklin chápal. Věděl, že jediný způsob, jak nomy přimět, aby dělali, co chcete, je vnutit jim, že je to jejich nápad. Jestli existovalo něco, po čem nom zavětrí, je to někdo, kdo řekne: "Tohle je vážně rozumný nápad. Jak to, že jste tak hloupí, že to nechápete?"

Nebylo to tím, že by byli hloupí. Bylo to jenom tím, že nomové jsou nomové.

"No tak," unaveně vzdychl. "Pojďme se podívat, jak pokračují s nápisy."

Celičkou podlahu jedné z velkých kůlen proměnili ve výrobnu nápisů. Nebo spíš znamení. Další věc, ve které se Nisodemus vyznal, byla velká písmena. Přímě byla do očí.

Dorcas musel připustit, že znamení byla ohromně dobrý nápad. Cítil se provinile, když o tom přemýšlel.

Když ho Nisodemus zavolal a zeptal se, jestli je v okolí nějaká barva, pomyslel si, že se teď lom přejmenuje na Nový Obchodák.

"É," řekl Dorcas, "nějaké staré plechovky tu jsou. Hlavně bílá a červená. Pod jednou lavicí. Možná bychom dokázali vypáčit víčka."

"Tak to udělej. Je to velmi důležité. Ém. Musíme vyrobit nápisy," říkali Papírníci.

"Nápisy. Dobrá," řekl Dorcas. "Zamýšlíte to tady trochu vyzdobit?"

"Ne!"

"Pardon, pardon, jenom jsem myslel -"

"Nápisy na bránu!"

Dorcas se poškrábal na bradě. "Na bránu?"

"Lidé nápisy respektují," řekl Nisodemus a trochu se uklidnil. "To víme. Neřídili se snad nápisy v Obchodáku?"

"Většina jo," souhlasil Dorcas. Psy a invalidní vozíky je nutno přenést ho vždycky mátl. Mnozí lidé nepřenášeli ani to, ani ono.

"Nápisy lidi k něčemu vybízejí," vysvětloval Nisodemus, "nebo jim v něčem brání. Tak se měj k dílu, milý Dorcas. Nápisy. Ém. Nápisy, které praví ne."

O tomhle Dorcas velmi přemýšlel, když se skupinky nomů potily při páčení víček z plechovek pocákaných barvou. Měli ještě Pravidla silničního provozu z Nákladáku a v nich byla spousta znamení. A rozpomněl se na některé nápisy z Obchodáku.

Potkalo je štěstí. Obvykle se nomové drželi na úrovni podlahy, ale Dorcas občas posílal své mladé asistenty na velký psací stůl v ředitelně, kde se povalovaly užitečné kusy papíru. Teď potřeboval vymyslet, jak by nápisy měly znít.

Sacco a Nooty se vrátili se zprávami.

Našli další nápisy. Zašlou špinavou ceduli, pokrytou značkami, přibitou na zeď.

"Je jich moc," řekl Sacco, když bez dechu dorazil. "A víte co, pane? Víte vy co? Přečetl jsem, co se říká na té ceduli a říká se tam Zdraví a bezpečnost práce, Dodržujte tyto pokyny se tam říká, a taky je tam Slouží k vaší ochraně."

"To je tam napsáno?" zeptal se Dorcas.

"K vaší ochraně," zopakoval Sacco.

"Dokážeš ji sundat?"

"Vedle je věšák," řekla Nooty nadšeně. "Sázím se, že bychom dokázali přes ten hák vést smyčku a potom ji přetáhnout k oknu a potom -"

"Ano, ano, na tohle jste pašáci," ocenil je Dorcas. Nooty uměla šplhat jako veverka. "Čekám, že to Nisodema ohromně potěší," dodal.

Potěšilo, zejména ten kus, co pravil K vaší ochraně. Ukazuje to, řekl, že, é, bří Arnoldové (zal. 1905) jim stojí po boku. Bylo třeba využít každého prkénka i rezavého kousku plechu. Avšak nomové se toho chopili s veselou myslí, šťastní, že je co dělat.

Příštího rána vyšlo slunce a spatřilo na otlučené bráně do kamenolomu pověšené rozmanité nápisy.

Byly velmi obsažné. Říkaly: Zákaz vstupu. K východům. Nebespečno - oblast ochranných příleb. V lomu se odstřiluje. Všechny náklady hlásejte vážnému. Pozor, naletí. Pokladna uzavřena. Výtach mimo provaz. Pozor na padající kameny. Silnice pod vooodou.

A jeden, který Dorcas našel v jedné knize a byl na něj skoro pyšný: Nevybuchlé na lože.

Ale aby se pojistil, aniž by co řekl Nisodemovi, našel ještě kus řetězu a v jedné umaštěné staré bedně s nářadím v Jekubově doupěti visací zámek, skoro tak veliký, jako byl on sám. Čtyři nomové měli co nést.

Řetěz byl silný. Několik nomů spatřilo Dorcase, jak jej článek po článku s námahou přesunuje přes lom za pomoci páky. Nezdálo se, že jim chce říct, kde ho našel.

Nákladní auto se objevilo kolem poledne. Nomové číhali v živém plotě podél cesty a viděli, jak řidič vystupuje, prohlíží si nápisy a...

Ne, to nebylo správné. Lidé by něco takového neměli dělat. To nemohla být pravda. Ale dvacet nomů vykukujících z podrostu vidělo, že se to přihodilo.

Člověk nápisy ignoroval.

Nejenom to, některé z nich strhal ze vrat a zahodil je.

S úžasem na to zírali. Dokonce i Nevybuchlé na lože zavířily do křoví a skoro srazily Sacca z jeho pozorovatelný.

Ten nový řetěz však přivodil člověku trochu problémů. Jednou dvakrát za něj škuhl, nakukoval skrz drátěná oka vrat, trochu dusal kolem a potom odjel.

Nomové v roští jásalí, ale ne moc šťastně.

Jestliže lidé nehodlají dělat, co se od nich očekává, svět není vůbec v pořádku.

"Járku, je to tady," řekl Dorcas, když se vrátili. "Vůbec se mi to nelíbí, ale budeme se muset vystěhovat. Znam lidi. Jestli se opravdu chtějí dostat dovnitř, ten řetěz je nezastaví."

"Zakazují komukoli odejít!" vykřikoval Nisodemus.

"Ale víš přece, že kov se dá přestřípnout -" začal Dorcas mírným tónem.

"Ticho!" zarval Nisodemus. "Je to tvoje vina, ty starý troubo! Ěm! Ty jsi dal ten řetěz na bránu!"

"No, víš, měl bránit - pardon?" omlouval se Dorcas.

"Kdybys ten řetěz na bránu nedal, nápisy by toho člověka zastavily," hřímál Nisodemus. "Ale nemůžeme očekávat, že nám bři Arnoldové (zal. 1905) bude pomáhat, jestliže ukazujeme, že mu nevěříme!"

"Hm," hlesl Dorcas. Ale myslel si: je to blázen. Nebezpečný šílenec. Tohle už nejsou povídky o čajníkách. Vytratil se z Nisodemovy blízkosti a byl rád, že se dostal ven na štípající studený vzduch.

Všechno jde od desítky k pěti, pomyslel si. Pověřili mě vedením a teď jde všechno do háje. Nemáme žádné pořádné plány, Masklin se nevrátil, nestojí to za nic.

Jestli do lomu přijdou lidé, najdou nás.

Něco studeného mu přistálo na hlavě. Zlostně to setřásl.

Promluví si s někým z mladších, pomyslel si. Stěhování do stodoly není zase tak špatný nápad; cestou bychom mohli zavřít oči. Nebo tak.

Něco studeného a lehkého se mu zase usadilo na šíji.

Ach jo, proč jsou nomové tak složití?

Vzhlédl a uvědomil si, že nedohlédne na druhý konec lomu. Ve vzduchu poletovalo plno bílých smítek a ta houstla před očima.

Díval se na to s hrůzou.

Padal sníh.

8

VII. I řekla Grimma, Máme dvojí volbu. VIII. zvolíme? X. Právila, Budeme bojovat.

Můžeme utéct, nebo se můžeme schovat. IX. I řekli, Co sobě

Z knihy Nom, Kamenolomy, kap. 3, Verš VII - X

Nebyla to zrovna chumelenice, jenom jedna taková sněhová přehánka, jaké přicházejí začátkem zimy, aby daly jasně najevo, že zima je tu. Tohle říkala bábi Morkie.

Rada ji stejně nijak zvlášť nezajímala. Rada trávila čas s jinými staříky a stařenkami, vyměňovala si s nimi nářky a, jak to nazývala, "vobveselovala je a rozptylovala chmury".

Vykračovala si ve sněhu, jako by jí všechen patřil.

Ostatní kmeti ji pozorovali v němě hrůze.

"Se ví, tohle nejní nic," skřehotala. "Pamatuju, že bylo sněhu, že se v něm nedalo chodit, museli sme si vyhrabat tunely! Žádná legrace!"

"Ehm, madam," řekl vážně jeden velmi starý nom, "to vždycky takto padá z nebe?"

"Toť se ví! Někdy ho žene vítr. To ho pak máte celý velikánský hromady!"

"Mysleli jsme - víte na pohlednicích - to jest, v Obchoďáku - tedy, mysleli jsme, že jaksi na věcech vypučí," řekl ten stařík. "Jaksi šťastně a vesele vánočně," dodal a tvářil se rozpačitě.

Dívali se, jak sněhu přibývá. Nad lomem visely mraky jako přečpané duchny.

"To znamená, že aspoň nebudeme muset jít do té děsné stodoly," pronesl jiný nom.

"To jo," řekla bábi Morkie. "Mohli byste si uhnat smrt, chodit v tomhle venku." Tvářila se spokojeně.

Staří si bručeli mezi sebou a s obavami pozorovali oblohu, zda neobjeví drozdy nebo soby.

Kamenolom obklíčil sníh. Už jste neviděli přes pole.

Dorcas seděl ve své dílně a díval se, jak se sníh vrší před špinavým oknem, kterým do kůlny padalo matné šedavé světlo.

"No," řekl tiše, "chtěli jsme se tu zatarasit. A teď se to stalo. Nemůžeme utéct a nemůžeme se schovat. Měli jsme jít pryč, když Masklin odešel."

Zaslechl za sebou kroky. Byla to Grimma. V posledních dnech trávila hodně času u brány, ale sníh ji konečně zahnal dovnitř.

"Nemohl by se vrátit," řekla. "V tomhle sněhu ne."

"No jo. Pravda," přitakal Dorcas nejistě.

"Už je to osm dní."

"Ano. Je to dost dlouho."

"Cos povídal, když jsem vešla?" zeptala se.

"Jen jsem si tak povídal pro sebe. Ten sníh, ten zůstává ležet dlouho?"

"Bábi říká, že ano, někdy. Týdny a týdny, říká."

"Ó."

"Když se lidé vrátí, zůstanou tu nadobro," řekla Grimma.

"Ano," souhlasil Dorcas smutně. "Ano. Myslím, že máš pravdu."

"Kolik nás tady bude... však víš... moc dál zůstat?"

"Možná pár tuctů. Když nebudou moc jíst a přes den budou ležet v úkrytu. Není tu žádná Tržnice, to víš." Vzdychl. "A

lovit se moc nebude. To proto, že v lomu budou celý čas lelkovat lidé. Všechna zvířet nahoře v mlázi uteče."

"Ale jsou nás tisíce!"

Dorcas pokrčil rameny.

"Pro mne je dost těžké chodit tím sněhem," řekl. "Stovky starších to nikdy nedokáží. Ani mladí, když na to přijde."

"Takže tu musíme zůstat, zrovna jak to chce Nisodemus," řekla Grimmera.

"Ano. Zůstat a doufat. Snad sníh sejde. Mohli bychom pak utéct do mlázi nebo tak," řekl neurčitě.

"Mohli bychom zůstat a pustit se do boje," řekla Grimmera.

Dorcas zavrčel. "Ó, to je toho. Pereme se pořád. Tahanice, tahanice, tahanice. To máš tu nomskou náturu."

"Já myslím bojovat s lidmi. Bojovat o lom"

Dlouhá pomlka.

Potom ze sebe Dorcas vypravil: "Cože, my? Bojovat s lidmi?"

"Ano."

"Ale jsou to lidé!"

"Ano."

"Ale jsou o tolik větší než my!" nařikal Dorcas zoufale.

"Tak to budou lepšími terči," řekla Grimmera rozhodně a oči jí zářily. "A jsme rychlejší než oni, a chytřejší než oni, a víme, že oni existují a máme výhodu," dodala, "momentu překvapení."

"Mo - co?" zeptal se Dorcas, úplně popletený.

"Momentu překvapení. Oni nevědí, že jsme tady," vysvětlila mu.

Podíval se na ni úkosem.

"Ty už jsi si zase četla nějaké prapodivné knihy," řekl.

"No, je to lepší než posedávat, lomit rukama a říkat, Ó je, ó je, přijdou lidé a všechny nás rozmačkají."

"To je všechno moc pěkné," řekl Dorcas, "ale co navrhuješ? Mlátit je po hlavě, to by bylo vážně důmyslné, to mi věř."

"Ne po hlavě," řekla Grimmera.

Dorcas na ni zíral. Bojovat s lidmi? To byl tak neskutečný nápad, že šlo těžko přesvědčit o něm vlastní mozek.

"Ale... inu, vždyť o tom byla kniha, ne? Co ji Masklin našel v Obchodáku, ta, co ho přivedla na nápad řídit Nákladák.

Jak to bylo? Gulliverovy cesty? A byl tam obrázek ležícího člověka a bytosti, které se podobaly nomům, ho svazovaly stovkami provazů. Ani ti nejstarší nomové se nemohli upamatovat, že se to někdy událo. To muselo být hodně dávno."

Něco ho zarazilo.

"Počkej chvíli, když začneme bojovat s lidmi -" zmlkl.

"Ano?" ptala se Grimmera netrpělivě.

"Začnou oni bojovat proti nám, že ano. Já vím, že nejsou moc chytří, ale svitne jim, že se něco děje, a budou se bránit.

Odvětné opatření se tomu říká."

"Správně," pochválila ho Grimmera. "A právě proto je životně důležité, abychom zavedli protiopatření rovnou od začátku."

Dorcas chvíli přemítal. Vypadalo to jako logický nápad.

"Ale jenom v sebeobraně," zdůraznil. "Pouze v sebeobraně. I vůči lidem. Nepřeju si tady žádné zbytečné utrpení."

"To předpokládám," řekla.

"Ty si vážně myslíš, že bychom mohli s lidmi bojovat?"

"No ano."

"Tak tedy... jak?"

Grimmer se kousla do rtu. "Hmm," řekla. "Mladý Sacco a jeho parta. Můžeš jim důvěřovat?"

"Jsou to nadšení mládenci. A děvčata, jedno nebo dvě." Usmál se. "Celí žhaví do všeho nového."

"Dobrá. Pak budeme potřebovat hřebíky..."

"Ty jsi to opravdu vážně promýšlela, vid?" vyzvídal Dorcas. Skoro mu naháněla hrůzu. Grimmer bývala často nerudná.

Myslel si, že je to možná proto, že její hlava pracuje někdy moc rychle, a ona nemá trpělivost s nomy, kteří ne dost rychle chápou. Ale teď byla přímo fanatická. Mohli jste začít litovat každého člověka, který jí přijde do cesty.

"Hodně jsem četla."

"É, ano. Ano, to je vidět," souhlasil Dorcas. "Ale, é, říkám si, jestli by nebylo rozumnější -"

"Nebudeme zase utíkat," pronesla rezolutně. "Budeme bojovat na cestě. Budeme bojovat u brány. Budeme bojovat v lomu. A nikdy se nepodvolíme."

"Co znamená, podvolit?" ptal se Dorcas zoufale.

"Význam slova, podvolit se' neznáme," přiznala Grimmera.

"No, to já nevím" řekl Dorcas.

Grimmer se opřela o stěnu.

Chceš slyšet něco zvláštního?"

Dorcas se zamyslel.

"Proč ne?" řekl.

"Jsou o nás knihy."

"Jako Gulliver, myslíš?"

"Ne. To bylo o člověku. O nás, myslím. O bytostech normální velikosti, jako jsme my. Ale oblékáme se jenom do zelené a na hlavě máme malé stopky s bambulkou. Lidé pro nás někdy kladou na práh misky s mlékem a my za ně vykonáváme domácí práce. A máme křídla, jako včely. Tak tohle se o nás píše v knihách. Říkají nám skřítkové. Je to v knize, která se jmenuje Pohádky pro nejmenší."

"Myslím, že ta křídla nebudou fungovat," zapochyboval Dorcas. "Myslím, že nebude dost vztlaku."

"A myslí si, že bydlíme v muchomůrkách," dokončila Grimmera.

"Hmm. To mi nepřipadá moc praktické," poznamenal Dorcas.

"A myslí si, že spravujeme boty."

"To už je trochu lepší," řekl Dorcas. "Dobrá poctivá práce."

"A v té knize se ještě říká, že lakujeme květy, aby měly hezké barvy," dodala Grimmera.

Dorcas se na ni zadíval.

"Neé," řekl konečně. "Barvy květů jsem si prostudoval. Rozhodně jsou zabudovány uvnitř."

"Jsme skuteční," pokračovala Grimmera. "Děláme skutečné věci. Proč myslíš, že se takové věci octnou v knihách?"

"Vím já?" tápal Dorcas. "Já čtu jenom příručky. Žádná kniha není ta správná, pokud nemá obsah a očíslované kapitoly, to říkám pořád."

"Jestli nás lidé doopravdy pochytají, stanou se z nás skřítkové," řekla Grimmera. "Rozkošní lidičkové, co lakují kytičky.

Nic jiného nám nedovolí. Promění nás na lidičky." Vzdychla si. "Máš někdy pocit, že nebudeš nikdy vědět všechno, co bys vědět měl?"

"Ale ano. Pořád."

Grimmer se zamračila.

"Jedno vím," prohlásila. "Až se Masklin vrátí, bude mít kam se vrátit."

"Ó," řekl Dorcas.

"Ó," opakoval. "To jo."

V Jekubově doupěti byla hrozná zima. Jiní nomové sem nikdy nechodili, protože tam táhlo a byl tam nepříjemný pach. To se Dorcasovi hodilo.

Cupital po podlaze pod velikou plachtu, kde žil Jekub. Trvalo dost dlouho, než vylezl na příšeru, na svůj oblíbený posed, a to i přesto, že používal dřívka a lana, která k ní s námahou připevnil.

Usadil se a čekal, až zase popadne dech.

"Chci jenom nomům pomáhat," špitl. "Zajistit jim takové věci jako je elektřina a zlepšit jim život. Ale oni ti ani nepoděkují, víš. Chtěli, abych maloval nápisy, tak jsem namaloval nápisy. Teď chce Grimmera bojovat s lidmi. Vyčetla z knížek spoustu nápadů. Ale když nepomůžu, bude všechno ještě horší. Nechci, aby se komukoli ublížilo. Taková jako my se nedají opravit tak snadno jako ty."

Patami bubnoval do - co to tak asi bylo? - patně do Jekubova krku.

"Tobě to nevádí. Celý čas si tu tiše spíš. Pěkně si odpočíváš..."

Dlouhou chvíli se na Jekuba díval.

Potom velmi tiše řekl: "Jestlipak...?"

Uběhlo pět dlouhých minut. Dorcas se nořil a vynořoval mezi spleťnými stíny, mumlal si pro sebe věci jako "To je bez proudu, to není dobré, potřebujeme novou baterii", a "To vypadá v pořádku, to může spravit pořádné vyčištění", a "Hmm, v nádrži moc nemáš..."

Konečně vyšel zpod zaprášené plachty a zamnul si ruce.

Každý má v životě nějaký cíl, pomyslel si. Ten všechny pohání.

Nisodemus chce, aby věci zůstaly, jak jsou. Grimmera chce zpátky Masklina. A Masklin... nikdo přesně neví, co chce Masklin, až na to, že je to něco velmi velkého.

Ale všichni ten cíl mají. Máte-li v životě cíl, můžete vyrůst až do šesti coulů.

A já jsem si jeden cíl našel.

Hrome.

Člověk se za čas vrátil a ne sám. S malou dodávkou a mnohem větším nákladním autem s nápisem "Komanditní společnost pro obchod s kamenem a štěrkem" namalovaným na boku. Jeho kola změnila tenký sněhový povlak v lesklé bláto.

Kymácelo se po cestě, zpomalilo, když dorazilo na volné prostranství před vraty do kamenolomu, a zastavilo se.

Zastavení nebylo moc obratné. Zadek vozidla sebou smýkl a téměř narazil do živého plotu. Motor kašlal, až ztlchl. Bylo slyšet syčení. A nákladní auto velmi pomalu pokleslo.

Vystoupili dva lidé. Obešli auto a prohlédli si pneumatiky jednu po druhé.

"Jsou splasklé jenom dole," zašeptala Grimmera v křoví, kde se schovávali.

"Žádný strach," zasyčel Dorcas. "S pneumatikami je to tak, že ta splasklá část vždycky přijde dospod. To je úžasné, co se dá dokázat s trochou hřebíků, víd?"

Dodávka zastavila za nákladním vozem. Také z ní vystoupili dva lidé a připojili se k těm prvním. Jeden z nich měl ty nejdelší nůžky, jaké Dorcas kdy viděl. Zatímco ostatní se sehnuli nad jednu splasklou pneumatiku, krácel k vratům, pohrával si s visacím zámekem a pak nůžky stiskl.

Byla to námaha, i pro člověka. Ale až v keřích bylo slyšet hlasité lupnutí a potom nekonečné cinkání, jak řetěz padal.

Dorcas zasténal. Do řetězu vkládal velké naděje. Patřil Jekubovi. Byl totiž ve velké žluté bedně přiletované k Jekubovi, takže mu podle všeho patřil. Ale lidé zlomili zámek, ne řetěz. Dorcas nad tím pocítil zvláštní pýchu.

"To nechápu," zamumlala Grimmera. "Vidí přece, že je tu nikdo nechce, tak proč jsou tak hloupí?"

"To bude tím, že je tady kolem plno kamene," uvažoval Sacco.

Člověk se opřel do vrat a rozevřel je natolik, aby se protáhl dovnitř.

"Jde do ředitelny," řekl Sacco. "Bude rámusit do telefonu."

"Ne, nebude," věštil Dorcas.

"Ale bude volat tomu Rozhodnutí," řekl Sacco. "Bude říkat - samozřejmě v lidštině - bude říkat 'Splasklo nám několik pneumatik'."

"Ne," broukl Dorcas, "řekne: 'Proč ten telefon nefunguje?'"

"A proč ten telefon nefunguje?" zeptala se Nooty.

"Protože vím, které dráty se mají přestřihnout," odpověděl jí Dorcas. "Koukejte, vrací se."

Dívali se, jak člověk obchází kůlny. Sníh zakryl truchlivé pokusy nomů o obdělávání půdy. Přesto tam byla spousta jejich šlépějí, podobných drobným ptačím stopám ve sněhu. Člověk si jich nevšiml. Lidé si sotvakdy něčeho všimnou.

"Nastražíme dráty," řekla Grimma.

"Cože?" ptal se Dorcas.

"Nastražíme dráty. Měli bychom tu naličit dráty. Čím jsou lidé větší, tím tvrději dopadnou."

"Ne na nás, doufám," strachoval se Dorcas.

"Ne. Mohli bychom položit další hřebíky," řekla Grimma.

"A jéje."

Lidé se shlukli kolem poškozeného nákladního auta. Pak se zdálo, že dospěli k nějakému rozhodnutí a kráčeli k landroveru. Nasedli. Nemohli jet kupředu, ale pomalu couvali silnicí, obrátili se na vjezdu do pole a zamířili k hlavní silnici. Nákladní auto osamělo.

Dorcas vydechl.

"Bál jsem se, že tu jeden z nich zůstane."

"Oni se vrátí," řekla Grimma. "Pořád to říkáš. Lidé se vrátí a opraví ta kola nebo co se s nimi dělá."

"Tak to bychom s tím měli radši pohnout," rozhodl se Dorcas. "Pojďte, lidičky."

Vstal a klusal k cestě. K Saccovu překvapení si Dorcas pohvizdoval pod vousy.

"Tak, důležité je přesvědčit se, že s autem nepohnou," říkal, když s ním srovnali krok. "Jestli s ním nedokáží pohnout, znamená to, že tu zůstane a zatarasí cestu. A když bude cesta zatarasena, nemohou sem přivést další stroje."

"Dobře promyšleno," pochválila ho Grimma mírně zmateným hlasem.

"Musíme ho znehybnit," vysvětloval Dorcas. "Nejdřív vyndáme baterii. Bez proudu to nepojede."

"Správně," přitakal Sacco.

"Je to taková velká hranatá věc, musí vás na to být nejméně osm a neupustit, ať se děje cokoliv," upozorňoval je Dorcas.

"Proč ne?" vyzvíдалa Grimma. "Chceme ho zničit, ne?"

"É. É. É," koktal Dorcas spěšně, jako motor, který se snaží naskočit. "Ne, poněvadž, poněvadž, poněvadž by to mohlo být nebezpečné. Ano. Nebezpečné. Ano. Kvůli, kvůli, kvůli té kyselině a já nevím čemu ještě. Musíte ji vytáhnout velmi opatrně a já najdu, kam ji bezpečně uložíme. Ano. Velmi bezpečně. Tak se do toho dejte. Dva nomové ke klíči." Odběhli.

"Co ještě můžeme udělat?" ptala se Grimma.

"Měli bychom vypustit palivo," řekl rozhodně Dorcas, když vešli do stínu pod nákladním vozem. Byl mnohem menší než ten, který je vyvezl z obchodního domu, ale přesto byl dost veliký. Dorcas se loudal až pod ohromné vyboulené těleso palivové nádrže.

Čtyři mladí nomové přitáhli z křoví prázdnou plechovku. Dorcas je zavolal a ukázal jim na nádrž nahoře.

"Někde tam bude matice. Na vypouštění paliva. Nasaďte na ni klíč. Nejdřív se přesvědčte, jestli plechovka stojí pod ní," dirigoval je Dorcas.

Nadšeně přikývli a pustili se do díla. Nomové umějí dobře šplhat a na svůj vzrůst jsou pozoruhodně silní.

"A snažte se nic nerozlít, prosím!" volal za nimi Dorcas.

"Nechápu, proč na tom záleží," ozvala se Grimma za jeho zády. "Všechno, co chceme, je vypustit palivo. Nezáleží na tom, kam, ne?"

Zase si ho zamyšleně prohlížela. Dorcas na ni zamrkal a hlavou mu letěly myšlenky.

"Hm," řekl, "nóó. Protože. Protožeprotožeproto. Ach. Protože je to nebezpečná látka. Nechceme si tu s ní všechno zamořit, ne? Nejlepší je mít ji bezpečně v plechovce -"

"Uložit ji do bezpečí?" zeptala se Grimma podezíravě.

"Správně! Správně," horlivě souhlasil Dorcas, který se začínal potit. "To je přesně ono. Ted' pojďme sem -"

Vzduchem něco zasvištělo a vpravo za nimi se ozvalo zadunění. Baterie přistála tam, kde před chvilkou postávali.

"Promiň, Dorcasí," volal dolů Sacco. "Byla o moc těžší, než jsme mysleli. Vypadla nám."

"Vy pitomci!" ječela Grimma.

"Ano, jste pitomci!" křičel Dorcas. "Málem jste ji zničili! Koukejte hned slézt a odneste ji do křoví, rychle!"

"Málem zničili nás!" vztekala se Grimma.

"Ano. Ano. Ano, to jsem měl na mysli, samosebou," opravil se honem Dorcas. "Nevadilo by ti je trošku dirigovat, že ne? Jsou to hodní mládenci, ale vždycky jsou kapánek moc hr, jestli víš, co myslím."

Loudal se do stínu, hlavu zakloněnou.

"No!" houkla Grimma. Obrátila se na Saccu a jeho kolegy, kteří stydlivě slézali dolů.

"Nestůjte tam tak," obořila se na ně. "Odneste ji do křoví. Neřekl vám Dorcas, jak se používá páka? Velmi důležitá věcička. Je úžasné, co s pákou zvládnete. Během Velké Jízdy jsme páky mockrát využívali -"

Umlkla. Ohlédla se za vzdalující se Dorcasovou postavou a přimhouřila oči.

Ten lišák stará mazaná má něco za lubem, pomyslela si.

"No, pokračujte," zavelela a rozeběhla se za Dorcasem.

Postával pod motorem nákladního auta a soustředěně si prohlížel zmrzlé zarezlých trubek. Když se blížila, zřetelně ho

zaslechla říkat: "Tak, copak asi ještě potřebujeme?"
"Jak to myslíš, potřebujeme?" zeptala se Grimma tiše.
"Ále, uzdravit Je -" Dorcas se zarazil a pomalu se obrátil. "Myslím, co ještě potřebujeme udělat, aby byl tenhle krám naprosto nepojízdný," řekl ledově. "To jsem myslel."
"Neplánuješ náhodou řídit tenhle nákladňák, že ne," ubezpečovala se Grimma.
"Nebud' bláhová. Kam bychom jeli? Nikdy přes pole k té stodole nedojede."
"No. Tak dobrá."
"Jenom si ho chci prohlédnout. Čas strávený sbíráním vědomostí není nikdy ztracený," rozumoval Dorcas upjatě. Vykročil do světla na druhé straně vozu a vzhlédl.
"Vida, vida," řekl. "Co je?"
"Nechali dveře otevřené. Počítám, že si mysleli, že je to jedno, protože se vrátí."
Grimma sledovala jeho pohled. Dveře nákladního auta byly trochu pootevřené.
Dorcas měřil pohledem živý plot za sebou.
"Pomoz mi najít pořádný klacek. Myslím, že bychom tam mohli vyšplhat a porozhlédnout se tam."
"Porozhlédnout? Co čekáš, že tam najdeš?"
"To nikdy nevíš, dokud se nepodíváš," odvětil Dorcas filozoficky. Nakoukl zpátky pod nákladní auto.
"Co tam dole kutíte? Potřebujeme vaši pomoc."
Sacco vyklopýtal a spustil. "Povedlo se nám tu baterii dostat do křoví a plechovka už je skorém plná. Děsně to smrdí a pořád to vytéká."
"Můžete to zase zašroubovat?"
"Nooty to zkusila a celá se v tom hnusu vykoupala."
"Tak to nechtě vytéct na cestu," rezignovaně řekl Dorcas.
"Počkej, říkal jsi, že to je nebezpečné," zarazila se Grimma. "Je to nebezpečné, dokud nemáš plechovku plnou, co, a pak to už není vůbec nebezpečné?"
"Podívej se, chtěla jsi, abych ten nákladňák zastavil, a já jsem ho zastavil," vztekal se Dorcas. "Takže hezky sklapni, jo?"
Grimma se na něj s hrůzou podívala.
"Cos to řekl?"
Dorcas polkl. Ach jo. Když se už na vás má rvát, ať to stojí za to.
"Řekl jsem jen, abys sklapla," odpověděl už klidně. "Nechci být hrubý, ale ty opravdu dokážeš každého naštvat. Promiň, ale je to tak. Já ti pomáhám. Po tobě nechci, abys mi pomáhala, ale aspoň mě můžeš nechat pracovat místo toho věčného otravování. A jakživa neřekneš prosím nebo děkuju. Nomové jsou trochu jako stroje," dodal vážně, zatímco ona rudla stále víc, "a slova jako prosím a děkuju jsou zrovna jako mazání. Líp po nich pracují. V pořádku?" Ohlédl se na mladíky, kteří se tvářili velmi rozpačitě.
"Najděte klacek dost dlouhý, aby dosáhl do kabiny. Prosím."
Mohli se ztrhat ochotou.

9

III. Mládenci nomští pravili, řkouce, Kéž bychom byli jako naši otcové, abychom museli jet na Nákladňáku, a jaké to bylo? Můžeme utéct, nebo se můžeme schovat. IV. I řekl Dorcas, Bylo to děsivé. V. Takové to bylo.
Z knihy Nom, Cizokrajné žáby, kap. 2., verš III - V

Hodně se to podobalo kabině nákladního auta, které je odváželo z obchodního domu. Vynořily se staré vzpomínky.
"Juj!" vypískl Sacco. "A takovýhle Nákladňák jsme všichni řídili!"
"Sedm set nás bylo," řekl Dorcas pyšně. "Tvůj tatínek byl jedním z nás. Vy jste byli vzadu s maminkami. Vy kluci."
"Já nejsem kluk," namítla Nooty.
"Promiň," řekl Dorcas. "Ujel mi jazyk. Za mých časů pobývaly dívky většinu času doma. Ne že bych měl něco proti tomu, aby si teď chodily, kam chtějí," dodal honem, protože netoužil mít na krku nějakou další Grimmu. "Vůbec nic proti tomu nemám."
"Kéž bych byla za Jízdy starší," brebentila Nooty. "Muselo to být báječné."
"Umíral jsem hrůzou," řekl Dorcas.
Ostatní okukovali kabinu jako turisté katedrálu. Nooty zkusila stlačit pedál.
"Úžasně," zašeptala.
"Sacco, ty vylez tamhle a vytáhni klíčky," komandoval je Dorcas. "A ostatní, necouřejte se. Ti lidé mohou být každou chvíli zpátky. Nooty, přestaň dělat brm - brm. Hezká děvčata by rozhodně neměla vydávat takovýhle zvuky," dodal nepřesvědčivě.
Sacco vyšplhal k volantu a zápasil s klíčky v zapalování, zatímco zbytek hochů se vrtal v kabině.
Grimma s nimi nebyla. Nechtělo se jí nahoru do kabiny. Vlastně velmi tiše odešla. S mrzutým výrazem postávala dole na cestě.
Ale říct jsem to musel, řekl si Dorcas.
Pátral v kabině. Tak se podívejme, pomyslel si... máme baterii, máme palivo, potřeboval by Jekub ještě něco?
"Tak pojdte," zavolal, "vypadneme odsud. Nooty, přestaň pořád s něčím hýbat. Pohnout řadičí pákou, na to byste

nestačili všichni dohromady. Pojd'te, než se lidé vrátí!"

Zamířil ke dveřím, když za sebou uslyšel cvaknutí.

"Řekl jsem pojd'te - Co myslíte, že zrovna děláte?"

Mladí nomové na něj kulili oči.

"Zkoušíme, jestli dokážeme pohnout řadící pákou, Dorcasi," řekla Nooty. "Když stiskneš tenhle knoflík, můžeš -"

"Nesahej na ten knoflík! Nemačkej ten knoflík!"

První tušení, že něco není v pořádku, které Grimma pocítila, přivodil protivný křupavý zvuk a světelná proměna.

Nákladní auto se dalo do pohybu. Nijak rychle, protože obě přední pneumatiky byly splasklé. Ale cesta klesala. Auto se pohybovalo, a že se rozjelo pomalu ještě neznamenal, že se nezachová jako něco obrovského a nezastavitelného. S hrůzou na něj zírala.

Cesta vedla mezi vysokými náspy až dolů k hlavní silnici - a k železniční trati.

"Říkal jsem, abyste na ten knoflík nesahali! Řekl jsem snad, abyste ho stiskli? Řekl jsem, abyste na něj nesahali!"

Zděšení nomové na něj užasle civěli a jejich ústa tvořila jednou řádkou velké "O".

"To není řadící páka! Je to ruční brzda, pitomci!"

Ted' už všichni slyšeli křupání a cítili slabé chvění.

"Ém," řekl Sacco a hlas se mu třásl, "na co je ruční brzda, Dorcasi?"

"Aby mohlo auto stát na svahu a tak! Nestůjte tady! Pomozte mi to zastavit!"

Kabina se začínala velmi lehce kývat ze strany na stranu. Nákladní auto se skutečně pohybovalo. Ruční brzda nikoliv.

Dorcasi ji zvedal, až se mu před očima dělaly mžítiky.

"Jenom jsem zatlačila na ten knoflík na konci!" brebala Nooty. "Jenom jsem chtěla vědět, co to udělá!"

"Ano, ano, dobře..." Dorcasi se rozhlížel. Co potřeboval, byla páka. Co potřeboval, bylo asi padesát nomů. Co potřeboval nejvíce ze všeho, bylo nebýt tady.

Potácel se po vzpínající se podlaze ke dveřím a opatrně vykoul ven. Živý plot je míjel celkem pomalu, jako by neměl nikam moc naspěch, ale povrch cesty už vypadal rozmazaně.

Možná bychom mohli vyskákat, pomyslel si. A jestli budeme mít štěstí, nic si nezlámeme. A když budeme mít ještě větší štěstí, vyhneme se kolům. Jak moc šťastný se cítím právě v této chvíli? Nijak moc.

Sacco se k němu přitočil.

"Možná, kdybychom se pořádně rozběhli a skočili -" začal.

Přišel náraz, jak vůz najel na násep, a potom zase dopadl zpátky na cestu.

Nomové se drápali na nohy.

"To asi nebyl dvakrát dobrý nápad," řekl Sacco. "Co teď uděláme, Dorcasi?"

"Budeme se prostě držet," řekl Dorcasi. "Myslím, že násep udrží nákladák na cestě a předpokládám, že se nakonec zastavíme." Náhle se svalil, jak auto znovu dopadlo z náspu na cestu. "Chtěli jste vědět, jak se cestuje nákladákem. Tak teď to víte."

Další náraz. Větev nějakého stromu zachytila dveře, otevřela je dokořán a pak je za strašlivého skřípění kovu odtrhla.

"Takové to bylo?" překřikovala Nooty ten rámus. K Dorcasovu úžasu, když teď bezprostřední nebezpečí minulo, vypadala, že se celkem baví. Vychováváme nové nomy, pomyslel si Dorcasi. Neděsí se všeho tolik jako my. Vyznají se v tlačení.

Zakašlal.

"No, až na to, že byla tma a že jsme neviděli, kam jedeme," řekl. "Myslím, že bychom se všichni měli něčeho držet. Pro případ, že to začne házet."

Nákladní auto se valilo po cestě a mířilo k hlavní silnici. Nějaký osobní vůz se vrhl do živého plotu, aby se mu vyhnul; jinému nákladnímu autu se podařilo na mokré cestě zastavit až na konci čtyř dlouhých pásů připravené gumy.

V tu chvíli si toho žádný nom v kabině nevšiml. Všechno, co cítili, bylo další žuchnutí, jak se nákladák lehce kymácel od protější strany silnice na cestu, která vedla k trati. Tam právě za svitu červených světél padaly závory.

Sacco vykoul z poškozených dveří.

"Zrovna jsme přejeli silnici," oznámil.

"Ale," řekl Dorcasi.

"Viděl jsem nějaké auto, jak najelo zezadu do jiného auta a jeden nákladák skončil napříč silnicí," pokračoval Sacco.

"No. Tak to jsme měli štěstí," řekl Dorcasi. "Všude je plno nebezpečných řidičů."

Vrzání prázdných pneumatik valících se po šterku postupně zpomalovalo. Něco se za vozem s lupnutím zlomilo, následovalo pár drcnutí a potom další žuchnutí, které je zastavilo.

Slyšeli hluboký dunivý zvuk.

Nomové slyší všechno jinak než lidé a pronikavé zvonění výstražné signalizace na přejezdu jim znělo jako truchlivé vyzvánění starodávného zvonu.

"Stojíme," řekl Dorcasi. Pomyslel si: mohli jsme brzdit. Mohli jsme si najít něco, čím by se dala brzda stlačit, a brzdit. Já už rozhodně stárnu. Ach jo. "Pojd'te, žádné okounění. Můžeme vyskočit. Vy mládeži můžete v každém případě."

"Proč? Co budeš dělat ty?" zeptal se Sacco.

"Chci si počkat, až vy všichni vyskáčete a pak mám v úmyslu vám říct, abyste mě chytali," pronesl Dorcasi mile. "Už nejsem tak mladý, jako jsem býval. Tak, ať jste dole."

Nemotorně seskakovali, zavěsili se za okraj schůdku a spustili se na silnici.
Dorcas se nesměle svezl na okraj a nohy se mu komíhaly nad propastí.
Dole Nooty uctivě strčila Sacca do ramene.
"Ehm. Sacco," řekla nervózně.
"Co je?"
"Koukni se na tu kovovou kolejnici tamhle."
"No, co je s ní?"
"Další je tamhle," ukázala Nooty.
"Ano, to vidím taky. Co je s nimi? Nic nedělají."
"My stojíme zrovna mezi nimi," řekla Nooty. "Jenom jsem si myslela, že bych, víš, na to měla upozornit. A ten zvonec zvoní."
"Ano, to slyším taky," řekl Sacco nedůtklivě. "Už by mohl přestat."
"Zrovna si lámu hlavu, proč zvoní."
Sacco pokrčil rameny. "Kdo ví, proč se to děje? Pojd' už, Dorcasi. Prosím tě. Nemáme na to celý den."
"Jenom se soustřeďuju," odpověděl Dorcas tiše.
Nooty nešťastně poodešla od hloučku a prohlížela si jednu kolejnici. Leskla se a zářila.
A zdálo se, že zpívá.
Sehnula se níž. Ano, rozhodně vydávala slabé hučení. Což bylo podivné. Kusy kovu normálně vůbec žádné zvuky nevydávaly. Rozhodně ne samy od sebe.
Zvedla pohled k nákladnímu autu.
Jak se tak dívala na vůz uvízlý mezi blikajícími světly a blyskajícími se kolejemi, připadlo jí, že svět se maličko změnil a v hlavě se jí formovala strašná myšlenka.
"Sacco!" zavolala třesoucím se hlasem. "Sacco, my jsme zrovna na trati, Sacco!"
Cosi hodně daleko chmurně zabučelo. Dva hluboké, truchlivé tóny, jeden maličko hlubší, a ještě truchlivější.
Tý - dá.

Tý - dá.
Z brány do lomu měla Grimma dobrý výhled na silnici až k letišti. Viděla vlak i nákladní auto.
Také vlak viděl auto. Najednou začal vydávat ono táhlé skřipění kousků kovu zahnaných do úzkých. Vypadalo to, že ve chvíli, kdy skutečně narazil do auta, jel vlak celkem pomalu. Dokonce se mu podařilo zůstat na kolejích.
Kusy nákladního auta se rozlétly všemi směry jako ohňostroj.

10

I. Nisodemus k nim pravil, Berete v pochybnost, že mohu zlomit vládu Rozhodnutí? II. A oni děli, Ém...
Z Knihy Nom, Štvanice, verš I - II

Ostatní nomové se hnali lomem s Nisodemem v čele a nahrnuli se do hloučku kolem brány.
"Co se stalo? Co se stalo?"
"Všechno jsem to viděl," chrлил ze sebe jeden nom středního věku. "Byl jsem na hlídce a viděl jsem Dorcase a několik chlapců nastoupit do nákladního auta. A to se potom rozjelo z kopečka a pak přešlo silnici a pak se zastavilo rovnou na trati a pak... a pak..."
"Já jsem zakázal veškeré šťourání v těchto pekelnických strojích," křičel Nisodemus. "A řekl jsem, že máme přestat, ém, přestat stavět hlídky, ne? Stráž, kterou drží bří Arnoldové (zal. 1905) by měla pokorným nomům stačit!"
"Ano... no... Dorcas říkal, že si myslí, že neuškodí, když mu píchne, takhle," řekl ten nom nervózně. "A říkal -"
"Rozkazy jsem vydal já!" vriskal Nisodemus. "Všichni mě budete poslouchat! Copak jsem nezastavil nákladní auto mocí bří Arnoldové (zal. 1905)?"
"Ne," ozvala se Grimma klidně. "Ne, nezastavil. Dorcas ho zastavil. Položil na cestu hřebíky."
Nastalo absolutní, zděšené ticho. Uprostřed něj Nisodemus pomalu bledl vzteky.
"Lhářko!" vykřikl.
"Ne," řekla Grimma mírně. "Opravdu to byl on. Opravdu dělal všechno možné, aby nám pomohl, a my jsme mu nikdy neřekli prosím nebo děkuji a on je teď mrtvý."
Dole na cestě ječely sirény a kolem nehybného vlaku bylo rušno. Všude blikala modrá světla.
Nomové rozpačité přešlapovali z nohy na nohu. Jeden z nich řekl: "Ale není doopravdy mrtvý, že ne? Ne doopravdy. Myslím, že v poslední chvíli seskočil. Takový chytrý nom jako on."
Grimma se bezmocně dívala na zástup nomů. V davu uviděla Nootiny rodiče. Byl to tichý, trpělivý pár. Sotva s nimi kdy promluvila. Teď měli šedé obličejy plné obav. Vzdala to.
"Ano," vzdychla. "Snad všichni seskočili."
"Rozhodně museli," utrousil jiný nom a snažil se tvářit optimisticky. "Dorcas není ten typ, co hned tak umírá. Ne zrovna, když ho potřebujeme."
Grimma přikývla.
"A teď," pokračovala, "si myslím, že i lidem bude divné, co se tu děje. Brzy přijdou na to, odkud ten nákladňák přijel a přijdou sem a já předpokládám, že by mohli mít velký vztek."
Ale Nisodemus si olízl rty a řekl: "My se nebudeme bát. My se jim postavíme a budeme jim vzdorovat. Ém. Budeme s nimi jednat s pohrdáním. My nepotřebujeme Dorcase, my nepotřebujeme nic, kromě víry v bří Arnoldové (zal. 1905).

Hřebíky, to zrovna!"

"Když vyrazíme hned," pravila Grima, "mohlo by se nám podařit dostat se do té stodoly i přes zbytky sněhu. Myslím, že lom pro nás už brzy nebude příliš bezpečné místo."

Způsob, jakým to řekla, nomy znervózněl. Grima obvykle křičela nebo se hádala, ale tentokrát mluvila klidně. To se jí vůbec nepodobalo.

"Běžte," řekla. "Musíte ihned vyrazit. Budete si muset vzít co nejvíc jídla a jiných věcí. Běžte."

"Ne!" křičel Nisodemus. "Nikdo ani hnout! Myslíte, že brá Arnoldové (zal. 1905) vás opustí? Ém, já vás před lidmi ochráním!"

Dole se od železniční trati pomalu rozjelo auto s modrým majáčkem, přešlo hlavní silnici a pomalu zamířilo vzhůru po cestě.

"Budu vyzývat brá Arnoldové (zal. 1905), aby mocí ztrestal lidi!" křičel Nisodemus.

Nomové se tvářili nešťastně. Brá Arnoldové v Obchodáku jaktíživ nikoho neztrestal. Jenom ho založil a dohlížel na to, aby v něm nomové vedli pohodlný a ne příliš namáhavý život, a kromě rozvěšování nápisů po zdech se skutečně do ničeho moc nemíchal. A teď se najednou objeví a bude v jednom kuse zuřit, rozčilovat se a trestat lidi. To bylo velice zarážející.

"Budu stát zde a vzdorovat hrůzným přísluhovačům Rozhodnutí!" ječel Nisodemus. "Dám jim lekci, na kterou nezapomenou!"

Zbytek nomů neřikal nic. Bylo jim jedno, jestli si Nisodemus přeje postavit se autu.

"My jim budeme všichni vzdorovat!" křičel.

"É... cože?" zeptal se jeden nom.

"Bratři, zůstaňme pevní a ukažme Rozhodnutí, že jsme v našem odporu jednotní! Ém. Budete-li oddaně věřit v brá Arnoldové (zal. 1905), nebude vám ublíženo!"

Blikající světlo už mělo víc jak polovinu cesty za sebou. Brzy překročí široký záhon před vraty, na nichž bezmocně visí silný řetěz s vylomeným zámekem.

Grima otevřela ústa, aby řekla: "Nebudte hloupí, vy pitomci, brá Arnoldové (zal. 1905) od vás nežádá, abyste se postavili autu. Já už jsem viděla, co se stane s nomy, kteří se postaví autu. Vaši příbuzní vás pak už jen pohrbí do obálky."

To všechno chtěla vyslovit, ale rozhodla se, že ne. Měsíce a měsíce se nomům říkalo, co mají dělat. Možná, že nastal čas s tím přestat.

Viděla, jak se několik ustrašených obličejů z davu obrací k ní, a někdo pronesl: "Co budeme dělat, Grimo?"

"No jo," přidal se jiný nom. "Ona je z Řidičů, ti vždycky vědí, co dělat."

Usmála se na ně. Nebyl to moc šťastný úsměv.

"Dělejte, co uznáte za nejlepší," řekla.

Sborově se nadechli.

"Tak jo," řekl jeden, "ale, no, Nisodemus říká, že tuhle věc můžeme zastavit jen tím, že budeme věřit, že to dokážeme. Je to pravda, nebo ne?"

"Já nevím," řekla Grima. "Možná, že to dokážete. Ale já vím, že já ne."

Obrátila se a rychle odkráčela ke kůlnám.

"Stůjte pevní," velel Nisodemus. Tu rozčilenou debatu za sebou neposlouchal. Snad teď nebyl schopen slyšet nic kromě hlásek hluboko uvnitř své hlavy.

"Dělejte, co uznáte za nejlepší," mumlal si jeden nom. "Co je tohle za radu?"

Stáli shromáždění po stovkách a dívali se, jak se auto blíží. Nisodemus stál o krok před zástupem s rukama vzpaženýma.

Jediným zvukem bylo skřípění pneumatik na šterku.

Kdyby v příštích několika vteřinách letěl nad lomem nějaký pták, užasl by.

Inu, možná ne. Ptáci jsou poněkud hloupá stvoření a dá jim hroznou práci vyrovnat se i s věcmi obvyklými, natožpak neobvyklými. Ale pokud by to byl mimořádně inteligentní pták - třeba špaček uprchlý z klece nebo nějaký papoušek, jehož silný vítr vychýlil mnoho tisíc mil z kurzu - pomyslel by si:

Hm. Tady v kopci je nějaká široká díra s maličkými starými otrhanými kůlnami a před nimi je plot.

A auto s modrým blikajícím světlem na střeše zrovna projíždí vraty v tom plotě.

A černé tečky stojí před ním. Jedna stojí velmi klidně, přímo v cestě tomu autu, a ostatní - ostatní - Berou nohy na ramena a utíkají. Utíkají jako o život.

Nisodema už nikdy nenašli, třebaže skupina nomů se silnými žaludky se po nějakém čase vrátila a prohledala vyježděné koleje od pneumatik a bláto.

Tak se rozšířila pověst, že možná v posledním okamžiku vyskočil a chytil se za auto a nějak se na něj vyškrábal. Potom vyčkával, poněvadž se styděl ukázat před nomy, a když se auto vracelo odkud přijelo, seskočil a zbytek života prožil v tichosti a beze vši okázalosti. Svým způsobem to byl dobrý nom, říkali si. Myslete si o něm, co chcete, věřil a dělal, co pokládal za správné, takže je jenom dobře, byl-li ušetřen a stále je někde tam ve světě. Tohle říkali jeden druhému a tohle zapsali do Knihy Nom.

Co si tak nomové mohli myslet v těch chvilkách soukromí, než usínali... inu, to je soukromá věc.

Lidé opatrně našlapovali kolem vlaku a toho, co zbylo z nákladního auta. Množství aut se přihnalo tím, co je podle lidí

vysoká rychlost. Mnoho jich mělo nahoře modré světlo.

Nomové se už naučili obávat se věcí, na kterých bliká modré světlo.

Byl tam také landrover, který patřil lidem z lomu. Jeden z těchto lidí ukazoval na trosky nákladního auta a volal na ostatní. Otevřel rozdrčenou kapotu a ukazoval na místo, kde chyběla baterie.

V trávě podél trati šelestil vánek. A některé z dlouhých travin šelestily úplně bez vánku.

Dorcas měl pravdu. Kam jednou vstoupí lidé, tam se vrací. Kamenolom jim patřil. Před kůlnami parkovala tři nákladní auta a lidé se hemžili všude. Někteří opravovali plot. Jiní z aut vynášeli bedny a barely. Jeden dokonce uklízel v ředitelně.

Nomové se krčili, kde se dalo a naslouchali ustrašeně zvukům nad sebou. Pro dvě tisícovky nomů nezbylo mnoho skrýš, ač byli tak maličcí.

Byl to hrozně dlouhý den. V přišel pod některými kůlnami, ve tmě za bednami, v některých případech dokonce na zaprášených trámech pod plechovými střechami, jež nomové přežili, jak se dalo nejlépe.

Někdy unikli jen o vlásek, že by to stěží dokázal i kaskadér. Starý Munby Cukrář a větší část jeho rodiny oslepeni mžikali do světla, když nějaký člověk přemístil rozklíženou starou bednu, za kterou se krčili. Zachránil je jen kvapný ústup do úkrytu za stohem plechovek. A samozřejmě i fakt, že lidé se skutečně nikdy pořádně nedívají na to, co dělají. Avšak to nebylo to nejhorší.

To nejhorší bylo mnohem horší.

Nomové seděli v hlučné tmě, neodvažovali se ani promluvit a cítili, že jejich svět mizí. Ne proto, že lidé nemají nomy rádi. Proto, že si jich nevšimnou.

Například Dorcasovo elektrické vedení. Dlouhý čas trávil napojováním drátů a vymýšlením, jak bezpečným způsobem krást elektřinu ze skříně s pojistkami. Člověk ji bez přemýšlení vyrval, hrál si uvnitř se šroubovákem a zavěsil tam novou skříňku se zámkem. Potom opravil telefon.

Nomové z Obchodáku elektřinu potřebovali. Nedokázali se upamatovat na dobu, kdy bývali bez ní. Bylo to něco přirozeného, jako vzduch. A teď byla jejich světem nekonečná temnota.

A ta hrůza stále pokračovala. Hrubé prkenné podlahy se jim otřásaly nad hlavou, přel z nich prach a třísky. Kovové sudy duněly jako hromobití. Bylo slyšet neustávající bušení kladiva. Lidé se vrátili a hodlali tu zůstat.

Avšak nakonec odešli. Když denní světlo ustoupilo ze zimní oblohy, jako když vychládá ocel, někteří lidé nasedli do svých vozidel a odjeli po cestě.

Než odjeli, udělali něco záhadného. Nomové se hrabali jeden přes druhého, aby se uhnuli, když se jedno z prken v podlaze ředitelny zvedlo. Obrovská ruka se vsunula dolů a položila na přeplněnou zem pod podlahou talířek. Potom, když se prkno vrátilo na místo, zase nastala tma.

Nomové seděli v přítmí a divili se, proč pro všechno na světě jim lidé, po takovémhle dni, dávají najíst.

Na talířku byla hromádka mouky. Nebylo jí mnoho v porovnání s jídlem v obchodním domě, ale nomům, kteří strávili celý den o hladu a ve strachu, voněla krásně.

Dva mladší nomové se připlazili blíž. Vůně to byla nesmírně vábivá.

Jeden si nabral plnou hrst.

"Nejz to!"

Grimma si razila cestu shlukem těl.

"Ale voní to tak -" vypískl jeden nom.

"Už jsi někdy něco takového cítil?" zeptala se.

"No, ne -"

"Takže nevíš, jestli se to dá jíst, že ne? Poslyšte. Já o takovémhle svinstvu vím své. Tam, co jsme - tam, co jsem bydlívala, v té díře... tam bylo u silnice místo, kam se lidé chodili najíst, a někdy jsme něco podobného nacházeli mezi popelnicemi. Zabije vás to, když to sníte!"

Nomové zírali na ten nevinný talířek. Jídlo, které vás zabije? To nedávalo smysl.

"Pamatuju, že jsme jednou v Obchodáku měli takové maso z plechovky," řekl jeden postarší nom. "Všichni z toho měli pěkné bolení, vzpomínám si." Vrhla na Grimma nadějný pohled.

Zavrtěla hlavou. "To není ono. Nacházeli jsme poblíž mrtvé krysy. Neumíraly zrovna krásně," dodala a otřásla se tou vzpomínkou.

"Ách."

Nomové se zase zadívali na talířek. Nad hlavami se jim ozvalo dupání.

V lomu byl pořád nějaký člověk.

Seděl ve staré otáčecí židli v ředitelně a četl nějaký papír.

Nomové ho obezřetně pozorovali otvorem po suku těsně u podlahy. Obrovité boty, veliké záhyby nohavic, velehorstvo saka a vysoko nad tím vším vzdálený odlesk elektrického světla na holé hlavě.

Po dlouhé chvíli odložil člověk papír a natáhl se přes stůl vedle sebe. Nomové zírali na balík sendvičů větší než oni a na termosku, z níž po otevření stoupala pára a plnila boudu vůní polévky.

Slezli dolů a ohlásili to Grimmě. Seděla vedle talířku s moukou a nařizovala šesti starším a rozumnějším nomům hlídkovat a odhánět od něj děti.

"Nedělá nic, jen tam tak sedí. Viděli jsme, jak jednou nebo dvakrát vykoukl z okna."

"Tak to tady bude celou noc," řekla Grimma. "Mám dojem, že lidé si lámou hlavu, kdo jim působí všechny ty nesnáze."

"Co budeme dělat?"

Grimma seděla s bradou v dlaních.

"Na druhé straně lomu jsou ty velké staré rozpadlé baráky," řekla nakonec. "Mohli bychom jít tam."

"Dorcas řekl - Dorcas říkával, že v těch starých kůlnách je to moc nebezpečné," namítl opatrně jeden nom. "Kvůli tomu všemožnému harampádí a takovým věcem. Moc nebezpečné, říkal."

"Nebezpečnější než tady?" zeptala se Grimma s pouhým stínem své bývalé ironie.

"Přesně tak."

"Prosím, madam"

To byla jedna mladší nomka. Měly Grimmu v úctě pro způsob, jakým okřikovala muže, a protože četla lépe než kdokoli jiný. Tato nomka držela v náručí miminko a ukláněla se pokaždé, když dokončila větu.

"Co se děje, Sorrito?" zeptala se Grimma.

"Prosím, madam, některé děti jsou velmi hladové, madam. Tady není moc zdravého k snědku, víte." Vrhla na Grimmu úpěnlivý pohled.

Grimma přikývla. Zásoby byly pod těmi malými kůlnami, tedy to, co z nich zbylo. Nějaký člověk našel hlavní sklad brambor, to možná byl důvod, proč naličili ten jed. Nicméně oheň se nedal rozdělat a maso nebylo žádné. Celé dny nikdo pořádně nelovil, protože podle Nisodema je vším měl zaopatřit bři Arnoldové (zal. 1905).

"Jakmile se rozední, měli by, myslím všichni lovci, které můžeme postrádat, vyrazit ven," mínila Grimma.

Zvažovali to. Úsvit byl ještě hodně daleko. Nomovi připadá noc dlouhá jako celé tři dny...

"Je plno sněhu," ozval se jeden nom. "To znamená, že vodu budeme mít."

"My bychom se mohli obejít bez jídla, ale děti ne," řekla Grimma.

"A starší taky ne," dodal další nom. "V noci bude zase mrznout. Elektřinu nemáme a nemůžeme si venku rozdělat oheň."

Seděli a zasmušile pohlíželi na zem.

Grimma si uvědomila, že se nehašteří. Neremcají. Situace je tak vážná, že se opravdu nehádají a neobviňují jeden druhého.

"Dobrá," nadhodila, "a co si vy ostatní myslíte, že bychom měli udělat?"

11

I. Vystoupíme zpod prken. II. Vystoupíme z podlahy III. Toužiti budou, aby nás nikdy nebyli spatřili.

Z knihy Nom, Lidé, verš I - III

Člověk položil noviny a naslouchal.

Ve stěnách to šustilo. Pod podlahou to škrabalo.

Jeho pohled se zhoupl na stůl vedle.

Hlouček maličkých stvoření vlekl jeho balíček sendvičů po desce stolu. Zamrkal.

Potom zařval a pokusil se vstát, a ještě se ani pořádně nenapřímil, když zjistil, že má nohy velmi pevně přivázané k nohám židle.

Upadl dopředu. Zástup drobných bytostí, které se pohybovaly tak rychle, že je stěží viděl, vyrazil zpod stolu a omotal mu kus starého drátu kolem rozhozených paží. V několika vteřinách byl neúhledně, avšak velmi pevně upoután mezi nábytkem.

Viděli, jak koulí velikýma očima. Otevíral ústa a bučel na ně. Zuby na sebe narážely jako žluté desky.

Drát držel pevně.

Ukázalo se, že sendviče jsou se sýrem a pomazánkou a termoska, když odšroubovali vršek, byla plná kávy.

"Strava z Obchodáku," říkali si mezi sebou. "Dobrá strava z Obchodáku, jakou jsme znávali."

Proudili do místnosti z každé skvíry a myší díry. Vedle stolu byl krb a nomové se rozesadili v slavnostních řadách před žhnoucí červenou trubicí nebo se potulovali po těsné kanceláři.

"Dostali jsme ho," říkali, "zrovna jako v těch Gulliferdových cestách. Čím jsou větší, tím tvrději dopadnou!"

Objevil se názor, že by měli zabít toho člověka, jehož šílené oči je sledovaly. To tehdy, když objevili tu krabičku.

Stála na jedné z poliček. Byla žlutá. Vepředu měla obrázek přenešťastně se tvářící krysy. Byl na ní nápis VYMÍTAC složený z velkých červených písmen. Vzadu...

Grimma svařila čelo, když se snažila přečíst drobnější písmena na zadní straně krabice.

"Říká se tu ,Okusí, ale pro nášup se nevrátí!'," četla. "A zřejmě to obsahuje polydichlormethylinlon-4 či co. ,Vymítí bleskurychle z hospodářských stavení obtížné'..." ,zarazila se.

"Obtížné co?" ptali se netrpělivě naslouchající nomové. "Obtížné co?"

Grimma ztišila hlas.

"Říká se tu ,Vymítí bleskurychle z hospodářských stavení obtížné škůdce'," řekla. "Je to jed. Tak tohle strčili pod podlahu."

Ticho, které následovalo, bylo černé vztekem. Nomové už v kamenolomu odchováli hezkých pár dětí. Na jed měli velmi přísné názory.

"Měli bychom mu to dát sníst," ozval se někdo. "Nacpat mu do úst ten polyduchlampion nebo co to je. Obtížní škůdci.

"Zřejmě si myslí, že jsme krysy," uvažovala Grimma.

"A tak by to bylo v pořádku, ne?" řekl jeden nom se zničujícím sarkasmem. "Krysy jsou fajn. Jakživi jsme s krysami neměli žádné obtíže. Žádný důvod sypat jim otrávené jídlo."

Nomové skutečně vycházeli s místními krysami docela dobře, pravděpodobně proto, že jejich vůdcem byl Bobo, jehož si Angalo choval ochočeného, když žili v obchodním domě. Oba druhy se k sobě chovaly s onou přátelskou odměřeností bytostí, které mohou v případě nouze jedna druhou sežrat, ale rozhodly se, že to neudělají.

"Jo, krysy by nám poděkovaly, že jsme je zbavili člověka," pokračoval.

"Ne," řekla Grimma. "Ne. Myslím, že bychom to dělat neměli. Masklin vždycky říkal, že jsou skoro tak inteligentní jako my. Nemůžeš si dovolit trávit inteligentní bytostí."

"Oni to zkusili."

"Oni nejsou nomové. Neumějí se chovat," vysvětlovala Grimma. "Ale buďte rozumní. Ráno přijdou další. Jestli tu najdou mrtvého, bude z toho spousta potíží."

To je přesvědčilo. Ale ukázali se člověku. Žádný nom si nevzpomínal, že by to někdy předtím udělali. Museli to udělat, jinak by pomřeli hladem a zimou, ale nikdo neměl tušení, kde to skončí. Jak to skončí bylo trochu jistější.

Pravděpodobně to skončí špatně.

"Jděte to uložit někam, kde se k tomu nemohou dostat krysy," řekla Grimma.

"Mám dojem, že bychom mu měli dát aspoň ochutnat -" naléhal ten nom.

"Ne! Jenom to hezky odnese. Zbytek noci zůstaneme tady a než se rozední, vypadnem odsud."

"No dobrá. Když to říkáš ty. Já jenom doufám, že toho později nebudeme litovat, to je všechno." Nomové odnášeli tu strašlivou krabičku.

Grimma se přiloudala k místu, kde ležel člověk. Teď už byl dobře spoutaný a nemohl hnout ani prstem. Vypadalo to jako ten obrázek Gulliferdy nebo co to bylo zač, až na to, že dnešní nomové disponovali něčím, o čem nomové z oněch časů vůbec neslyšeli, což byla spousta elektrického drátu. Ten byl o moc pevnější než provaz. Oni byli o moc vzteklejší.

Gulliferda se neproháněl ve velikánském nákladním voze a netrousil kolem jed na krysy.

Prolezli mu kapsy a jejich obsah nanosili na hromadu. Byl tam velký čtvercový kus bílé látky, kterou se partě nomů podařilo uvázat tomu člověku přes ústa, když už šlo jeho bučení všem na nervy.

Teď postávali kolem, pojídali úlomky sendviče a pozorovali člověka.

Lidé nemohou nomům rozumět, co říkají. Hlasy nomů jsou příliš rychlé a příliš vysoké, jako pískání netopýrů. Patrně to nebyla žádná škoda.

"Říkám vám, že bychom si měli najít něco ostrého a vrazit to do něj," pravil jeden nom. "Do všech měkkých částí."

"Se zápalkami se taky dají dělat věci," řekla ke Grimminu úžasu jedna nomská dáma.

"A s nehty," dodal nom středního věku.

Člověk mručel skrz roubík a napínal dráty.

"Mohli bychom mu vyškubat všechny vlasy," pokračovala ta dáma. "A pak bychom -"

"Tak jen do toho," ozvala se Grimma, která k nim zezadu přistoupila.

Ohlédli se.

"Cože?"

"Udělej to, když se ti chce," povzbuzovala ji Grimma. "Tady ho máš, rovnou před sebou. Dělej si, co chceš."

"Cože, já?" Dáma couvla. "Já jsem nemyslela... já ne. Nemyslela jsem sebe. Myslela jsem... no, nás. Nomstvo."

"Tady to máme," řekla Grimma. "A nomstvo jsou jenom nomové. Kromě toho mučit zajatce není správné. Četla jsem to v jedné knize. Jmenuje se to Ženevská konvence. Když jsou vám lidé vydáni na milost a nemilost, nemělo by se jim ubližovat."

"Zdá se mi to jako vhodná chvíle," pronesl jiný nom. "Uděj, když ti to nemohou oplatit, to říkám já. A vůbec, ti lidé nejsou to samé jako opravdoví lidé." Pak se raději stáhl zpátky.

"Ale je to legrační, když se jim podíváte zblízka do obličeje," řekla zase ta dáma a sklonila hlavu ke straně. "Hodně se nám podobají. Jenom jsou větší."

Jeden nom si prohlížel zděšené oči toho člověka.

"Nemá on chlupy v nose?" divil se. "A v uších taky."

"Jak strašné," ušklíbala se dáma.

"Skoro by vám jich mohlo být líto kvůli takovýmhle velikánským nosanům."

Grimma se upřeně dívala člověku do očí. To mi vrtá hlavou, pomyslela si. Jsou větší než my, takže musí mít prostor pro mozek. A mají obrovské oči. Určitě nás už museli vidět. Masklin říkal, že jsme tady už tisíce let. Za celou tu dobu nás už museli lidé vidět.

Museli přijít na to, že jsme opravdoví lidé. Ale v jejich hlavách jsme se proměnili na skřítky. Možná se nechtěli o svět dělit.

Člověk si ji rozhodně prohlížel.

Mohli bychom svět sdílet? pomyslela si. Oni žijí ve velkém dlouhém pomalém světě a my žijeme v malém krátkém rychlém světě, a navzájem se nemůžeme chápat. Oni nás ani nemohou vidět, pokud nestojíme nehnutě jako teď já. Pohybujeme se na ně příliš rychle. Oni si myslí, že neexistujeme.

Zadávala se do těch velkých zděšených očí.

Nikdy jsme se ještě nepokusili - co to bylo za slovo? - komunikovat s nimi. Ne vhodným způsobem. Jakoby to nebyli opravdoví lidé, kteří mají skutečné myšlenky. Jak jim můžeme říct, že my jsme skuteční a skutečně tady?

Ale možná není ta nejvhodnější chvíle zahájit komunikaci, když ležíte na podlaze spoutáni lodičkami, které sotva vidíte a na které nevěříte. Možná bychom to měli zkusit někdy jindy. Žádné nápisy, žádný křik, jenom se pokusit o to, aby nás pochopili.

Nebylo by úžasné, kdyby to šlo? Oni by za nás mohli vykonávat velkou pomalou práci a my bychom mohli dělat - no, maličké a rychlé věci. Malinkaté věci, které ty velikánské prsty nesvedou... ale ne malovat květinčky nebo jim spravovat boty...

"Grimmo? Tohle bys měla vidět, Grimmo," ozval se hlas za ní.

Nomové se shlukli kolem nějaké bílé hromádky na podlaze.

No ano. Ten člověk si prohlížel jeden z těch velkých listů papíru.

Nomové ho rozložili po podlaze. Podobal se hodně tomu prvnímu, co si přečetli, až na to, že tento se nazýval ČTĚTE NEJNOVĚJŠÍ VYDÁNÍ VEČERNÍKU. Vysokých písmen tam bylo víc, některá byla skoro tak velká jako jejich hlava. I Grimma kroutila hlavou, když se pokoušela najít v nich smysl. Knihám docela dobře rozumím, přemítala, ale zdá se, že noviny používají jiný jazyk. Bylo tam plno SONDÁŽÍ a OTŘESŮ a rozmazaných obrázků usmívajících se lidí, kteří si potírájí rukama s jinými lidmi ("NA NEMOCNÍCI SEBRÁNO 455 LIBER"). Nebylo obtížné rozluštit, co každé jednotlivé slovo znamená, ale když se dala dohromady, neznamenalala buď vůbec nic, nebo něco zcela neuvěřitelného ("POVYK KOLEM ROZPOČTU NA VEŘEJNÉ KNIHOVNY").

"Ne, tohle je to," řekl jeden nom, "tahle stránka. Podívej se, některá ta slova, jsou stejná jako posledně, podívej se! Je to o Vnuce, 39!"

Grimma proběhla celé vyprávění o někom, kdo rozcupoval něčí plán na něco.

Skutečně tam byl rozmazaný obrázek Vnuka, 39, pod slovy: "PROBLÉMY S TVDRUŽICÍ!"

Klekla si a upřeně se dívala na menší slova pod tím.

"Čti nahlas!" pobídli ji.

"Richard Arnold, předseda Arnco Group, řekl dnes na Floridě," četla, "že vědci se neustále pokoušejí znovu získat kontrolu nad Arnsatem I, telekomunikačním sat... elitem, vyrobeným mnohamilionovým nákladem!"

Nomové se po sobě podívali.

"Mnohamilionový náklad," vydechli. "To je vážně velký nákladák."

"Jeho včerejší ús... ús... úspěšné vypuštění na ob... oběžnou dráhu vzbudilo velké naděje," četla Grimma nejistě, "že Arnsat I zahájí dnes zkušební vys... vys... vysílání. Namísto toho vys... vysílá proud zvláštních sig... signálů. Podobá se to nějakému kódu," řekl Richard, 39' -"

Posluchači chápavě zamručeli.

"Jakoby měl vlastní mozek," četla dál Grimma.

Byly tam ještě další nesmysly o "dětských nemocech", ať to bylo cokoli, to už se Grimma neobtěžovala číst.

Vzpomněla si, jak jí Masklin vyprávěl o hvězdách, a proč se udržel nahoře. A Věc. On si ji vzal s sebou. Věc dovedla mluvit s elektřinou, nebo ne? Dovedla naslouchat elektřině v drátech a tomu ve vzduchu, čemu Dorcas říká "rádio".

Jestli něco může vysílat divné signály, tak je to Věc. Možná pojedu ještě dál než za Velké Jízdy, povídal.

"Jsou naživu," pronesla ke všem a k nikomu zvlášť. "Masklin a Gurder a Angalo. Dostali se do místa zvaného Florida a jsou naživu."

Vzpomněla si, jak se jí někdy snažil vyprávět o nebi a o Věci a odkud přišli nomové, a ona z toho nikdy doopravdy nepochopila o nic víc, než on chápal ty její žabičky.

"Jsou živi," opakovala. "Vím, že jsou. Nevím přesně, jak nebo kde, ale mají nějaký plán a jsou naživu."

Nomové si vyměnili významné pohledy, což mělo znamenat: Klame sama sebe, ale měl by se najít někdo smělejší než já, kdo jí to řekne.

Bábi Morkie jí jemně poklepala na rameno.

"Ano, ano," řekla konejšivě. "A hlavní věc, že měli pořádný oběd. To bych řekla, že do sebe potřebovali dostat nějaké jídlo. A být sebou, děvenko, šla bych se vyspat."

Grimma měla sen.

Byl to zmatený sen. To jsou sny téměř vždycky. Nepřicházejí v úhledném balení. Zdálo se jí o velkém hluku a blikajících světlech. A o očích.

Malých žlutých očích. A o Masklinovi, jak stojí na nějaké větvi, šplhá mezi listím a mžourá dolů na malá žlutá oka.

Já vidím, co teď dělá, pomyslela si. Je naživu. Vždycky jsem věděla, že je naživu, to se rozumí. Ale v mezihvězdném prostoru je víc listí, než jsem tušila. Nebo možná nic z toho není skutečné a jenom se mi to zdá...

Potom ji kdosi probudil.

Nikdy není moudré spekulovat o smyslu snů, a tak nespekulovala.

Ledový vítr přinesl v noci další sníh. Pár nomů propátralo kůlny a vrátilo se s několika kusy zeleniny, která ještě zbyla, ale bylo jí žalostně málo. Svázaný člověk po chvíli usnul a chrápal jako dřevorubec, pracující tenkou pilou na tlusté kládě.

"Ostatní se ráno po něm budou shánět," varovala Grimma. "To už tady nesmíme být. Snad bychom!"

Zarazila se. Všichni naslouchali.

Pod podlahou se něco hýbalo.

"Dole ještě někdo zůstal?" zašeptala Grimma.

Nomové poblíž zavrtěli hlavou. Nikomu se nechtělo zůstat ve studeném prostoru pod podlahou, když v kanceláři bylo k mání teplo a světlo.

"A krysy to být nemohou," uvažovala.

Potom někdo zavolal, ani nahlas, ani potichu, tak, aby ho bylo slyšet a současně zůstal co možná nejtišší.

Ukázalo se, že je to Sacco.

Odtáhli prkno, které uvolnili lidé, a pomohli mu nahoru. Byl obalený blátem a potácel se vyčerpáním.

"Nikoho jsem nemohl najít!" zajíkal se. "Díval jsem se všude a nemohl jsem nikoho najít a viděli jsme sem přijíždět nákladáky a pak jsem uviděl, že se svítí, a myslel jsem si, lidé jsou pořád tady, a šel jsem dovnitř a slyšel jsem vás mluvit a musíte jít se mnou, protože Dorcas je tam!"

"Žije?" zeptala se Grimma.

"Jestli ne, tak to umí na mrtvolu hezky od plic klít," ještě stačil zažertovat Sacco a zhroutil se na podlahu.

"Mysleli jsme, že jste všichni -" začala Grimma.

"Až na Dorcase jsme všichni v pořádku. Zranil se, když skákal z nákladáku! Pojd'te, prosím!"

"Ty rozhodně nevypadáš na to, abys někam mohl jít," řekla Grimma. Vstala. "Jenom nám řekni, kde to je."

"Dotáhli jsme ho do půlky cesty a to nás tak schvátilo a já jsem je tam nechal a šel jsem napřed," vyhrknul Sacco.

"Jsou pod keři a -" Oči mu padly na chrápající lidskou horu. Vytřeštil je na Grimmu.

"Vy jste zajali člověka?" vyzvídal. Ustoupil stranou. "Potřebuju si trochu odpočinout, jsem moc unavený," opakoval bezmyšlenkovitě. Potom se zase zhroutil.

Grimma ho zachytila a položila, jak nejjemněji dovedla.

"Někdo ho dejte někam do tepla a podívejte se, jestli zbylo nějaké jídlo," promluvila ke všem přítomným nomům. "A chci, aby mi někdo z vás pomohl hledat ty ostatní. Tak honem. Tohle není noc na toulky venku."

Výraz na tvářích některých nomů říkal, že oni s jejím názorem rozhodně souhlasí a že k těm, kdo by neměli být venku v takovéto noci, patří právě oni.

"Dost sněží," řekl jeden nejistě. "Nikdy je nenajdeme v tom všem sněhu a tmě."

Grimma se na něj zle podívala.

"Mohli bychom," vyštěkla. "Mohli bychom je najít i v tom všem sněhu a tmě. Nenajdeme je, když zůstaneme u světla a teploty, to je jasné."

Několik nomů se protlačilo blíž. Grimma poznala Nootino příbuzenstvo a rodiče několika mládenců. Potom se něco pohnulo pod stolem, kde se k sobě tiskli nejstarší nomové, aby se zahřáli a pěkně si zanávali.

"Já du taky," ozvala se bábi Morkie. "Drobet čerstvého vzdoušku mi udělá dobře. Co na mě všichni tak civíte?"

"Myslím, že bys měla zůstat uvnitř, bábi," řekla Grimma jemně.

"Nechod' na mě s ohledama k starejm lidem, holka zlatá," odvětila bábi a šťouchla Grimmu holí. "Chodila sem hlubokým sněhem ještě dyž po tobě nebylo ani tuchy." Obrátila se k ostatním. "Nejní to nic, dyž se chováte rozumně a nepřestáváte křičet, takže každéj ví, kde kdo je. Já sem pomáhala venku hledat mojego strejdu Pepu, ještě mi nebyl rok," prohlásila hrdě. "Bylo hrůza sněhu. Začal padat znenadání, zrovna dyž byli mužský na lovu. Taky sme strejdu našli skoro celýho."

"Ano, ano, dobře, bábi," řekla honem Grimma. Rozhlédla se po ostatních. "No, tak jdeme," řekla.

Nakonec jich šlo patnáct, mnozí z čirých rozpaků.

Sněhové vločky vypadaly ve žlutém světle za oknem krásně. Ale ve chvíli, kdy dopadly na zem, byly pěkně nepříjemné. Nomové z Obchoďáku tento venkovní sníh opravdu nenáviděli. V Obchoďáku byl také sníh, nastříkaný na zboží v době Vánočního trhu. Ale ten nestudil. A sněhové vločky byly ohromné a krásné a visely od stropu na šňůrkách. Ty správné sněhové vločky. Žádné takové přišernosti, které ve vzduchu vypadají pěkné, ale promění se v zebavou mokrotu, které je tak akorát dovoleno povalovat se po zemi.

Už jí bylo po kolena.

"To se dělá takhle," ukazovala bábi Morkie, "zvednete nohy vopravdu hodně vysoko a dupnete. Nic na tom nejní."

Světlo z kůlny ozařovalo lom, ale cesta připomínala tmavý tunel, vedoucí do noci.

"A udělejte rozestupy," radila Grimma. "Ale držte se pohromadě."

"Rozestoupit a držet se pohromadě," bručeli si.

Starší nom zvedl ruku.

"V noci drozdi nejsou venku, že ne?" zeptal se opatrně.

"Ne, ovšemže ne," ujistila ho Grimma.

"Ne, v noci drozdi venku nejsou, trumbero," opakovala bábi Morkie.

Viditelně se jim ulevilo.

"Ale zato lišky," dodala bábi samolibě. "Ohromně velký lišky. Za studeného počasí mívají docela hlad. A možná padneme na sovy." Poškrábala se na bradě. "Mazaný všema mastma sou, tyhle sovy. Nikdá je neslyšíte, až na vás skorém sedej." Uhodila holí do zdi. "Dobře se koukejte, všichni. A pravou napřed. Esli nejste jako muj strejda Pepa - vo pravou nohu ho připravila liška, tak musel mít dřevěnou, von byl envalíd."

Na způsobu, jakým bábi Morkie nomy povzbuzovala, bylo něco, co je vždycky uvedlo do chodu. Cokoliv bylo lepší než se nechat ještě trochu povzbuzovat.

Vločky se usazovaly na suché trávě a kapradinách po obou stranách cesty. Každou chvíli se z nich sníh sesul, někdy na cestu, častěji na nomy, kteří klopytali kolem. Ti bodali do sněhových chomáčů a pochybovačně nakukovali do temných děr pod živým plotem, zatímco vločky se dále snášely v měkkém křupajícím tichu. Drozdi, sovy a další venkovní hrůzy číhaly v každém stínu.

Nakonec světlo zůstalo vzadu a oni šlapali podle třpytu sněhu. Občas některý z nich tiše zavolal a potom všichni naslouchali.

Bylo velmi chladno.

Najednou se bábi Morkie zastavila.

"Liška," oznámila. "Cejtím ji. Lišku si nespletu. Všichni sem."

Schoulili se k sobě a s obavami upírali oči do tmy.

"Upozorňuju, že možná nejní tady poblíž," řekla bábi. "Zůstává viset ve vzduchu dlouho, ten její smrad."

Trochu se jim ulevilo.

"Tedy, vážně, bábi," zamumlala Grimma.

"Já se jenom snažím pomoci," potáhla nosem bábi Morkie. "Nestojíš vo to, stačí jenom říct."

"Děláme to špatně," řekla Grimma. "Hledáme přece Dorcase. Nebude jen tak sedět někde venku, že ne? Lišky zná.

Poslal kluky hledat nějaký úkryt, co možná nejbezpečnější."

Nootin otec pokročil vpřed.

"Když se podíváte, jak padá sníh," začal váhavě, "uvidíte, že klimatizace fouká tímhle směrem," ukázal, "také sníh se hromadí víc na této straně věci než na tamté straně. Takže budou nejspíš co možná nejdál od klimatizace, ne?"

"Říká se tomu vítr, tady venku," vysvětlila mu Grimma jemně. "Ale máš pravdu. To znamená..." zahleděla se na živý plot, "měli by být na druhé straně plotu. V poli, pod mezí. Jdeme."

Drápali se nahoru spoustou mokrého spadlého listí a větviček, z nichž kapalo, nahoru do pole.

Pole bylo pusté. Pár trsů uschlé trávy trčelo nad nekonečnou sněhovou pouští. Několik nomů zasténalo.

To je tím prostorem, uvažovala Grimma. Lom jim nevadí, ani to křoví nad ním, ani ta cesta, protože větší část je uzavřená a můžete si představovat, že kolem vás jsou jakoby stěny. Tady je to na ně moc veliké.

"Držte se těsně u křoví," řekla optimističtěji, než se sama cítila. "Není tam tolik sněhu."

Ó, bři Arnoldové (zal. 1905), pomyslela si. Dorcas v tebe nevěří, ani já v tebe určitě nevěřím, ale budeš-li se obtěžovat existovat dostatečně dlouho, abychom je našli, všichni to velice oceníme. A možná by nám moc pomohlo, kdybys dokázal zastavit sníh a rovněž nás bezpečně doprovodil zpět do lomu.

To je pitomost, pomyslela si. Masklin vždycky říkal, že pokud nějaký bři Arnoldové existuje, je jaksi uvnitř naší hlavy a pomáhá nám myslet.

Uvědomila si, že se upřeně dívá na sníh.

Proč je v něm ta díra? přemýšlela.

12

IV. Jít není kam, a my musíme Odejít.

Z Knihy Nom, Východy, kap. 3, verš IV

"Králici, pomyslela jsem si," řekla.

Dorcas ji poklepal po ruce.

"Dobrá práce," zašeptal vysíleně.

"Když Sacco odešel, zůstali jsme na cestě," řekla Nooty, "a dělala se opravdu hrozná zima a Dorcas řekl, abychom ho odnesli na druhou stranu živého plotu, a, no, byla jsem to já, kdo řekl, že někdy jsou tady v poli vidět králíci, a on řekl, najděte králíčí noru. Tak jsme ji našli. Počítali jsme, že tady zůstaneme celou noc."

"Áu," zaskučel Dorcas.

"Nevyváděj, vůbec nic ti nedělám," uklidňovala ho bábi Morkie zvesela, a prohlížela mu nohu. "Zlomenýho nejni nic, ale je tam šerednej výron."

Nomové z Obchoďáku si prohlíželi noru se zájmem a jistou dávkou uznání. Nora byla pěkně uzavřená.

"Vaši předkové patrně v podobných děrách žili," řekla Grimma. "S různými poličkami a tak podobně, samozřejmě."

"Moc hezké," řekl jeden nom. "Domácké. Skoro jako pod podlahou."

"Trochu to tu páchne, všimni si," řekl jiný.

"To budou králíci," řekl Dorcas a kývl do hlubší temnoty. "Slyšeli jsme je štrachat, ale drží se stranou. Nooty říkala, že tu před chvilkou asi čenichala liška."

"Radši bychom vás měli dostat co nejdřív zpátky," řekla Grimma. "Myslím, že žádná liška nebude náš houf otravovat. Koneckonců, ty místní vědí, co jsme zač. Sežer noma a zemřeš, to už pochopily."

Nomové přešlapovali z nohy na nohu. To byla samozřejmě pravda. Potíž je, pomysleli si, že osoba, která toho bude doopravdy nejvíc litovat, bude ten jeden sežraný nom. Vědomí, že potom si liška zažije své, mu nebude valnou útechou.

Kromě toho jim byla zima, byli celí promáčení a nora, třebaže tam v lomu by to neznělo jako velmi pohodlná nabídka, byla náhle mnohem lepší než ta hrůzná noc venku. Klopýtali kolem tuctu králíčích děr a volali dolů do temnoty, než uslyšeli Nootin hlas.

"Vážně myslím, že se nemusíme bát," naléhala Grimma. "Lišky chápou velmi rychle. Není to tak, bábi?"

"É?" probrala se bábi Morkie.

"Vyprávím všem, jak lišky rychle chápou," opakovala jí Grimma zoufale.

"No jo. Vcelku rychle," přitakala bábi. "Zajde si řádnej kus cesty pro něco, na čem si ráda pochutná, ta tvoje chápavá liška. Zvláště když je chladno."

"Tohle jsem nemyslela! Proč od tebe musí všechno znít tak hrozně?"

"To jsem určitě neměla v oumyslu," omlouvala se bábi Morkie a popotáhla.

"Musíme se vrátit," řekl Dorcas pevně. "Tenhle sníh jistě jenom tak nezmizí, co? Zvládnou to, když se budu mít o koho opírat."

"Můžeme ti udělat nosítka," navrhla Grimma. "Ačkoliv není moc k čemu se vracet."

"Viděli jsme lidi jet nahoru po cestě," řekla Nooty. "Ale museli jsme jít až k jezevčím tunelům a nebyly tam žádné pořádné stezky. Pak jsme se pokusili přejít přes pole dole, a to byla chyba, všechna jsou zoraná. Neměli jsme co jíst," dodala.

"Moc toho nečekejte," poznamenala Grimma. "Lidé nám vzali většinu zásob. Myslím si, že jsme krysy."

"No, to není tak špatné," prohodil Dorcas. "V Obchoďáku jsme v nich tu myšlenku pěstovali. Kladli pasti. Když jsem byl kluk, honili jsme v suterénu krysy a strkali je do pastí."

"Teď používají otrávené jídlo," řekla Grimma.

"To není dobré."

"Tak pojd'. Dopravíme tě zpátky."

Venku pořád padal sníh, ale nekoordinovaně, jakoby někdo ty poslední vločky dal lacino do výprodeje. Na východě se objevila linka červeného světla - zatím ne úsvit, ale příslib úsvitu. Nevypadalo to vesele. Až se slunce opravdu probudí, shledá, že je uvězněno za mřížemi mračen.

Nalámali pár kousků zvadlých stonků petržele a vyrobili pro Dorcase hrubé křeslo, které mohla nést čtveřice nomů. S tím úkrytem v živém plotě měl pravdu. Sníh tam nebyl hluboký, ale vynahrazovalo ho staré spadané listí, větvičky a odpadky. Šlo se pomalu a ztěžka.

Být člověkem musí být ohromně, uvažovala Grimmer, když jí trny dlouhé jako její ruka škubaly šaty. Masklin měl pravdu, tohle je opravdu jejich svět. Je jim na míru. Jdou si kam chtějí a dělají si, co se jim líbí. My si myslíme, že spravujeme svoje záležitosti, a zatím žijeme v zapadlých zákoutích jejich světa - pod jejich podlahami a krademe jim věci. Ostatní se lopotili ve vyčerpaném mlčení. Jediný zvuk kromě křupání sněhu a šustění listí pod nohama vydávala bábi Morkie. Našla v křoví pár hložínek a jednu okusovala se všemi projevy libosti. Nabízela hložíčky kolem, ale ostatním nomům byly hořké a nechutnaly jim.

"Možná de jenom vo zvyk," zamumlala a loupala okem po Grimmer.

To je jedna z věcí, na které si budeme muset zvyknout, pomyslela si Grimmer, ignorujíc ten ublížený pohled. Máme jedinou naději: rozptýlit se a opustit lom v malých skupinkách, hned jak se vrátíme. Vystěhovat se do volné krajiny, vrátit se k životu v opuštěných králičích norách a jíst, co se nám podaří najít. Pár skupinek může zimu přežít, když staří pomřou.

A to znamená sbohem elektřině, sbohem čtení, sbohem banánům...

Ale já počkám v lomu, dokud se Masklin nevrátí.

"Hlavu vzhůru, holka zlatá," zkoušela to kamarádsky bábi Morkie. "Nekoukej jako morous. Možná na to nikdy nedorazí, to já říkám pořád."

Dokonce i bábi se lekla, když k ní Grimmer obrátila obličej, z něhož vyprchala všechna barva. Dívka několikrát otevřela a zavřela ústa.

Potom se mlčky sesula na kolena a začala vzlykat.

Byl to ten nejpříšernější zvuk, jaký kdy slyšeli. Grimmer křičela, hartusila, proháněla lidi a poroučela. Slyšet ji plakat bylo zlé, jako by se celý svět obrátil na rubu.

"Jenom sem se ji snažila rozveselit," zamumlala bábi Morkie.

Nomové rozpačitě stáli v kruhu kolem. Nikdo se neodvažoval ke Grimmer přiblížit. Stát se mohlo cokoli. Když se pokusíte poklepat jí na rameno a utišíť "Notak, to nic", mohlo by se přihodit opravdu cokoli. Mohla by vám třeba ukousnout ruku nebo tak něco.

Dorcas se podíval na nomy kolem sebe, vzdychl si a zvedl se ze svých nouzových nosítek. Kulhal ke Grimmer a zachytával se větvičky s trny, aby se udržel na nohou.

"Našla jsi nás, vracíme se do lomu, všechno je v pořádku," povídal konejšivě.

"Není! Musíme odtáhnout!" vzlykala. "Radši jste měli zůstat v té díře! Všechno je na draka!"

"No, já bych řekl -" začal Dorcas.

"Nemáme žádné potraviny a lidi nemůžeme zastavit a uvízli jsme v lomu a já jsem se snažila dát všechny dohromady a teď se to pokazilo!"

"Měli jsme jít do té stodoly hned na začátku," mínila Nooty.

"To byste pořád ještě mohli," řekla unaveně Grimmer. "Všichni mladší by mohli. Dostat se co nejdál odsud!"

"Ale děti by to neušly, a staří by určitě nezvládli ten sníh," pravil Dorcas. "To přece víš. Ty jenom ztrácíš odvalu."

"Zkusili jsme všechno! Je to čím dál horší! Mysleli jsme, že Venku se nám bude krásně žít a teď se to všechno rozsypalo!"

Dorcas se na ni dlouho zaraženě díval.

"Možná to můžeme rovnou zabalit," řekla nepřičetně Grimmer. "Možná to můžeme zabalit a umřít tady na místě."

Nastalo zděšené mlčení.

Prolomil ho Dorcas.

"É. É. Určitě? To myslíš vážně?"

Tón jeho hlasu zvedl Grimmeru hlavu.

Ostatní nomové třesli oči.

Z výšky je pozorovala liška.

Byl to jeden z těch okamžiků, kdy se Čas zastaví. Grimmer viděla žlutozelený přísvit liščích očí a obláček jejího dechu. Jazyk jí visel z tlamy.

Vypadala překvapeně.

V těch končinách byla nová a nomy ještě nikdy předtím neviděla. Její nikterak komplikovaná mysl se snažila vyrovnat se s faktem, že tvar těla nomů - dvě paže, dvě nohy, nahoře hlava - je tvar, který si spojuje s lidmi, jimž se naučila vyhýbat, ale rozměr navozuje představu jednohubky.

Nomové hrůzou zkameněli. Pokusit se o útěk nemělo smysl. Liška měla k pronásledování dvakrát tolik nohou. Stejně byste skončili jako mrtvola, ale aspoň neskončíte jako zadýchaná mrtvola.

Ozvalo se zavrčení.

K překvapení nomů pocházelo od Grimmer.

Popadla hůlku bábi Morkie, vyrazila vpřed a praštila lišku přes nos, dřív, než se mohla pohnout. Liška ňafala a pitomoučce zamžikala.

"Mazej odtud!" vriskla Grimmer. "Jak se opovažuješ sem přijít!" Znovu lišku uhodila. Liška trhla hlavou. Grimmer

postoupila ještě o krok a zaskočila lišku další ranou přes čenich.

Liška si to rozmyslela. Dole v roští jsou určité králíci. Králíci se neperou. S králíky má o moc větší štěstí.

Zakňučela, couvla s očima upřenými na Grimma, a potom vyrazila do tmy.

Nomové si vydechli.

"Tak," prohodil Dorcas.

"Promiňte, ale já prostě lišky nemohu vystát," vypravila ze sebe Grimma. "A Masklin říkal, že bychom jim měli dát na vědomí, kdo tady šéfuje."

"Já se nehádám," řekl Dorcas.

Grimma se bezvýrazně zadívala na hůlku.

"Co jsem říkala před tím?" zeptala se.

"Říkala jsi, že to mužem vzdát a rovnou tady umřít," pravila nápomocně bábi Morkie.

Grimma se na ni zle podívala. "Ne, to jsem neříkala. Jenom jsem byla asi trochu unavená, to je všechno. Jdeme. Když tu budeme stát, tu smrt si akorát uženeme."

"Nebo naopak," špitl Dorcas a upíral oči do liškami zabydlené temnoty.

"To není k smíchu," odsekla Grimma a vykročila.

"To jsem ani nemyslel," řekl Dorcas a otřepal se.

Nad nimi, nomy neviděna, kličkovala po obloze poněkud zvláštní jasná hvězda. Byla malá, nebo možná byla hodně velká, ale byla daleko. Kdybyste se na ni dívali dost dlouho, možná by se vám zdálo, že má tvar kotouče. Způsobila, že se vzduchem do celého světa rozlétly spousty zpráv.

Zdálo se, že něco hledá.

Když se vrátili do lomu, míhala se tam světla. Další skupina nomů je šla hledat. Ne zrovna s velkým nadšením, ale šli to zkusit.

Jásot, který vypukl, když se ukázalo, že se všichni ve zdraví vrátili, dal Grimmě na chvíli zapomenout, že jsou sice bezpečně zpátky, ale na velmi málo bezpečném místě. Četla jednou v jakési knize přísloví, co dokonale vystihovalo jejich situaci. Pokud si vzpomínala, bylo to něco o dešti a okapu. Nebo něco takového.

Grimma vedla záchrannou výpravu do kanceláře a poslouchala, jak Sacco s mnohým přerušováním líčí ono dobrodružství od chvíle, kdy Dorcas v náhlé hrůze seskočil z nákladního auta a oni ho vyvěkli z kolejí těsně před tím, než přijel vlak. Znělo to jako statečný a vzrušující čin. A marný, pomyslela si Grimma, ale nechala si to pro sebe.

"Nebylo to tak zlé, jak to vypadalo," řekl Sacco. "Chci říct, ten nákladák to rozmačkalo, ale vlak ani nevykolejil. My jsme to všechno viděli. Umírám hladu," uzavřel svou řeč.

Věnoval všem zářivý úsměv, který postupně bledl jako západ slunce.

"Ono není žádné jídlo?" zeptal se nešťastně.

"Ještě míň než žádné," řekl jeden nom. "Jestli máš kousek chleba, mohli bychom si dát sněhový sendvič."

Sacco se nad tím zamyslel.

"Králíci," řekl. "V polích jsou králíci."

"A ve tmě," prohodil Dorcas, který vypadal, že má něco za lubem.

"No jo," připustil Sacco.

"A s tou liškou, co se tady potlouká," přidala se Nooty.

Grimm se v hlavě vynořilo další rčení. "Pěkná jízda," řekla, "když kočíruje čert."

Dívali se na ni v mihotavém světle zápalek.

"Kdo to je?" zeptala se Nooty.

"Taková strašidelná postava, která žije pod zemí na nějakém místě, kde je horko, myslím," odpověděla Grimma.

"Jako kotelna v Obchodáku?"

"Řekla bych, že jo."

"Jaký dopravní prostředek řídí?" ptal se Sacco, jehož to viditelně zaujalo.

"Znamená to, že někdy vás okolnosti někam zavedou," řekla Grimma podrážděně. "Myslím, že ve skutečnosti nic neřídí."

"Tak ne. Stejně by tam dole nebylo místo."

Dorcas zakašlal. Vypadal, že ho něco rozrušilo. Tedy, rozrušen byl každý, ale on byl rozrušený víc.

"Tak dobrá," pronesl tiše.

Způsob, jakým to řekl, upoutal jejich pozornost.

"Měli byste všichni jít se mnou," pokračoval. "Věřte mi, radši bych byl, kdybyste nemuseli."

"Kam?" zeptala se Grimma.

"Do starých kůlen. Tam u skály," řekl Dorcas.

"Ale ty jsou všechny na spadnutí. A říkal jsi, že je to tam velmi nebezpečné."

"Ó, to ano. To je. Jsou tam haldy starých krámů a plechovky všeho možného, čeho by se děti neměly ani dotknout a takové věci..."

Nervózně si probíral vousy.

"Ale, je tam ještě něco. Něco, na čem jsem tak trochu pracoval, tak trochu."

Podíval se Grimmě do očí. "Něco mého. Nejkonkrétnější věc, jakou jsem kdy viděl. Dokonce lepší než ty žáby v květech."

Potom si odkašlal. "A mimochodem, je tam spousta místa. Podlaha je jenom hliněná, é, ale kůlny jsou velké a je tam spousta, é, schovávaček."

Kanceláři otřásl zachránání člověka.

"Kromě toho se mi tak blízko u téhle věci nelíbí," dodal.

Nad tím se ozvalo všeobecné mručení na souhlas.

"Přemýšleli jste o tom, co s tím hodláte udělat?" zeptal se Dorcas.

"Někteří ho chtěli zabít, ale já si nemyslím, že je to dobrý nápad," řekla Grimma. "Ostatní lidi by to doopravdy naštvalo."

"Kromě toho se mi to nezdá správné," řekl Dorcas.

"Vím, co myslíš."

"Takže... co s tím uděláme?"

Grimma si prohlížela obrovský obličej. Každý pór, každý vlasek byl obrovský. Bylo to zvláštní pomyšlení, kdyby existovala stvoření ještě menší než nomové, drobné bytosti, možná velikosti mravenců, kteří by měli stejný obličej jako ona. Když na to nahlížíte filozoficky, je celá ta záležitost s velkými a malými jenom věcí rozměrů.

"Pustíme ho," prohlásila. "Ale... je tady nějaký papír?"

"Na stole je ho stoh," řekla Nooty.

"Přines mi nějaký, prosím tě. Dorcasí, ty máš u sebe vždycky něco na psaní, vid'?"

Dorcas se přehraboval v kapsách, až našel kousek tuhy z tužky.

"Šetři," řekl. "Nevím, jestli nějakou kdy ještě najdu."

Konečně se vrátila Nooty a vlekla zažloutlý kus papíru s nápisem: Komanditní společnost pro obchod pískem a štěrkem. Faktura č.

Grimma se na chvíli zamyslela, potom olízla tuhu a začala psát velká písmena.

"Co to děláš?" ptal se Dorcas.

"Pokouším se komunikovat," odvětila Grimma. Pečlivě si rozvrhla další slovo, pořádně přitlačila na tuhu.

"Vždycky jsem si myslel, že by to stálo za pokus," řekl Dorcas, "ale je na to teď ten pravý čas?"

"Ano," řekla Grimma. Dopsala poslední slovo.

"Co myslíš?" zeptala se a podávala Dorcasovi tuhu.

Slova byla trochu kostrbatá tam, kde hodně přitlačila, a její pravopis nebyl tak bezchybný jako její obratnost ve čtení, ale výsledný text byl vcelku jasný.

"Já bych to napsal jinak," řekl Dorcas, když si to přečetl.

"Ty asi ano, ale já jsem to udělala takhle."

"Ano." Dorcas naklonil hlavu ke straně. "No, rozhodně to komunikace je. Víc už si nemůžeš zakomunikovat. Ano."

Grimma se snažila o optimismus. "A teď se podíváme na tu tvoji kůlnu."

O dvě minuty později byla kancelář prázdná. Člověk na podlaze chrápal s jednou rukou upaženou.

Držel v ní kus papíru.

Pravilo se tam: Komanditní společnost pro obchod pískem a štěrkem. Faktura č.

Pravilo se tam: MOHLI SME TĚ VRÁŽDIT. NEHTE NÁS BYT.

Ted' už bylo venku docela světlo a sněžení ustalo.

"Uvidí naše stopy," řekl Sacco. "I lidé si všimnou tolika stop."

"To je jedno," opáčil Dorcas. "Hlavně všechny odved'te do těch starých kůlen."

"Jsi si jistý, Dorcasí?" ptala se Grimma. "Jsi si opravdu jistý, že je to dobrý nápad?"

"Ne."

Připojili se k proudu nomů, chvátajících škvírou v prorezlém vlnitém plechu, a vstupujících do prostorné kůlny, zvučící ozvěnou.

Grimma se rozhlédla. Rez a čas vyhlodaly ve stěnách a stropě velké díry. Staré plechovky a kotouče drátu se válely jedno přes druhé v koutech spolu se zvláštně tvarovanými kusy kovu a zavařovačkami s hřebíky. Všechno páchlo olejem.

"Co je to za vzácnost, se kterou bychom se měli seznámit?" zeptala se.

Dorcas ukázal do stínů na vzdáleném konci kůlny, kde mohla rozeznat něco velikého a nezřetelného.

"Ale to vypadá jako... nějaký velký kus látky..." řekla.

"Je to, ehm, pod ní. Všichni jsou uvnitř?" Dorcas přiložil ruce k ústům. "Jsou všichni uvnitř?" zavolal. Obrátil se k Nooty.

"Potřebuju vědět, kde kdo je. Nechci, aby se někdo bál, ale taky nechci, aby se tu někdo zbytečně pletl."

"Zbytečně co?" divila se Grimma, ale on si jí nevšímal.

"Sacco, vezmi pár mládenců a přineste ty věci, co jsme uložili do živého plotu," řekl Dorcas. "Rozhodně potřebujeme tu baterii a nevím přesně, kolik máme paliva."

"Dorcasí! Co to znamená?" domáhala se vysvětlení Grimma a dupla si nohou.

Dorcasovi se tohle někdy stávalo, to věděla. Když uvažoval o strojích nebo jiných věcech, které umí sám sestavit, začínal všechny okolo ignorovat. Také se mu změnil hlas.

Dlouze a nepřítomně se na ni díval, jako by ji viděl prvně. Potom se podíval do země.

"Radši, é, pojď se mnou," řekl. "Budu tě potřebovat, abys to všem vysvětlila. Na takové věci jsi o moc lepší."

Grimma ho následovala po promrzlé podlaze. V kůlně se shromažďovali další nomové a tísnil se bojácně kolem stěn.

Vedl ji do stínu pod plachtou, která tvořila jakousi velkou jeskyni plnou prachu.

Pneumatika podobná pneumatice nákladního auta vystupovala trochu z příšeří, ale byla mnohem boulovačtější než kterákoliv, kterou Grimma kdy viděla.

"Ó. Vždyť je to nákladní auto," řekla nejistě. "Ty tady máš nějaký nákladák, co?"

Dorcas mlčel. Jenom ukázal vzhůru.

Grimma se podívala nahoru. Potom se podívala ještě výš. Jekubovi do tlamy.

13

IV. Dorcas pravil, Toto jest Jekub, Převeliká Bestie Zubatá. V. Nic naplat. Jestliže nás vyhánějí, pojedme.
Z Knihy Nom, Jekub, kap. 2, verš IV-V

Slova také někdy potřebují hudbu. K vyličení někdy nepostačují; knihy by se měly vydávat s hudebními nahrávkami, jako filmy.

Hodilo by se možná něco hlubokého, zahráného na varhany.

Grimma zírala.

Tý-dá-DÁ.

Nemůže být skutečně živý, pomyslela si zoufale. Určitě mě nehodlá kousnout. Dorcas by mne sem nepřivedl, kdyby věděl, že ta příšera mě chce pokousat. Nebudu se bát. Nemám vůbec strach. Jsem myslící nomka a nemám strach!

"Myslím, že ta boulovatá kola má proto, aby se lépe zachycoval půdy," řekl Dorcas a jeho hlas zněl strašně vzdáleně.

"Tak, řádně jsem ho vyšetřil a nic na něm není skutečně poškozené, víš, je jenom velmi starý -"

Grimma putovala pohledem po tlustém žlutém krku.

Ty-da-tý-dá-DUM.

"Pak jsem si pomyslel: určitě se dá nastartovat. Tyhle diesly jsou skutečně celkem jednoduché a v jedné knize jsem viděl obrázky, ačkoliv nemám zrovna jistotu s těmi trubkami, hydraulika se tomu myslím říká, a v jedné přihrádce byla tahle ta kniha, Opravárenská příručka, a všechno jsem promazal a seřídil," drmolil Dorcas.

Dá-dá-dá-DUM.

"Říkám si, že lidé nebo kdo to je, by se mohli vrátit, a vylezl jsem nahoru a podíval se na kontrolky, a víš, on je možná jednodušší než nákladák, jenom samosebou jsou tady navíc ty páky od té hydrauliky, ale to by neměl být problém, když bude dost paliva, což..."

Zarazil se, když si uvědomil, že Grimma mlčí.

"Něco se děje?" zeptal se.

"Co je to?" zeptala se Grimma.

"Zrovna ti to líčím," řekl Dorcas. "Je to úžasné. Vidiš, tyhle trubky pumpují něco, co tyhle části tlačí nahoru a tyhle písty se vysunou, čímž se tamhleto jakoby rameno -"

"Neptala jsem se, co to dělá, ptala jsem se, co to je," naléhala Grimma netrpělivě.

"Já jsem ti to neřekl?" opáčil nevinně Dorcas. "No, jméno má na sobě namalované. Zrovna támhle nahoře, koukni."

Podívala se, kam ukazoval. Zamračila se.

"J... C... B," četla. "Jcb? Jekub? Nemá to žádnou samohlásku, co je to za jméno?"

"Nevím," odpověděl Dorcas. "Na jména nejsem expert. Ale zní dobře. Pojď sem na tuhle stranu."

Šla za ním jako ve snách a ještě jednou se podívala do temnot pod plachtou.

"Tady," ukázal. "Co je tohle zač, v tom se nespolek, doufám."

"No né," vykřikla Grimma a zvedla ruku k ústům.

"Ano," řekl Dorcas. "Tohle jsem myslel. Když jsem ho našel, nejprve jsem si myslel, á, to je nějaký nákladák, no, a pak jsem došel až sem a zjistil jsem, že ten nákladák -"

"Má zuby," řekla tiše Grimma. "Ohromně velké kovové zuby."

"Tak je to," řekl Dorcas hrdě. "Jekub. Druh nákladáku. Zubatý nákladák."

Dá-DUM.

"A - a funguje?" vyzvíдалa Grimma.

"Měl by. Měl by. Prověřil jsem, co se dalo. Základní princip je jako u nákladáku, ale je tady navíc mnoho zvláštních pák a takové -"

"Proč už jsi mi o tom neřekl?" naléhala Grimma.

"Nevím. Protože jsem nejspíš nemusel," řekl Dorcas.

"Ale je obrovský. Něco takového si nemůžeš nechávat jen pro sebe!"

"Každý musí mít něco, co si může nechat pro sebe," řekl Dorcas nejistě. "Ale co, velikost stejně není důležitá. Je takový, no, dokonalý." Dorcas poplácal boulovatou pneumatiku. "Viš, žes mi jednou řikala, že někdo stvořil svět za jediný týden? Když jsem uviděl Jekuba poprvé, pomyslel jsem si, OK, tak tohle na to ten někdo používal."

Zadíval se do stínů.

"První věc, co musím udělat, je stáhnout tu plachtu," řekl. "Je moc těžká, takže budeme potřebovat spoustu pomocníků. Měla bys je raději varovat. Jekub může trochu nahánět strach, když ho vidíš poprvé."

"To mě nepolekal ani trochu," ujišťovala ho Grimma.

"Já vím," řekl Dorcas. "Pozoroval jsem tvůj obličej."

Nomové vyčkávavě sledovali Grimmu.

"Je třeba mít na paměti," poučovala je "že je to jenom stroj. Jenom druh nákladního auta. Ale když se na něj podíváte poprvé, může vás vylekat, takže držte malé děti za ruku. A rychle utíkejte dozadu, až bude plachta padat dolů."

Sborově přisvědčili.

"Dobrá. Popadněte ji."

Šest set nomů si plivlo do dlani a uchopilo okraj těžké plachtoviny.

"Až řeknu táhnout, chci, abyste táhli."

Nomové se napjali.

"Táhnout!"

Záhyby na plachtě se uhladily a zmizely.

"Táhnout!"

Začala se pohybovat. Potom, když sklouzla přes Jekubovy hranaté tvary, její vlastní váha ji začala strhávat k zemi.

"Utíkejte!"

Valila se dolů jako umaštěná zelená lavina, navršila se na zemi do hory záhybů, ale nikdo už se o ni nestaral, protože uprášenými okny ověšenými pavučinami nahlédlo dovnitř slunce a Jekuba oslnivě rozzářilo.

Několik nomů vypísklo. Matky braly děti do náručí. Nastal pohyb ke dveřím.

Opravdu to vypadá jako hlava, pomyslela si Grimma. Na dlouhém krku. A další má na zadním konci. Co to povídám?

Další má na druhém konci.

"Říkala jsem vám, že se nic neděje!" překřikovala vzrůstající rámus. "Podívejte se! Ani se nehne!"

"Hej!" zavolal jiný hlas. Vzhlédla. Nooty a Sacco vyšplhali po Jekubově šíji a usadili se nahoře a vesele mávali. Tím se to vyřešilo. Vlna nomů dospěla ke stěně a zastavila se. Vždycky si připadáte hloupě, když utíkáte před něčím, co vás nehoní. Otáleli a potom se pomalu krůček za krůčkem vraceli.

"No jo, no jo," broukala si bábi Morkie, kulhající do popředí. "Tak takhle vypadaly. To mi dycky leželo v hlavě."

Grimma se na ni zadívala.

"Co takhle vypadalo?" zeptala se.

"No takový rypadla," pravila bábi. "Když sem se narodila, už nebyly, ale náš tatík je viděl. Ohromně velký, žlutý věci se zubama a jedly hlinu, povídal. Dycky sem si myslela, že mě houpe."

Jekub zatím lidi nepojídal. Několik dobrodružnějších nomů po něm začalo šplhat.

"To bylo tehda, když se stavěla dálnice," pokračovala bábi, opírajíc se o hůlku. "Bylo jich všude plno, povídal tatík.

Velký, žlutý zuby měly, a boulovatý pneumatiky."

Grimma na ni hleděla s výrazem, který je určen lidem, z nichž se proti veškerému očekávání vyklube někdo, oplývající zajímavými a tajuplnými historkami.

"A taky byly ještě jiný," pokračovala stařenka. "Ty shrnovaly hlinu na hromady a tak. To mohlo bejt, no, tak před patnácti rokama. Jakživa sem si nemyslela, že někdyho uvidím."

"Ty chceš říct, že se cesty budovaly?" zeptala se Grimma. Jekub byl teď zrovna pokryt mladými nomy. Viděla Dorcase vzadu v kabině, jak vysvětluje, co různé páky dělají.

"Tak to povídal," řekla bábi. "Snad sis nemyslela, že sou vod přírody, co?"

"Ó. Ne. Ne. Samozřejmě, že ne," hájila se Grimma. "Neblázni." A pomyslela si: To bych ráda věděla, jestli má Dorcas pravdu. Možná je všechno vybudované. Něco dřív, něco později. Začnete kopci, obláčky a takovými věcmi a potom přiděláte silnice a Obchodáky. Možná, že posláním lidí je budovat svět, a oni to stále ještě dělají. Proto mají stroje na míru.

Gurder by takové věci pochopil. Kéž by byl zpátky, pomyslela si.

A to by se také vrátil Masklin.

Snažila se myslet na něco jiného.

Boulovatý pneumatiky. To byl dobrý začátek. Jekubova zadní kola byla vysoká téměř jako člověk. Silnici nepotřebuje. Samozřejmě, že ne. On silnice staví. Takže musí umět jezdit tam, kde silnice nejsou.

Protlačila se zástupy nomů k zádi kabiny, kde si už další hlouček přistavoval prkno a drápal se nahoru. Tam Dorcas uprostřed vzrušeného davu pozvedal svůj hlas.

"Ty s ním chceš odsud vyjet?" zeptala se ho.

Vzhlédl.

"No jo," řekl šťastně. "Myslím, že jo. Doufám. Mám dojem, že máme aspoň hodinku, než přijdou nějakí další lidé, a tohle se od nákladáku moc neliší."

"Vím, jak na to!" křičel jeden z mladších nomů. "Náš táta mi vyprávěl všechno o šňůrách a o všem."

Grimma se rozhlížela po kabině. Zdála se jí plná pák.

Od Velké Jízdy už uplynul více než půlrok, a ona nikdy technickým záležitostem moc pozornosti nevěnovala, ale nemohla se ubránit myšlence, že kabina starého nákladáku nebyla takto přeplněna. Bylo tam několik pedálů, jedna páka a volant, a tím to haslo.

Obrátila se zpět na Dorcase.

"Jsi si jistý?" zeptala se pochybovačně.

"Ne," odpověděl. "Však víš, že si nikdy nejsem jistý. Ale spousta pák je k řízení jeho tla... jeho naběráku. Té věci se zuby. Na konci krku. Myslím té věci na dobývání. Těmi se nemusíme zabývat. Jsou ale úžasně důvtipné, a všechno, co musíš -"

"Kam si všichni sednou? Není tady moc místa."

Dorcas pokrčil rameny. "Vidím to tak, že starší mohou cestovat v kabině. Mládež se bude muset chytit, kde to půjde. Můžeme tu kolem namontovat dráty a tak. Na držení, myslím. Koukej, neměj starost. Pojedeme za světla a nemusíme jet rychle."

"A pak se dostaneme do té stodoly, vid', Dorcase," řekla Nooty. "Kde bude teplo a kde je spousta jídla."

"To doufám," prohodil Dorcas. "Tak, musíme s tím pohnout. Moc času nemáme. Kde je ten Sacco s tou baterií?"

Grimma si pomyslela: Že ve stodole bude spousta jídla? Odkud jsme to vzali? Angalo říkal, že se tam nahoře skladuje

tuřín nebo co a že tam mohou být nějaké brambory. To není zrovna žádné posvícení.

V žaludku, obírajícím se vlastními myšlenkami, jí nesouhlasně zaškrndalo. Noc byla velmi dlouhá na to, aby vystačil s drobkem ze sendviče.

Avšak teď tu nemůžeme zůstat. Kdekoli jinde to bude lepší než tady.

"Dorcas, mohu ti s něčím pomoci?"

Vzhlédl. "Mohla by sis přečíst tu příručku. Podívej se, jestli se tam píše o tom, jak ho řídit."

"Ty to nevíš?"

"É. Ne v tolika slovech. Ne přesně. Chci říct, vím, jak se to dělá, jenomže nevím, co mám udělat."

Kniha byla pod lavicí po jedné straně kúlňy. Grimma si ji podepřela a snažila se v tom hluku soustředit. Vsadím se, že to ví, pomyslela si. Ale tohle je jeho chvíle a on nechce, abych mu překážela.

Nomové se pohybovali jako někdo, kdo má nějaký cíl. Situace byla příliš mrzutá, aby se čas trávil remcáním. Je to legrace, pomyslela si, když obracela ušmudlané stránky, vypadá to, že si přestanou naříkat jenom tehdy, když jde všechno doopravdy špatně. Potom začnou užívat slova jako držet při sobě, táhnout za jeden provaz, a přetřhnout se. To s tím přetřhnutím našla v jedné knize. Zjevně to znamenalo "dát do práce všechno". Nechápala, proč by lidé měli pracovat tak těžce, až se přetřhnou; spíš to vypadalo, že budou těžce pracovat, když jim slíbíte, že je přetřhnete, jestli nebudou.

To bylo to samé jako Na silnici se pracuje za Velké Jízdy. Silnice před vámi pracuje. Jakkak by to mohlo znamenat něco jiného? Ale silnice byla plná děr. Kde v tom byl nějaký smysl? Slova by měla znamenat to, co skutečně znamenají.

Obrátila stránku. Byl na ní velký hnědý kruh tam, kde kdysi nějaký člověk postavil hrnek.

Tlupa nomů se hemžila kolem masívu baterie, pomaličku se sunoucího po podlaze. Valili ji na rezavých kuličkových ložiskách.

Plechovka s naftou se kymácela za ní.

Grimma si prohlížela obrázky pák s čísly. Najednou jsou všichni po té stodole jako diví. Najednou, když všechno není tak docela zoufalé, ale může být opravdu hrozné, se zdají skoro šťastní. Tohle Masklin věděl. Je úžasné, co nomové udělají, říkal, když najdeš způsob, jak je pobídnout.

Upírala oči na stránky a snažila se v sobě vzbudit zájem o páky.

Mráčky prchající před sluncem se šířily přes zarůžovělou oblohu. Ranní červánky, četla kdysi Grimma. Znamenalo to, že lidé, co chovají ovce, mají štěstí. Nebo nemají štěstí. Nebo to možná byly krávy.

Člověk v temné kanceláři se probudil, chvíli zíval a pokoušel se osvobodit ze spleti drátů, které ho věznily na podlaze.

Po značném úsilí vyprostil větší část paže.

To, co člověk udělal poté, by většinu nomů překvapilo. Zmocnil se židle a s hlasitým chrochtáním se mu ji podařilo překotit. Přitáhl si ji po podlaze, podložil její nohu pod několik drátů a zapáchil.

O minutu později seděl zpříma a vymotával se z dalších drátů.

Jeho obrovité oči spočinuly na kusu papíru na podlaze.

Chvíli si ho prohlížel, třel si paže a pak se chopil telefonu.

Dorcas se záhadně vrtal v drátech.

"Víš jistě, že je ta baterie správně zapojena, šéfe?" ptal se Sacco.

"Dokážu rozpoznat rozdíl mezi červeným a černým drátem, to víš," řekl Dorcas mírně a dloubl do dalšího drátu.

"Tak možná nemá baterie dost elektřiny," přispěchala Grimma na pomoc, snažíc se jim nakouknout přes ramena.

"Možná vytekla nebo vyschla."

Dorcas a Sacco si vyměnili pohled.

"Elektřina neteče," vysvětloval Dorcas trpělivě. "Ani nevysychá, pokud já vím. Buď je, nebo není. Promiň."

Znovu se zahleděl do klubka drátů a do jednoho šťouchl. Ozvalo se mlasknutí a silně modře se zajiskřilo.

"Už je tam," dodal. "To je jen tím, že není tam, kde by měla být."

Grimma přešla po umaštěné podlaze kabiny. Hloučky nomů postávaly kolem a vyčkávaly. Stovky jich svíraly provazy přivázané k velkému volantu nad nimi. Další týmy stály u pedálů s kusy překližky jako beranidly.

"Jenom malé zdržení," řekla. "Zmizela všechna elektřina."

Nomové byli všude. Za Velké Jízdy měli pro sebe celou korbu nákladního auta. Ale Jekubova kabina byla menší, a tak se poskládali, kde se dalo.

Pěkně otrhaná banda, pomyslela si Grimma. A byla to pravda. I za nečekaného úprku z Obchodáku si nomové mohli odnést celkem hodně věcí. A byli baculatí a dobře oblečení.

Teď byli hubenější, slabší, mnohem špinavější a všechno, co si vezli s sebou, byl otrhaný a umouněný oděv. I knihy tu nechali. Tucet knih zabíral prostor jako tři tučty nomů a zatímco si Grimma osobně myslela, že některé knihy jsou užitečnější než mnohý nom, přijala Dorcasův slib, že se jednoho dne vrátí a pokusí se je vytáhnout z úkrytu pod podlahou.

Inu, přemítala Grimma. Snažili jsme se. Opravdu jsme vynaložili mnoho úsilí. Přišli jsme do lomu, abychom se tu zakopali, starali se o sebe, žili spřádane. A neuspěli jsme. Mysleli jsme, že všechno, co musíme udělat, je přinést si z Obchodáku ty správné věci, ale také jsme si přinesli spoustu špatných. Tentokrát budeme muset odejít pryč, co nej dál od lidí a já si vlastně myslím, že nikde to nebude dost daleko.

Vylezla na vratkou řídicí plošinu, kterou zhotovili tak, že přes kabinu upevnili prkno. I na něm stáli nomové. Vyčkávavě ji pozorovali.

Řídit Jekuba by aspoň mělo být snazší. Vůdcové týmu na kontrolkách budou na Grimmu vidět, takže se nebude muset

babrat se semaforem a provázky, jako to dělali, když odjížděli z Obchodáku. A spousta nomů už to taky někdy dělala... Slyšela Dorcase volat: "Zkuste to teď!"

Ozvalo se cvaknutí. Ozvalo se zavrčení. Potom Jekub zařval.

Zvuk se valil prostorem kůlny. Byl tak silný a tak hluboký, že to vůbec nebyl opravdový zvuk, jenom cosi, co obrátilo vzduch v něco tvrdého a pak vás s tím praštilo. Nomové sebou pláclí na zachvívající se podlahu kabiny.

Grimma si zacpávala uši a viděla, jak Dorcas křičuje po podlaze a mává rukama. Tým u pedálu plynu na něj udělal grimasu "To jako my?" a pustil pedál.

Zvuk odumřel na temné dunění mmmmmmm, které přesto roztřásalo kosti. Dorcas chvátal zpátky a se spoustou oddychových zastávek vyšplhal na prkno. Když se tam dostal, sedl si a třel si obočí.

"Na takovéhle věci jsem já už moc starý," hekal. "Když nom dospěje do určitého věku, je na čase přestat krást obří dopravní prostředky. To je známý fakt. Nicméně. Elegantně běží naprázdno. Mohla bys nás stejně tak dopravit ven."

"Cože, úplně sama?" zděsila se Grimma.

"Ano. Proč ne?"

"To je tak, no, myslela jsem, že Sacco nebo někdo bude tady nahoře." Doufala jsem, že řídit bude nějaký mužský, pomyslela si.

"To by se jim líbilo," řekl Dorcas. "To oni by rádi. A my bychom to tady všechno projeli křížem krážem, o tom nepochybuju, a oni by řvali 'jupí!' a kdoví co ještě. Ne. Chci pěkně poklidně přejet ta pole, srdečné díky. Přeju si hladké přistání."

Nahnul se dolů.

"Všichni tam dole připraveni?" zařval.

Ozvalo se sborové nervózní "ano", tu a tam i trochu rozjásané.

"To bych rád věděl, jestli je skutečně dobrý nápad svěřit Saccovi plynový pedál," uvažoval Dorcas. Napřimil se. "É. Nemáš strach, že ne?" povzbuzoval ji.

Grimma pohrdavě zasupěla. "Co? Já? Ne. To se ví, že ne. To není," dodala, "žádný problém."

"Ó - Kej," pravil. "Tak jedem."

Až na temné hučení motoru bylo ticho.

Grimma mlčela.

Kdyby tu byl Masklin, uvažovala, svedl by to líp než já. Už se o něm nikdo ani nezmíní. Ani o Angalovi. Nebo o Gurderovi. Neradi na ně myslí. Musí to být něco, čemu se nomové naučili před staletími, v tomto místě plném lišek a uhánějících věcí a stovek hnusných způsobů, jak umřít. Když se někteří ztratí, musíte na ně přestat myslet, musíte si je vyhnat z hlavy. Ale já na něj myslím pořád.

Jenom jsem si vedla svou o těch žábách v květech a vůbec jsem nepomyslela na jeho sny.

Dorcas jí něžně položil paži kolem ramen. Celá se chvěla.

"Měli jsme vyslat pár lidí k letišti," zamumlala. "Tak bychom ukázali, že máme starost, a -"

"Neměli jsme čas a neměli jsme lidi," řekl Dorcas tiše. "Až se vrátí, můžeme mu to vysvětlit. Určitě to pochopí."

"Ano," zašeptala.

"A teď," řekl Dorcas a ustoupil dozadu, "jedem!"

Grimma se zhluboka nadechla.

"Rychlost jedna," zakřičela, "vééélmipomalu vpřed."

Skupinky nomů se posunovaly po plošině. Lehké zachvění, a hluk motoru ustal. Jekub se zakolébal kupředu a zastavil se. Motor zakašlal a zhasl.

Dorcas si zamyšleně prohlížel nehty.

"Ruční brzda, ruční brzda, ruční brzda," hučel si tiše.

Grimma na něj vrhla pohled a přiložila dlaně k ústům. "Uvolnit ruční brzdu!" křikla. "Správně! A teď zařadit tu jedničku a velmi pomalu kupředu!"

Ozvalo se cvaknutí, a ticho.

"Nastartovatnastartovatnastartovat," hučel Dorcas a kolébal se na patách vpřed a vzad.

"Vraťte všechno, jak bylo, a nastartujte motor," zaječela Grimma.

Nooty, odpovědná za tým u ruční brzdy, zavolala: "Chceš zabrzdit nebo ne, šéfko?"

"Cože?"

"Neřekla jsi nám, co máme dělat s ruční brzdou, šéfko," vyzvídal Sacco. Jeho nomové se začali pochechtávat.

Grimma mu zahrozila. "Poslyš," ňafala, "jestli na tebe půjdu dolů a povím ti, co máte dělat s ruční brzdou, bude vás to všechny náramně mrzet, jasný? Teď nechtě toho chichotání a ať se to pohne! Rychle!"

Ozvalo se cvaknutí. Jekub opět zařval a dal se do pohybu. Nad nomy se vzneslo volání slávy.

"Správně," řekla Grimma. "To už je lepší."

"Dveře, dveře, dveře, neotevřeli jsme dvě-ěře," hučel Dorcas.

"Tot' se rozumí, že jsme dveře neotevřeli," řekla Grimma, když rypadlo nabíralo rychlost. "Nač potřebujeme otevírat dveře? Tohle je Jekub!"

Ta kůlna byla velmi stará. Byla velmi zrezivělá. Byla to kůlna, kterou otřásaly vichřice. Jedinou věc měla jakžtakž novou, a tou byl visací zámek na vratech, do nichž Jekub najel rychlostí asi šest mil za hodinu. Vratká budova zazvonila jako gong, opustila své základy a sunula se do půli kamenolomu, než se zřítíla ve spršce rzi a oblacích prachu. Jekub vyrazil jako rozhněvané kuře z velmi starého vejce a potom se zastavil.

Grimma se sbírala z prkna a začala se nervózně čistit od kousků rzi.

"Zastavili jsme se," oznámila nejistě a v uších jí ještě zvonilo. "Proč stojíme, Dorcas?"

Ten se ani neobtěžoval vstát. Úder, kterým Jekub zasáhl dveře, mu vyrazil všechny dech.

"Já myslím," uvažoval, "že to s každým asi trochu šmejklo. Proč jste chtěli jet tak rychle?"

"Pardon!" volal nahoru Sacco. "Maličké nedorozumění, myslím!"

Grimma se vzpamatovávala. "No, ale každopádně jsem nás dostala ven. Už jsem tomu přišla na kloub. Ted' se... ted' se... ted' se..."

Dorcas slyšel, jak její hlas slábne. Vzhlédl. Před lomem parkovalo nákladní auto. A tři lidé běželi k Jekubovi velkými plavnými skoky.

"A hrome," pronesl.

"Copak nečetli můj vzkaz?" podívovala se Grimma nahlas.

"Obávám se, že četli," řekl Dorcas. "Tak ted' bychom neměli propadnout panice. Máme na vybranou. Můžeme bud' -"

"Vyrazit kupředu," vybafla Grimma. "Hned ted'!"

"Ne, ne," protestoval Dorcas chabě, "to jsem nechtěl navrhnout..."

"Zařaďte jedničku!" velela Grimma. "A pořádně sešlápnout plyn!"

"Ne, to přece nechceš," zamumlal Dorcas.

"Tak podívej se," zarazila ho Grimma. "Já jsem je varovala! Umějí číst? Víme, že umějí! Jestli jsou doopravdy inteligentní, tak jsou inteligentní natolik, aby vše pochopili!"

Jekub nabral rychlost.

"Tohle nesmíš udělat," naléhal Dorcas. "Vždycky jsme se lidem vyhýbali!"

"Oni se nám nevyhýbají!" křičela Grimma.

"Ale -"

"Zbořili Obchodák, snažili se nám zabránit v útěku, ted' nám berou náš lom a ani nevědí, co jsme zač!" štěkala Grimma.

"Vzpomínáš si na to oddělení pro zahrádkáře v Obchodáku? Na ty ohavné okrasné sochy do zahrádek? Ták, ted' jim předvedu, kdo jsou skuteční nomové..."

"Lidi nemůžeš porazit!" překřikoval Dorcas řev motoru. "Jsou moc velcí! A ty jsi moc malá!"

"Můžou být velcí," řekla rozhodně Grimma, "a já jsem možná malá. Ale já mám v moci obří stroj. Se zubama." Naklonila se přes prkno. "Všichni tam dole, držte se," zavolala. "Možná to bude drsné."

Oněm velkým pomalým stvořením venku už svítilo, že něco není v pořádku. Zarazila svůj těžkopádný útok a velmi pomalu se snažila uskočit stranou. Dvěma se podařilo skočit do prázdné kanceláře, když Jekub uháněl kolem.

"Aha," řekla Grimma. "Myslí si, že jsme hloupí. Zatočit vlevo. Víc. Ještě. Stop! Ták, dobře." Zamula si ruce.

"Co chceš dělat?" zašeptal zděšený Dorcas.

Grimma se naklonila přes prkno.

"Sacco, vidíš tamty další páky?"

V zaprášených oknech se objevily bledé kulaté hroudy lidských obličejů.

Jekub stál dvacet stop od nich a lehce se chvěl v oparu časného rána. Potom zařval motor. Velká přední lžice se zvedla, zachytila odlesk slunečního světla...

Jekub se nahnul vpřed, poskakoval a nabral jednu stěnu kůlny, jako když se odtrhne víčko plechovky. Ostatní stěny a střecha se zlehka snesly jako domeček z karet, když cvrnknete do pikového esa.

Lžice se sunula ve velkém oblouku, takže když se ti dva lidé vyškřábali z trosek, byla první věcí, kterou uviděli.

Zachvívala se, s velkou kovovou tlamou připravenou kousnout.

Utíkali.

Utíkali skoro tak rychle jako nomové.

"Tohle se mi vždycky chtělo udělat," řekla Grimma spokojeně. "Tak, kam zmizel ten další člověk?"

"Zpátky k autu, myslím," řekl Dorcas.

"Fajn," prohodila Grimma. "Hodně doprava, Sacco. Stát! Ted' pomalu kupředu."

"Nemůžeme už s tímhle jaksi přestat a jenom odjet? Prosím," žadonil Dorcas.

"Jejich nákladák nám stojí v cestě," řekla Grimma celkem rozumně. "Zastavili rovnou v bráně."

"Tak to jsme v pasti," usoudil Dorcas.

Grimma se zasmála. Nebyl to moc pobavený smích. Dorcasovi těch lidí přišlo náhle líto, skoro tolik jako sama sebe.

Lidé musí mít podobné myšlenky, pokud vůbec nějaké mají. Viděl jejich bledé obličejy, jak pozorují Jekuba, valícího se k nim.

Nejde jim na rozum, proč uvnitř není vidět člověka, pomyslel si. Nedokáží to pochopit. Koukejme se na tu mašinu, ona se hýbe sama od sebe. Tak trochu hádanka, pro lidi.

Ale přece jen dospěli k nějakému závěru. Zpozoroval, jak se oboje dveře nákladního auta rozlétly a lidé vyskákali, právě když Jekub -

Ozvalo se skřípění a vůz sebou škubl, když do něj Jekub narazil. Boulovatá kola se chvilíčku točila naprázdno a

nákladní vůz se potom převrátil. Vyvalila se mračna prachu.

"To máte za Nisodema," křikla Grima.

"Myslel jsem, že ho nemáš ráda," namítl Dorcas.

"To jsem neměla, ale byl to nom."

Dorcas přikývl. Všichni jsou nomové, když se to vezme kolem a kolem. Bylo to jako upamatovat se, na čí straně stojíte.

"Smím ti navrhnout, abys přeřadila rychlost?" zeptal se tiše.

"Proč? Co je na téhle špatného?"

"Lepší se ti to bude postrkovat, když snížíš rychlost. Věř mi."

Lidé zírali. Zírali, protože stroj pohybující se sám od sebe je něco, na co zíráte, i když jste zrovna museli vylézt na strom nebo se schovat za živý plot.

Viděli, jak si Jekub couvnu, s řevem přeřadil a znovu zaútočil na nákladní auto. Okna se roztříštila.

Dorcas z toho byl opravdu nešťastný.

"Ty ten nákladák zabiješ," nařikal.

"Neblázní," odpověděla Grima. "Je to stroj. Jenom kov."

"Ano, ale někdo ho udělal," řekl Dorcas. "Výrobit ho musí být hodně obtížné. Nesnáším ničení věcí, které je těžké udělat."

"Přejeli Nisodema," pravila Grima. "A když jsme bydlívali v té díře, auta drtila nomy v jednom kuse."

"Ano, ale stvořit nomy není těžké," namítl Dorcas. "Potřebuješ k tomu jenom jiné nomy."

"Ty jsi prostě cvok."

Jekub znovu udeřil. Jeden z reflektorů vybuchl. Dorcas sebou trhl.

Potom nákladní auto přestalo vzdorovat. Ted' se z něj valil dým, jak se palivo vylilo na horký kov. Jekub zacouval a hřměl si to kolem. Nomové už ho opravdu ovládali.

"Tak," řekla Grima "Přímou vpřed." Št'ouchla do Dorcase. "Ted' pojedeme hledat tu stodolu, ne?"

"Jed' jenom po cestě a já myslím, že tam někde je cesta do polí," zamumlal Dorcas. "Byla tam skutečná branka," dodal.

"Počítám, že by bylo příliš žádat tě, abychom ji nejprve otevřeli."

Nákladní auto za nimi začalo hořet. Nijak dramaticky, ale jaksi profesionálně, jako by hodlalo hořet celý den. Dorcas viděl, jak si jeden člověk svlékl kabát a marně jím plácal do ohně. Celkem ho to mrzelo.

Jekub se bez překážek valil cestou dolů. Několik nomů si začalo při lopotě nad lany zpívat.

"Tak co," zeptala se Grima, "kde je ta branka? Říkal jsi brankou a přes pole a -"

"Zrovna než dojeděš k tomu autu s blikajícími světly na střeše," řekl Dorcas zvolna. "K tomu, co zrovna přijíždí."

Dívali se na něj.

"Auta se světlem na střeše znamenají špatné zprávy," prohodila Grima.

"To ses trefila," souhlasil Dorcas. "Často bývají plná lidí, kteří se velmi vážně chtějí dovědět, co se děje. Dole na trati jich bylo plno."

Grima si prohlížela živý plot.

"Tudy vede ta cesta do pole, ne?" zeptala se.

"Ano."

Grima se naklonila dolů.

"Zpomalit a prudce zabočit vpravo," přikázala.

Týmy se vrhly do práce. Sacco dokonce bez připomenutí přeřadil rychlost. Nomové otáčeli volantem a viseli na něm jako pavouci.

Vjezd měl branku. Ale byla stará a ke kůlu byla přivázaná starým provazem, správně po venkovsku. Nezadržela by nic velmi odhodlaného a proti Jekubovi neměla šanci.

Dorcas se znovu zachvěl. Nesnášel pohled na rozbíjení věcí.

Na poli za brankou byla hnědá oranice. Nomové jí říkali vlnitá hlína, podle vlnité lepenky, kterou občas vídali v Zásilkovém oddělení Obchodáku. Mezi brázdami ležel sníh. Velká kola z něj vytvářela bláto.

Dorcas tak trochu očekával, že je auto bude následovat. Namísto toho se zastavilo a vystoupili z něj dva lidé v tmavomodrých oděvech a dali se do běhu po poli. Lidé se nedají zastavit, pomyslel si Dorcas mrzutě. Jsou jako to počasí.

Pole vedlo kolem lomu mírně do kopce. Jekubův motor temně hučel.

Před nimi se objevila drátěná hradba a za ní louka. Drát se s lupnutím přetrhl. Dorcas viděl, jak se drát stočil, a byl zvědav, jestli mu Grima dovolí zastavit, aby si kousek vzal. S drátem jste na tom vždycky líní.

Lidé je stále pronásledovali. Koutkem oka, protože tady shora byl vcelku dobrý výhled ven, zahlédl Dorcas v dálce na hlavní silnici blikající světla.

Ukázal je Grima.

"Já vím," řekla. "Už jsem si jich všimla. Ale co jiného jsme mohli dělat?" dodala zoufale. "Odtáhnout a žít mezi květinami jako hodní roztomilí skřítkové?"

"To nevím," odvětil Dorcas unaveně. "Já už si nejsem ničím jistý."

Protrhli další drátěnou hradbu. Tady nahoře byla tráva kratší a půda se vlnila -

A pak nebylo nic než obloha a Jekub, řítící se vzhůru, když jeho kola přeskočila pole na vrcholku kopce.

Dorcas nikdy tolik oblohy neviděl. Nebylo kolem nich nic, jenom trochu křoví v dálce. A bylo ticho. Tedy ne naprosté ticho, protože Jekub řval. Ale vyhlíželo to jako místo, kde by bylo ticho, kdyby tudy neburácelo rypadlo plné zoufalých

nomů.

Poblázněné ovce jim utíkaly z cesty.

"Tam nahoře je ta stodola, to kamenné stavení na obz -" začala Grimmera. Potom řekla: "Jsi v pořádku, Dorcas?"

"Když nechám oči zavřené," zašeptal.

"Vypadáš hrozně."

"Cítím se ještě hůř."

"Ale venku už jsi byl."

"Grimmo, jsme na tom nejvyšším místě, co existuje! Celé míle nebo jak se tomu říká není nic výš než my! Jestli otevřu oči, spadnu do oblohy!"

Grimma se naklonila ke zpoceným řidičům.

"Maličko vpravo!" zavolala. "To je ono! A teď jak nejrychleji to půjde!"

"Drž se Jekuba!" volala na Dorcas, jak vzrůstal hluk motoru. "Však víš, že on dovede létat!"

Stroj nadskakoval na kamenité cestě, která se táhla přibližně ve směru vzdálené stodoly. Dorcas se odvážil otevřít jedno oko. U stodoly nikdy nebyl. Jestlipak někdo ví určitě, že je tam jídlo, nebo to jsou jenom dohady? Snad tam aspoň bude teplo...

Ale nedaleko ní se objevilo blikající světlo a blížilo se k nim.

"Proč nám nedají pokoj?" zvolala Grimmera. "Stát!"

Jekub se zastavil. Motor předl v mrazivém vzduchu.

"Tohle určitě vede dolů k cestě," řekl Dorcas.

"Nemůžeme jet zpátky," pronesla Grimmera.

"Ne."

"Ani kupředu."

"Ne."

Grimma bubnovala prsty na Jekubův kov.

"Máš nějaký jiný návrh?"

"Mohli bychom to zkusit přes pole," řekl Dorcas.

"Kam se dostaneme?" zeptala se Grimmera věčně.

"Pryč odsud, pro začátek."

"Ale to bychom nevěděli, kam jedeme," řekla Grimmera.

Dorcas pokrčil rameny. "Bud' tohle nebo lakování květin." "

Grimma se pokusila o úsměv.

"Ta křídélka by mi nepadla," utrousila.

"Co je to tam nahoře?" zaječel Sacco.

"Měli bychom to lidem říct," zašeptala Grimmera. "Každý myslí, že jedeme do té stodoly -"

Rozhlédla se. Auto se přiblížilo, házelo sebou ztěžka po hrbolatých kolejkách cesty. Z druhé strany přibíhali ti dva lidé.

"Copak toho nikdy nenechají?" ptala se sama sebe.

Naklonila se přes okraj prkna.

"Trochu vlevo, Sacco. A pak jed' klidně dál."

Jekub se vykolébal z vyježděných kolejí a valil se po ledové trávě. V dálce se rýsovala další drátěná hradba a dalších pár ovcí.

Nevíme, kam jedeme, pomyslela si. Jediná důležitá věc je jet dál. Masklin měl pravdu. Tohle není náš svět.

"Možná jsme s lidmi měli promluvit," řekla nahlas.

"Ne, měla jsi pravdu," řekl Dorcas. "V tomto světě patří všechno lidem a my bychom jim taky patřili. Nezbylo by nám místo, kde bychom byli sami sebou."

Ohrada se přiblížila. Na druhé straně byla cesta. Ne jen vyježděné koleje, ale pořádná cesta s černým asfaltovým povrchem.

"Vpravo nebo vlevo?" zeptala se ho Grimmera, "Co myslíš?"

"To je jedno," prohodil Dorcas, když protřhli plot.

"Tak to zkusíme vlevo," řekla. "Zpomalít, Sacco! Trošku vlevo. Ještě. Ještě. Drž se kurzu. Ale ne!"

V dálce se objevilo další auto. Na střeše mu blikalo modré světlo.

Dorcas se odvážil ohlédnout.

Bylo tam další blikající světlo.

"Ne," řekl.

"Co?" zeptala se Grimmera.

"Před malou chvilkou jsi se ptala, jestli toho lidé někdy nechají. Jak vidíš, nenechají."

"Stát," zavelela Grimmera.

Nomové poslušně klusali po Jekubově podlaze. Stroj se zase pomalu zastavil, motor běžel dál.

"Tak je to," řekl Dorcas.

"Už jsme u stodoly?" zavolal nahoru nějaký nom.

"Ne," řekla Grimmera. "Ještě ne. Ale už jsme blízko."

Dorcas se zašklebil.

"Taky bychom se s tím mohli smířit," promluvil. "Skončíš s mávátkem s hvězdičkou v ruce. Jenom doufám, že mě nebudou nutit spravovat jim boty."

Grimma se tvářila zamyšleně. "Kdybychom najeli naplno do toho auta, co jede k nám -" začala.

"Ne," přerušil ji Dorcas rozhodně. "To by opravdu nic nevyřešilo."

"Cítila bych se o moc líp," řekla Grima.

Rozhlížela se po polích.

"Proč je taková tma?" ptala se. "Přece jsme nemohli prchat celý den. Když jsme vyrazili, bylo časně ráno."

"Copak čas neutíká, když se dobře bavíš?" pravil pochmurně Dorcas. "A mléko nemám zrovna moc rád. Nebude mi vadit dělat za ně domácí práce, hlavně když nebudu muset pít mléko, ale -"

"Tak se koukni, prosím tě!"

Tma se šířila po poli.

"To by mohlo být zatemnění Slunce," řekl Dorcas. "Četl jsem o tom, všechno se zatemní, když Slunce překryje Měsíc.

A možná že naopak," zapochyboval.

Automobil před nimi s jekotem přibrzdil, narazil zezadu do kamenné zdi a zastavil se.

Polem podél cesty prchaly ovce. Nebylo to způsobeno běžnou ovčí panikou. Měly hlavy u země a cválaly s jediným úmyslem v hlavě. Byly to ovce, které se rozhodly, že tohle není pravá chvíle na plýtvání energií na panikaření, když se jí dá využít k tryskovému úprku.

Vzduch plnilo nějaké hlasité a nepříjemné hučení.

"No ne," řekl Dorcas chabě. "Je to pěkná hrůza, to zatemnění." Dole nomové propadali panice. Nebyli ovce, každý nom dovedl myslet sám za sebe, a když začnete důkladně přemýšlet o náhlé tmě a tajemném hukotu, vypadá panika jako logický nápad.

Na Jekubově otlučeném nátěru praskaly tenké linie svíjejících se plamének. Dorcas cítil, jak mu vstávají vlasy.

Grima upírala oči vzhůru.

Obloha byla naprosto černá.

"To... je... v pohodě," koktala pomalu. "Víš ty co, já myslím, že je to v pohodě!"

Dorcas si prohlížel ruce. Na konečcích prstů mu praskaly žlutomodré jiskřičky.

"Jo, to jo?" bylo všechno, co ho napadlo.

"To není noc, to je stín. Nad námi pluje něco obrovského."

"A to je lepší než noc, jo?" zeptal se Dorcas.

"To si myslím. Pojď, jdeme dolů."

Slezla po laně na Jekubovu podlahu. Usmívala se jako šílená. Bylo to skoro stejně děsivé jako všechno ostatní dohromady. Nebyli zvyklí, že by se Grima usmívala.

"Podej mi ruku," řekla. "Musíme slézt. Tak bude vědět jistě, že to jsme my."

Pozorovali s úžasem, jak zápasí s prknem.

"No tak," opakovala. "Nemůžete mi pomoci?"

Šli. Někdy, když jste úplně popletení, poslechnete kohokoliv, kdo má na mysli nějaký cíl. Popadli prkno a sunuli ho ven z kabiny až se naklonilo a zhouplo se na zem.

Aspoň tady teď nebylo tolik oblohy. Modrá zůstávala jenom tenká čára na okraji husté tmy.

Ne úplně tmy. Když si na ni Dorcasovy oči zvykly, dokázal rozeznat čtverce, obdélníky a kruhy.

Nomové cupitali dolů po prkně a motali se po cestě, nerozhodní, zda utéct nebo zůstat.

Jeden z tmavých čtverců ve stínu nad nimi se posunul. Ozvalo se cvaknutí a potom se dolů velmi lehce snesl obdélník tmy, jako výtah bez kabelů, a měkce přistál na cestě. Byl docela veliký.

Něco na něm bylo. Něco v hrnci. Něco červeného a žlutého a zeleného.

Nomové natáhli krky, aby viděli, co to je.

15

I. Takto skončilo putování Jekubovo, a nomové prchali, aniž se ohlédlí zpět.

Z Knihy Nom, Cizokrajné záby, kap. 1, verš I

Dorcas neohrabaně sešplhal na umaštěnou Jekubovu palubu. Byla teď prázdná, až na kousky provazů a dřeva, kterých nomové použili.

Odhodili ty věci jako staré krámy, pomyslel si a naslouchal vzdálenému repetění nomů. To není pěkné, zanechat tu odpadky. Chudák starý Jekub si zaslouží víc než tohle.

Venku panovalo jakési vzrušení, ale on si ho moc nevšímal.

Bloumal chvíli kolem, snažil se smotat provazy a shrnout dřevo na úhledné hromádky. Vytahoval dráty, které umožnily Jekubovi ochutnat elektřinu. Spustil se na všechny čtyři a pokoušel se odstranit blátivé šlépěje.

Jekub vydával zvuky, třebaže motor stál. Drobná třesnutí a zasyčení a příležitostná cvaknutí.

Dorcas se posadil a opřel se o žlutý kov. Nevěděl, co se to děje. Bylo to tak vzdálené všemu, co kdy viděl, že mu jeho mozek nedovolil se tím znepokojovat.

Snad je to prostě další stroj, pomyslel si unaveně. Najednou se snesl nějaký stroj na výrobu noci.

Natáhl ruku a poplácal Jekuba.

"Dobrá práce," řekl.

Sacco a Nooty ho našli sedět s hlavou opřenou o stěnu kabiny, jak upíral prázdný pohled na svoje nohy.

"Všichni tě hledají!" volal Sacco. "Je to jako éroplán bez křídle! Jen si tak pluje vzduchem! Tak nám musíš jít povědět, čím létá... Jářku, je ti dobře?"

"Hm?"

"Jsi v pořádku?" ptala se Nooty. "Vypadáš nějak divně."
Dorcas pomalu pokýval hlavou. "Jenom poněkud nepotřebný," broukl.
"Ano, ale, víš, my tě potřebujeme," naléhal Sacco.
Dorcas zabručel a nechal si pomoci na nohy. Naposledy se rozhlédl po kabině.
"Ono to vážně jelo, co?" řekl. "Vážně to moc dobře jelo. Když se všechno uváží. Na svůj věk."
Pokusil se zvesela podívat na Sacca.
"O čem to mluvíš?" nechápal Sacco.
"Celou tu dobu v té kůlně. Možná ode dne stvoření světa. A já jsem ho jenom promazal a dodal mu palivo a on se vydal na cestu," mumlal Dorcas.
"Ten stroj? No jo. Dobrá práce," pravil Sacco.
"Ale -" Nooty ukázala nahoru.
Dorcas pokrčil rameny.
"No, to mi starost nedělá. To je nejspíš Masklinovo dílo. Dokonale jednoduché vysvětlení. Grimmer má pravdu. To je patrně ta létající věc, pro kterou se vydal."
"Ale něco z toho vylezlo!" řekla Nooty.
"Snad nechceš říct, že Masklin?"
"Je to nějaká rostlina!"
Dorcas si vzdychl. Vždycky pěkně jedno po druhém. Znovu popleskal Jekuba.
"No, to jsem zvědav," řekl.
Napřimil se a obrátil se k ostatním. "Tak jo," souhlasil, "ukážte mi to."

Byl to nějaký kovový kbelík uprostřed té létající plošiny. Nomové se tlačili a pokoušeli se vylézt jeden druhému na ramena, aby se podívali, ale nikdo z nich nevěděl, co to je, kromě Grimmer, která se na to dívala se zvláštním poklidným úsměvem na tváři.

Byla to větev nějakého stromu. Na té větvi byl květ velikosti džberu. Když jste vyšplhali dostatečně vysoko, mohli jste vidět, že uvnitř květu, mezi lesklými okvětními plátky, se skrývá jezírko. A z hlubin toho jezírka zíraly vzhůru na nomy malé žluté žabky.

"Ty víš, co to je?" zeptal se Sacco.

Dorcas se usmál. Masklin přišel na to, že poslat dívce květiny je docela dobrý nápad. "Myslím, že všechno je v pořádku." Podíval se na Grimmer.

"Ano, ale co je to?"

"Mám dojem, vzpomínám si, že se jí říká bromeliovitá," vysvětloval Dorcas. "Roste strašně daleko ve vlhkých pralesích na vrcholcích velmi vysokých stromů, a malé žabky v ní stráví celý život. Celý život v jednom květu. Představte si to. Grimmer kdysi řekla, že si myslí, že to je ta nejúžasnější věc na světě."

Sacco se zamyšleně kousal do rtu.

"No, taková elektřina," řekl. "Elektřina je absolutně úžasná."

"Nebo hydraulika," přidala se Nooty a vzala ho za ruku. "Povídal jsi mi, že hydraulika je absolutně fascinující."

"Masklin ji určitě utrl pro ni," řekl Dorcas. "Náramně realistický mládenec, ten kluk. Velmi živá představivost."

Díval se z květu na Jekuba, který teď pod hučícím stínem lodi vypadal malý a staříčkový.

A náhle pocítil ohromnou radost. Stále byl tak unavený, že by usnul vstoje, ale cítil, že hlavou mu víří myšlenky.

Samosebou to byla spousta otázek, ale právě teď na odpovědích nezáleželo; stačilo radovat se z otázek a vědět, že svět je plný úžasných věcí, a že on sám není žába.

Nebo že je aspoň nějaký postarší žabák, jehož zajímá, jak květy rostou a jestli se můžete dostat na další květy, když dostatečně daleko skočíte.

A pak, jakmile se z květu dostanete a pocítíte hrdost sami nad sebou, rozhlédnete se po novém, velkém široším světě kolem sebe.

A nakonec si všimnete, že kolem obzoru má ten svět okvětní lístky.

Dorcas se zasmál.

"Strašně rád bych věděl," řekl, "co Masklin dělal těch posledních pár týdnů..."